

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ
И
ДОКЛАД ЗА ДЕЙНОСТТА

„БОРИКА“ АД

2020 година

София, март 2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. Доклад за дейността.....43 страници
2. Доклад на независимия одитор.....6 страници
3. Годишен финансов отчет.....67 страници

ДОКЛАД

ЗА

ДЕЙНОСТТА

НА БОРИКА АД

ЗА 2020 Г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

АКЦЕНТИ 2020.....	4
ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2020.....	7
МАКРОИКОНОМИЧЕСКА РАМКА 2020 г.....	7
ВЛИЯНИЕ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID 19	7
ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ 2020 г.	9
УПРАВЛЕНИЕ И ПРОФИЛ НА ДРУЖЕСТВОТО	10
ОФИСИ И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА В СТРАНАТА	11
ДАННИ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СД НА БОРИКА АД ЗА 2020, СЪГЛАСНО ИЗИСКВАНИЯТА НА ЧЛ. 247, АЛ. 2 ОТ ТЗ.	11
ПРИХОДИ ПО БИЗНЕС ЛИНИИ 2020	13
РЕГУЛИРАНИ УСЛУГИ.....	14
БИСЕРА 6.....	14
БИСЕРА7-EUR.....	15
СЕБРА	15
ПЛАТЕЖНА СИСТЕМА БОРИКА И SWITCH.....	16
SWIFT.....	16
PSD2	16
КАРТОВИ УСЛУГИ.....	17
АТМ	17
ПОС.....	18
УПРАВЛЕНИЕ НА КАРТИ.....	19
КАРТИ И ПИН	21
БЕК ОФИС.....	21
ЕЛЕКТРОННА ТЪРГОВИЯ.....	21
РИСК И СЪОТВЕТСТВИЕ.....	21
ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ	22
УДОСТОВЕРИТЕЛНИ УСЛУГИ	22
EFAKTURA.....	22
СОФТУЕРНИ УСЛУГИ	23
ИНФРАСТРУКТУРНИ УСЛУГИ	23
НАЦИОНАЛНА КАРТОВА И ПЛАТЕЖНА СХЕМА	24
ПЛАТЕЖНА ИНСТИТУЦИЯ БОРИКА	25
ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ.....	26
РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	26
РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	27
РАЗХОДИ ЗА АМОРТИЗАЦИИ	28
РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ	28
ДРУГИ РАЗХОДИ.....	28
БАЛАНСОВА СТРУКТУРА И ИЗМЕНЕНИЯ	29

СТРУКТУРА НА АКТИВА	29
СТРУКТУРА НА ПАСИВА.....	29
ТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА	31
КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ	32
УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ	33
ИНФОРМАЦИОННА СИГУРНОСТ	35
ВЪТРЕШЕН ОДИТ	37
ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА АД ЗА 2020	38
ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА АД ЗА 2021	39
УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ И ОПЕРАЦИОНЕН РИСК	40
СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД.....	42
ЗАКЛЮЧЕНИЕ	43

АКЦЕНТИ 2020

Незабавни плащания в лева

В началото на 2020 г. БОРИКА стартира стратегически проект „Незабавни плащания в лева“, който има за цел да усъвършенства платежната система БИСЕРА 6 в посока предоставяне на по-удобни, бързи и икономически ефективни платежни услуги. Проектът обхваща няколко основни етапа, най-важен от които е изграждане на национална платежна инфраструктура, която да позволи доставчиците на платежни услуги в страната да предоставят на своите клиенти нова услуга, свързана с незабавни кредитни преводи в левове в рамките на 10 секунди, на базата на изискванията на SEPA схемата за незабавни кредитни преводи (SCTInst). През 2020 г. успешно приключи етапът по избор на решение за внедряване на национална платежна инфраструктура за незабавни плащания. Правилата на платежната система БИСЕРА 6, както и приложенията към тях бяха съгласувани с банковата общност и утвърдени от Съвета на директорите на БОРИКА. Въз основа на изготвен финансов модел беше утвърдена и новата тарифна политика на БОРИКА по отношение на новата услуга.

Внедряване на Борика Нова генерация (Борика НГ)

През 2020 г. технологичното обновяване на картовата система БОРИКА продължи съгласно заложените в плана основни фокуси. Приключи изграждането на новия Национален Суич и прехвърлянето на всички финансови институции със собствена авторизационна система към него. Премина се към масова миграция на банкомати към новата БНГ среда, като банкоматите на две банки бяха мигрирани изцяло, в ход е прехвърлянето на банкомати за още четири финансови институции. Решението за Акцептиране на ПОС транзакции и Акцептиране на картови транзакции като услуга бе доставено и се премина към неговото тестване. Изпълняват се функционални тестове на доработения потребителски интерфейс за ползватели от страна на финансовите институции. Интензивни усилия бяха положени и за доработката, тестването и пускането в експлоатация на новото решение за сигурни картови плащания в интернет, като миграцията на клиентските финансови институции в частта Издаване приключи успешно през м. септември 2020 г., а в частта Акцептиране стартира през м. октомври 2020 г.

В паралел с първоначално планираните фази от проекта, напредък бе постигнат и в реализацията на новите такива – завърши детайлното проучване и дизайн на решенията за централизирано акцептиране на картови транзакции с карти на схемите UnionPay International и MIR. Стартираха дейностите по внедряване на Intelligent Fraud Prevention решението, което ще замени досегашната система за риск мониторинг при картовите транзакции в съществуващата среда.

Multibanking HUB

В края на 2020 г. стартира услугата Multibanking Hub, която дава възможност на банките ползватели да предлагат на клиентите си достъп до техни сметки на други Доставчици на платежни услуги. Услугата е базирана изцяло на отвореното банкиране, което беше въведено с Директивата PSD2 и предоставя възможност както за извличане на информация по сметка, така и за инициране на плащания.

Предимството на услугата е, че банките ползватели комуникират с другите Доставчици на платежни услуги чрез една единствена интеграция. Multibanking Hub е интегриран с голяма част от Доставчиците на платежни услуги в България, които имат работещи интерфейси по PSD2. Клиент на услугата е и приложението InfoPay на Платежна институция Борика.

Портал за оспорени плащания и обмен на електронни документи

През 2020 г. са финализирани новите правила за Портала за оспорени плащания, които са съобразени със спецификите на всяка от обслужваните към момента картови схеми. Същите са комуникирани към всички членове на Портала за оспорени плащания, в рамките на годината, като паралелно с това са извършени необходимите тестове. Внедряването на новите правила в реална среда ще бъде завършено в рамките на Q1 2021 г.

Наблюдение и управление на системния софтуер на АТМ

През 2020 г. системата за наблюдение и управление на банкомати – ProView, беше успешно внедрена в продукционна среда на БОРИКА, като нейното прилагане се превърна в неразделна част от процесите по миграция на банкомати към новата авторизационна система WAY4.

Внедряване на нова инвентарна система за ПОС

Бе разработена и доставена нова Инвентарната система за ПОС терминални устройства. Проведоха се необходимите тестове относно способността ѝ да обработва, валидира и предава нужната информация за подготовка на устройствата към системите, отговарящи за тяхното управление – TMS и UTMS.

INFOPAY

По проекта InfoPay през май месец завърши успешно тържната процедура за избор на партньор за реализацията на платформата. Форматът на партньорство позволява предлагане на решението като white-label или отделни компоненти от него на други банки. Проектът премина през първоначална фаза по цялостен анализ и преглед на основните процеси. Към 30.06.2020 г. имаме сформирани общ екип с вендора и проектът навлезе в спринт 1 от първата фаза. В края на месец октомври услугата стартира във формат "Friends&Family" за затворен пилот само в организацията Борика и достъп до услугите на първите банки. През месец декември 2020 г. стартира продукционната версия за първите крайни клиенти със следните функционалности от фаза 1: управление на права на потребители, даване на съгласие, извличане на баланси и синхронизиране на транзакции за период. Успоредно с това започна и подготовката за фаза 2 на проекта за реализиране на функционалности с добавена стойност за фирмите и мобилно приложение.

Удостоверителни услуги

С развитието на облачните технологии БОРИКА реализира услугата облачен квалифициран електронен подпис (ОКЕП). Това е подпис, при който Титулярят на електронния подпис възлага обслужването на устройствата за създаване на квалифицирани електронни подписи на трета страна и създаването на електронни подписи от разстояние. Достъпът и управлението на Облачния КЕП от страна на Титуляря се реализира чрез защитено мобилно приложение на БОРИКА B-Trust Mobile.

Облачният електронен подпис предоставя достъп до широк набор от електронни услуги и справки на Държавната администрация. Широко приложение намира във финансовите институции, застрахователни и пенсионно-осигурителни дружества, както и телеком оператори. Стремешът на всички е предоставяне на все повече електронни услуги, достъпни от разстояние. Необходимостта от идентификация на непознати лица за сключване и подписване на договори от разстояние няма аналог до момента при удостоверяващите услуги.

През 2020 г. бе реализирана услуга по издаване и подписване с Еднократен ОКЕП – облачно квалифицирано удостоверение за квалифициран електронен подпис издадено за конкретна цел и с ограничена валидност. Удостоверението е част от процес по подписване на документи, издава се след идентификация на Титуляря, непосредствено преди подписването. За целите на издаване и използване на Облачен КЕП са реализирани интерфейсни връзки за интеграция със софтуерни решения на Партньори и Доверяващи се страни.

Отдалечена идентификация

За подобряване на качеството и сигурността на продажбените процеси и процесите по идентификация на нови клиенти в БОРИКА бе реализирана централизирана система, която изпълнява за клиентите процеси по отдалечена идентификация. През 2020 г. бе реализиран процесът за отдалечена идентификация в мобилното приложение B-Trust Mobile, което ще бъде предоставено за употреба от клиентите на БОРИКА в началото на 2021 г.

ОСНОВНИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2020

МАКРОИКОНОМИЧЕСКА РАМКА 2020 г.

Кризата, свързана с разпространението на COVID-19 и мерките за нейното ограничаване, имаха съществен отрицателен ефект върху всички макроикономически параметри в световен мащаб и в частност за българската икономика през 2020 г. Негативното влияние върху БВП на България, по последна прогноза на БНБ, ще бъде спад от 4,4%, което е близо до нивото на отражение върху световната и под това на европейска икономика, за които се отчитат спад, съответно 4,7% и 8,3%. През 2020 г. се наблюдава и сериозно намаление на потреблението на домакинствата в резултат на повишаване на несигурността и понижаване на доходите. В същото време публичното потребление и инвестиции нарастват, което е благоприятно за динамиката на БВП. Спадът на световната и европейска икономика доведе до намаление на износа на стоки и услуги. Безпрецедентните мерки, които бяха наложени във връзка с кризата, се отразиха негативно върху развитието на туристическите, транспортните и търговските услуги. Ограниченото търсене на стоки и услуги в страната в резултат на ниската икономическа и инвестиционна активност доведе до намаление на вноса. Динамиката на пазара на труда беше силно повлияна от развитието на кризата. Въпреки частичните мерки, които бяха предприети от правителството, се очертава трайна тенденция към увеличение на безработицата, особено в най-засегнатите икономически сектори – туризъм, транспорт, търговия, добивна и преработваща индустрия.

Основните макроикономически показатели за 2020 г., претърпяха отрицателна динамика през годината.

Макроикономически Показатели	2019 г.,%	2020 г.,%*
Реален растеж на БВП	3,7	-4,4
Инфлация (ХИПЦ) – в края на периода	3,1	0,3
Частно потребление	5,5	1,2
Публично потребление	2,0	5,3
Внос на стоки и услуги	5,2	-8,1
Износ на стоки и услуги	3,9	-12,1
Безработица	4,3	5,4

*Прогноза на БНБ за 2020 г., изготвена към 22 декември 2020 г., източник: БНБ

ВЛИЯНИЕ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID 19

Нарушаването на макроикономическата обстановка в България в резултат на COVID 19, оказва неблагоприятно въздействие върху дейността на БОРИКА. Засегнати са основно транзакциите в платежните и картовата система, където обичайните ръстове по различните видове транзакции намаляха съществено.

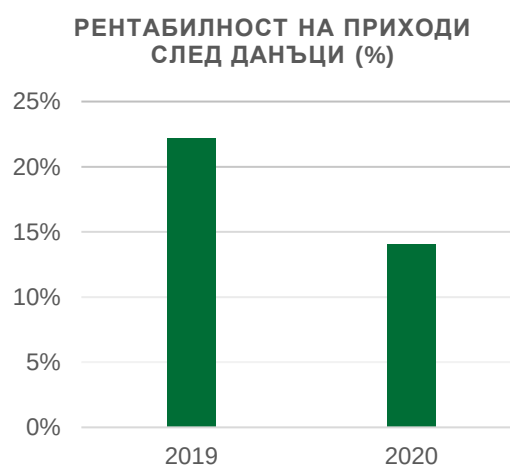
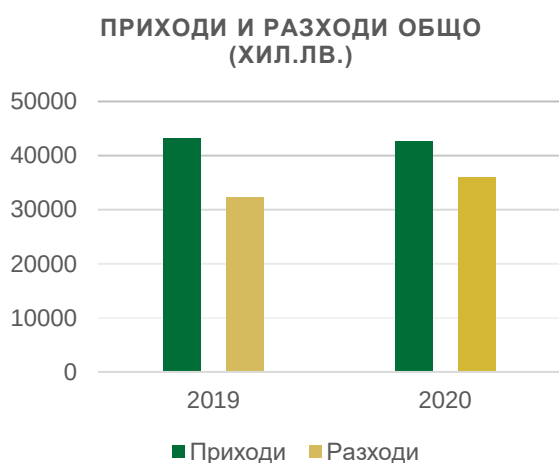
Ръководството на дружеството своевременно предприе мерки за смекчаване на ефекта на кризата върху резултатите на БОРИКА, които са свързани, както със запазване на здравето на служителите, така и с допълнително намаляване на възможни разходи, така че това да не се отрази върху оперативното и надеждно функциониране на системите на БОРИКА:

- Осигуряване на хигиенни и санитарни материали за предпазване за всички служители и дезинфекция на работните помещения;
- Въвеждане на организация на работа от вкъщи за голяма част от служителите, за които това е възможно, с цел минимизиране на присъствените работни срещи и намаляване на режимни и представителни разходи;
- Отмяна на служебните командировки и командировките, свързани с обучения;
- Забавяне на търсенето и наемането на нови служители;
- Оптимизиране ползването на отпуските в периода на извънредната обстановка с цел намаляване на бъдещи разходи за провизии по неизползвани отпуски;
- Преразглеждане на всички проекти от Инвестиционната програма и прехвърляне на тези, които е възможно за следващата година с цел намаляване на разходи за консултантски услуги, поддръжки и амортизации, свързани с инвестиционни проекти.

Поради невъзможност за пряко влияние върху приходите, засегнати от кризата, ръководството на дружеството се стреми да задържа и спестява разходи, чрез прилагане на посочените мерки и осъществяване на постоянен контрол върху тях, с цел постигане на възможно най-добър финансов резултат, въпреки отрицателните последици.

ФИНАНСОВИ РЕЗУЛТАТИ 2020 г.

Ключови показатели	2020	2019	Изм. 2020/2019,%
Финансови резултати (хил.лв.)			
Печалба преди лихви, данъци и амортизации (EBITDA)	12 419	16 430	-24%
Печалба /преди данъци/	6 642	10 909	-39%
Нетна печалба	5 976	9 576	-38%
Приходи от услуги	42 321	42 751	-1%
Общо приходи от дейността	42 795	43 318	-1%
Разходи за дейността	36 153	32 409	12%
Балансови показатели (хил.лв.)			
Собствен капитал	66 550	64 622	3%
Основни съотношения (%)			
Рентабилност на услуги (преди данъци)	16%	26%	
Рентабилност на услуги (след данъци)	14%	22%	
ROE - Възвръщаемост на капитала (след данъци)	9%	15%	
Коефициент разходи към приходи	0.84	0.75	
Коефициент приходи към разходи	1.19	1.34	

УПРАВЛЕНИЕ И ПРОФИЛ НА ДРУЖЕСТВОТО

Корпоративното управление на БОРИКА АД е система с ясно дефинирани функции, права и отговорности на всички нива – Общо събрание на акционерите, Съвет на директорите, структури в Централата и регионите.

БОРИКА АД е непублично акционерно дружество. Акционери са БНБ с 36.11% и 20 търговски банки с общо 63.89% от капитала. Записаният и внесен основен капитал на дружеството възлиза на 15 958 410 лв. и е разпределен в 1 063 894 бр. обикновени поименни акции с право на глас всяка с номинална стойност 15 лева.

Ръководството на дружеството в лицето на съвет на директорите (СД) се състои от 9 членове и състав, както следва:

- Калин Христов – председател;
- Виолина Маринова – зам. председател;
- Мирослав Вичев – член;
- Теодора Петкова – член;
- Георги Константинов – член;
- Петър Андронов – член;
- Ангел Геков – член;
- Петя Димитрова – член;
- Георги Заманов – член.

Лицата натоварени с общо управление са представени от Одитния комитет на Дружеството както следва:

- Райка Онцова – председател;
- Петя Димитрова – член;
- Стати Статев – член.

Дружеството се представлява и управлява от Главния изпълнителен директор Мирослав Вичев.

Към 31.12.2020 г. общият брой на персонала в дружеството е 367 служители (към 31.12.2019г.: 358 служители).

Възнагражденията на Съвета на директорите и Одитния комитет се оповестени в т. „Оперативни разходи“ на този Доклад.

ОФИСИ И ПРЕДСТАВИТЕЛСТВА В СТРАНАТА

БОРИКА АД има разкрити офиси извън централно управление в гр. София и представителства в следните градове:

Регион Запад: гр. Видин, гр. Монтана, гр. Враца, гр. Благоевград, гр. Кюстендил и гр. Перник.

Регион Север: гр. Велико Търново, гр. Плевен, гр. Ловеч, гр. Търговище, гр. Разград, гр. Русе, гр. Силистра и гр. Габрово, гр. Варна, гр. Добрич, гр. Шумен.

Регион Юг: гр. Пловдив, гр. Пазарджик, гр. Стара Загора, гр. Хасково, гр. Кърджали и гр. Смолян, гр. Бургас, гр. Сливен и гр. Ямбол.

Дружеството няма регистрирани клонове.

ДАННИ ЗА ЧЛЕНОВЕТЕ НА СД НА БОРИКА АД ЗА 2020, СЪГЛАСНО ИЗИСКВАНИЯТА НА ЧЛ. 247, АЛ. 2 ОТ ТЗ.

Съгласно Устава на БОРИКА АД, акционери и притежатели на акции, могат да бъдат само банки. Поради това условие, разпоредбите на чл. 247 ал. 2 т. 2 и 3 от ТЗ не са приложими за членовете на съвета на директорите на дружеството т.е. не могат да бъдат придобити, притежавани и прехвърлени от членовете на съвета през 2020 г. акции на дружеството, както и нямат права да придобиват такива.

Членовете на съвета на директорите: Калин Христов, Мирослав Вичев, Виолина Маринова, Петър Андронов, Теодора Петкова, Ангел Геков, Георги Заманов и Петя Димитрова не участват в търговски дружества като неограничено отговорни съдружници и не притежават повече от 25% от капитала на друго дружество.

Г-н Георги Константинов притежава повече от 25% от капитала на друго дружество.

Участието на членовете на съвета на директорите на БОРИКА АД в управлението на други дружества е следното:

- Мирослав Вичев - не участва в други търговски дружества като прокурист, управител или член на съвети;
- Калин Христов – Председател на СД на „Дружество за касови услуги“ АД;
- Виолина Маринова – член на Надзорния Съвет на Банка ДСК ЕАД; Председател на Надзорния съвет на ПОК ДСК "Родина";
- Петър Андронов – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор на ОББ АД; Председател на Управителния съвет на сдружение Асоциация на банките в България;

- Георги Заманов – Член на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор на Алианц Банк България АД;
- Теодора Петкова – Председател на Управителния Съвет и Главен изпълнителен директор на УниКредит Булбанк АД; Председател на Надзорния съвет на УниКредит Лизинг ЕАД и УниКредит Кънсюмър Файненсинг АД, Член на Управителния съвет на Асоциация на банките в България;
- Ангел Геков - Член на Управителния Съвет и Главен изпълнителен директор на Общинска банка АД;
- Георги Константинов – Член на Управителния Съвет и Изпълнителен директор на Централна кооперативна банка АД; Изпълнителен директор и член на СД на ЦКБ Асетс Мениджмънт; член на Надзорния съвет на Централна кооперативна банка АД-Скопие, Република Северна Македония;
- Петя Димитрова – Председател на Управителния съвет и Главен изпълнителен директор на ЮРОБАНК БЪЛГАРИЯ АД; член на Управителния съвет на Фондация Атанас Буров; член на Управителния съвет на ЕНДЕВЪР БЪЛГАРИЯ; член на Управителния съвет на Международен банков институт; асоцииран член на Конфедерация на работодателите и индустриалците в България.

Дружеството няма сключени договори през 2020 г. с членовете на съвета на директорите, както и със свързани с тях лица, съгласно изискванията на чл. 240б от ТЗ.

ПРИХОДИ ПО БИЗНЕС ЛИНИИ 2020

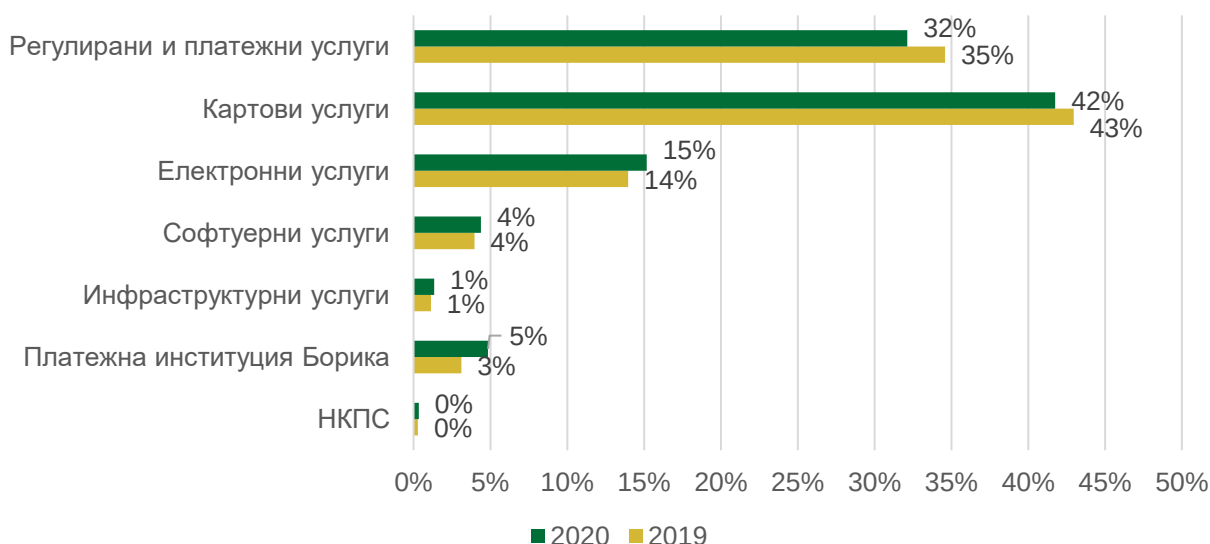
Приходите от услуги на БОРИКА АД за 2020 г. по бизнес линии, сравнени с предходната година са:

ПРИХОДИ ПО БИЗНЕС ЛИНИИ НА БОРИКА АД	Отчет 2020 г. (х.лв.)	Отчет 2019 г. (х.лв.)	Изм. 2020/2019, %
Регулирани и платежни услуги	13 600	14 787	-8.0
Картови услуги	17 673	18 366	-3.8
Електронни услуги	6 425	5 972	7.6
Софтуерни услуги	1 858	1 692	9.8
Инфраструктурни услуги	569	483	17.8
НКПС	142	123	15.4
Платежна институция Борика	2 054	1 328	54.7
Всичко приходи	42 321	42 751	-1.0

Върху големия спад в приходите от „Регулирани и платежни услуги“, освен пандемията от COVID 19, влияние оказва и намаляването на цените на услуги в БИСЕРА6 и Платежна система Борика, влязло в сила от 1 януари 2020 г.

В структурата на приходите ясно се вижда, че под влиянието на пандемията и промяната на цените, дялът на приходите от групата на „Регулирани и платежни услуги“ намалява в общите приходи с 3%. Относителният дял на „Картовите услуги“ намалява с 1%, като тук влияние оказва отново пандемията, но и излизането на банки от система Борика, в резултат на сливане.

Структура на приходите по бизнес линии, %

РЕГУЛИРАНИ УСЛУГИ

Регулирани и платежни услуги	Отчет 2020 (х.лв.)	Отчет 2019 (х.лв.)	Изм. 2020/2019, %
БИСЕРА 6	4 697	4 943	-5.0
БИСЕРА 7	227	65	249.2
СЕБРА	1 466	1 478	-0.8
Платежна система БОРИКА и Switch	5 953	6 644	-10.4
SWIFT	807	1 012	-20.3
PSD2	450	645	-30.2
Общо приходи	13 600	14 787	-8.0

Пандемията от COVID 19 засегна значително групата на „Регулираните и платежни услуги“. В резултат на намалената икономическа активност и затруднените транспортни и туристически услуги, транзакциите в Платежна система Борика значително намаляха.

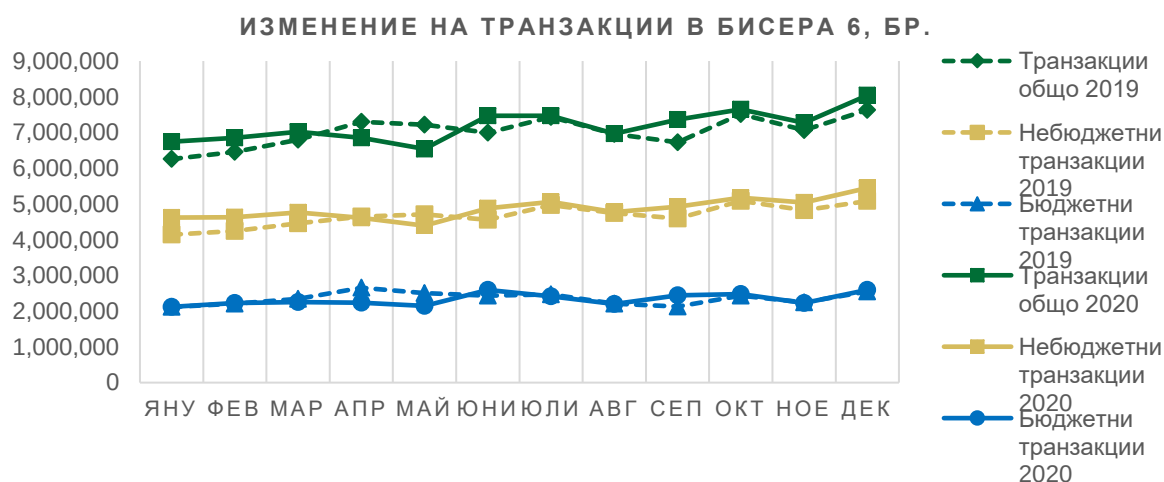
БИСЕРА 6

Броят на участниците в системата в края на 2020 г. е 26, като се увеличават с един спрямо края на 2019 г.

Общият брой на транзакциите през БИСЕРА 6 нараства с 2% спрямо предходната година, като броят на небюджетни транзакции расте с 4%, а броят на бюджетните транзакции намалява с 1,3%.

Намалението на приходите спрямо предходната година се дължи основно на намаление на цените на транзакциите в БИСЕРА 6, валидни от януари 2020 г.

На графиката ясно се вижда резкия спад през април и май при въвеждането на първите мерки за борба с пандемията.

Общият брой на транзакциите в системата достигна 86 240 хил. бр.

Относителният дял на бюджетни към небюджетни транзакции продължава тренда от последните две години като се променя в полза на небюджетните и достига съответно 32:68 (34:66 за 2019 г.).

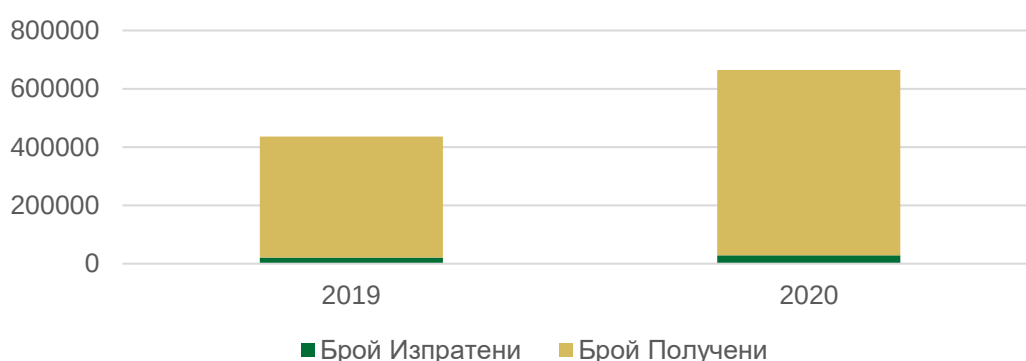
БИСЕРА7-EUR

Общият брой транзакции в системата към края на 2020 г. е 636 хил. бр., а ръстът на броя получени и изпратени транзакции в системата спрямо 2019 г. е 52%.

При транзакциите изпратени от участниците в системата, се наблюдава ръст от 28%, а при получените от тях ръстът е 53% спрямо 2019 г.

От 1.01.2020 г. БОРИКА АД направи промени в политиката за таксуване на транзакции в БИСЕРА 7 EUR, като въведе такса и за получени транзакции, и увеличи месечната такса за участие с цел покриване на разходите за поддръжка на платежната система. В резултат на това приходите нараснаха с 249% спрямо 2019 г. или с 162 хил. лв.

Изменение на транзакциите в БИСЕРА 7 EUR по видове, бр.

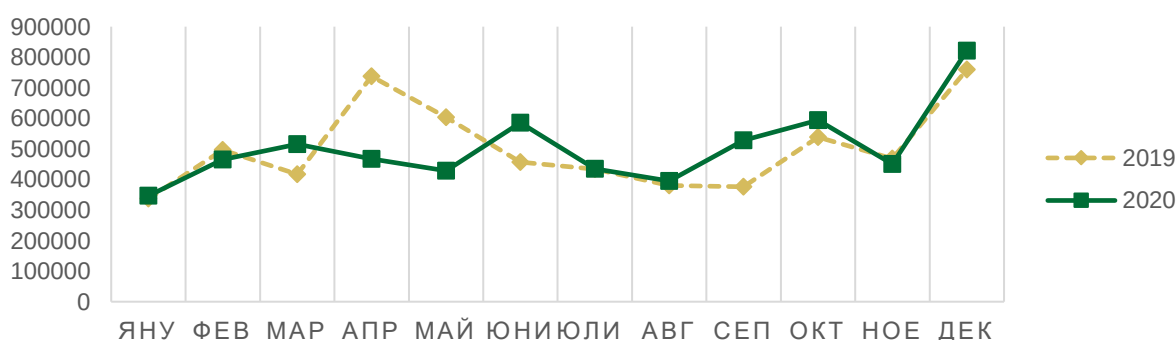

Броят на участниците в системата се увеличава на 17, от които 14 директни и 3 индиректни участници. За сравнение в края на 2019 г. техният брой е бил 16, от които 15 директни и 1 индиректен.

СЕБРА

Броят на транзакциите през СЕБРА на годишна база отбелязва лек спад от 0,4%, който до голяма степен се дължи на голямото намаление през март-юни, свързано с икономическата стагнация в същия период.

ИЗМЕНЕНИЕ НА ТРАНЗАКЦИИ В СЕБРА, БР.

Статистика СЕБРА	2020	2019
Общ брой бюджетни организации в края на годината	5 125	5 163
Разпоредители, одобряващи плащания - всичко	176	181
от тях първостепенни разпоредители	111	111
други (второстепенни)	65	70
Брой потребители на системата	1019	997
Одобрени плащания		
брой	3 069 946	3 083 140
сума	47 845 031 141	42 664 801 310

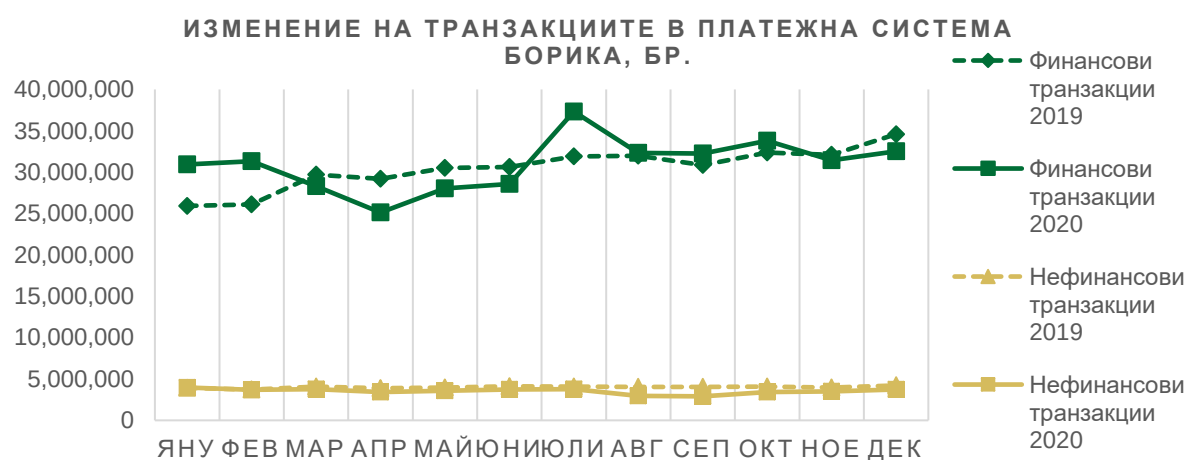
ПЛАТЕЖНА СИСТЕМА БОРИКА И SWITCH

В резултат на пандемията от COVID 19, броят на транзакциите Switch се запазва близо до нивото на 2019 г. Финансовите транзакции през периода нарастват с 2%, а нефинансовите намаляват с 12%.

Намалението на приходите спрямо предходната година се дължи основно на намаление на цените на транзакциите в платежната система, валидни от януари 2020 г.

Броят на транзакциите „Сетълмент“ нараства с 3% през 2020 г. спрямо 2019 г.

Броят на участниците в системата към края на 2020 г. е 28, като 23 са търговски банки и 5 са платежни институции. Броят им остава непроменен спрямо края на 2019 г.

SWIFT

Приходите от SWIFT ССБ намаляват с 20% спрямо предходната година. Намалението е в резултат от спад в месечните такси след сливане и излизане на банка от системата, както и от влиянието на по-големи приходи през 2019 г. от еднократни такси за включването на двама нови клиенти към бюроту.

PSD2

Към края на 2019 г. услугата XS2A Gateway е внедрена в експлоатация в 11 банки и 2 финансови институции, за което са платени еднократни такси за услугата. Това обяснява намалението на приходите спрямо предходната година.

КАРТОВИ УСЛУГИ

Картови услуги	Отчет 2020 (х.лв.)	Отчет 2019 (х.лв.)	Изм. 2020/2019, %
АТМ	2 016	2 795	-27.9
ПОС	4 502	3 944	14.1
Управление на карти	6 286	7 738	-18.8
Карти и ПИН	1 596	1 775	-10.1
Електронна търговия	1 666	382	336.1
Sucard	415	602	-31.1
UATP	526	699	-24.7
Управление на риск и съответствие	666	431	54.5
Други приходи	30	0	N/A
Общо приходи	17 703	18 366	-3.6

Пандемията от COVID 19 засегна значително и групата на картовите услуги. Въведените ограничения очаквано повлияха особено негативно върху транзакциите на АТМ. Абсолютната липса на туризъм за няколко месеца се отрази в значителен спад на международните транзакции, както на АТМ, така и на ПОС. Единствено броят на транзакциите на виртуалните ПОС терминали се увеличи значително, но техният по-малък брой, в сравнение с физическите ПОС, компенсира само частично голямото намаление. Същевременно продължава естественото намаление на транзакциите в резултат на излизане на карти и терминали на банки от картвата система поради сливания.

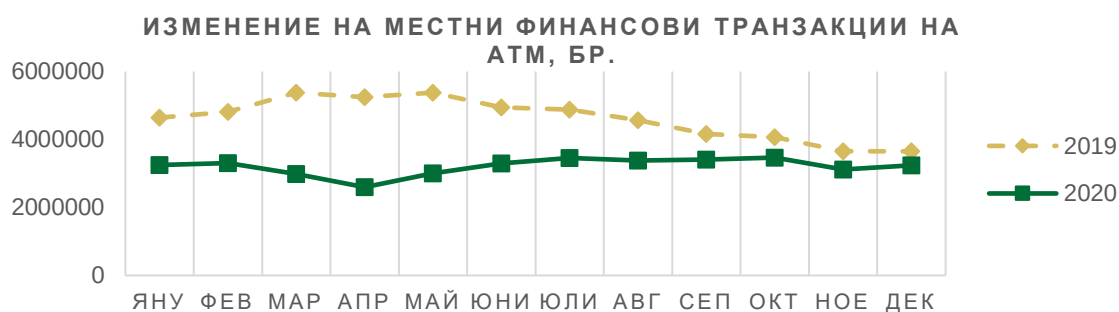
Структурата на транзакциите, приети на АТМ и ПОС се промени много в полза на ПОС транзакциите. През 2020 г. относителния дял на АТМ към ПОС транзакциите е 30:70 (през 2019 г. съответно е 37:63).

АТМ

Транзакциите на АТМ са с най-голямо намаление. Това беше очаквано имайки предвид въведените ограничения за пътуване и излизане, и стремежът за по-голяма безопасност, която се постига чрез безконтактни и електронни плащания.

От транзакциите на АТМ, тегленията намаляват с 33%, депозитните транзакции растат с 20%, а броят на нефинансовите транзакции намалява с 35%.

Намаляването на броя на местните финансови транзакции на АТМ през 2020 г. спрямо 2019 г. е в размер на 30%.

Броят на финансовите транзакции на ATM с карти, издадени в чужбина намалява с 43%.

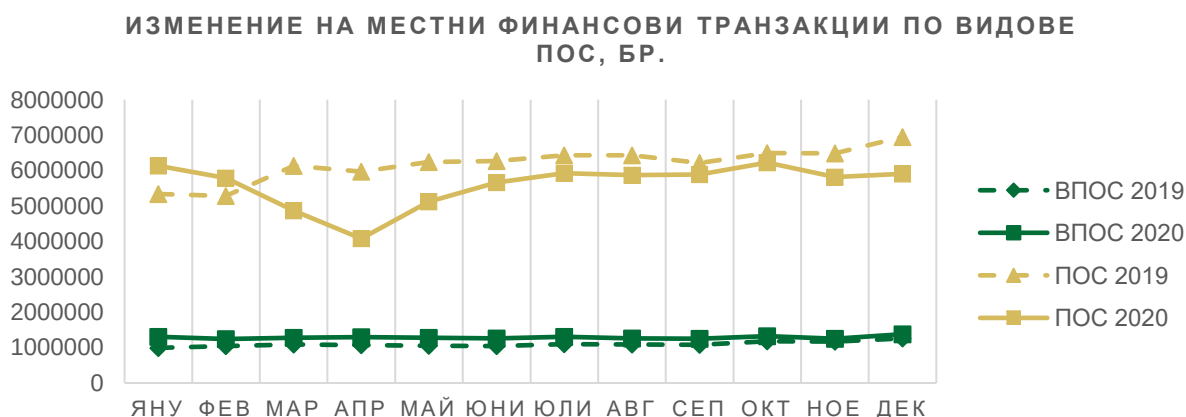

Към края на 2020 г. свързаните ATM към система БОРИКА са 2 012 бр. (2 178 бр. в края на 2019 г.). Намалението спрямо края на миналата година е 8%.

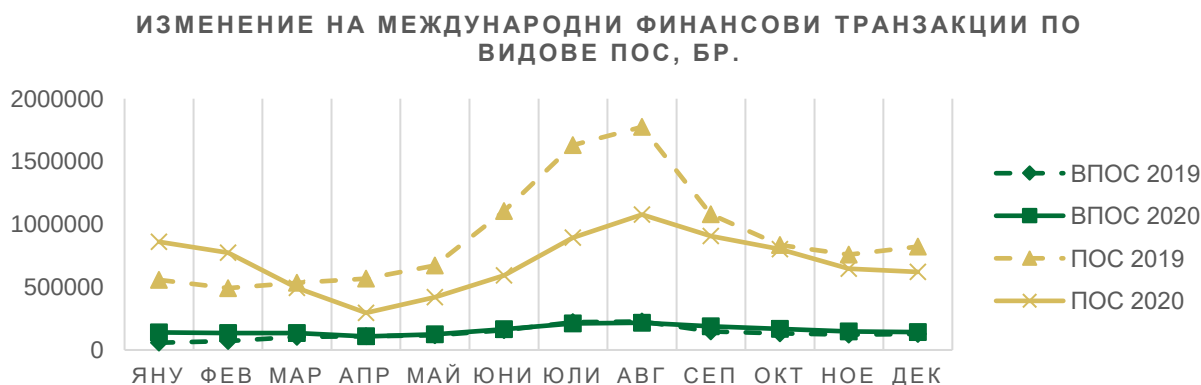
ПОС

Транзакциите на ПОС също намаляват, но с много по-малки темпове от тези на ATM.

Транзакциите на ПОС с карти, издадени в страната намаляват с 5% спрямо 2019 г. При местните транзакции през виртуален ПОС се отчита ръст от 17%, а при транзакциите на физически ПОС - спад от 9%.

Транзакциите на ПОС с карти, издадени в чужбина намаляват с 17% спрямо 2019 г. При международните транзакции през виртуален ПОС се отчита ръст от 18%, а при транзакциите на физически ПОС - спад от 22%.

От общите ПОС транзакции, делът на разплащанията през физически ПОС терминали е 81% срещу 19% за виртуалните (85:15 в полза на физическите за 2019 г.).

Поддържаните ПОС терминали са 47 980 броя (51 592 бр. в края на 2019 г.). Намалението спрямо края на миналата годината с 7%.

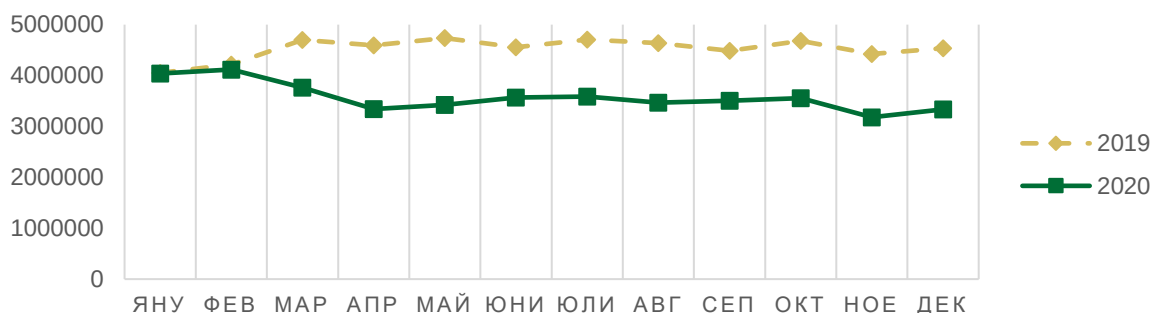
УПРАВЛЕНИЕ НА КАРТИ

През 2020 г. финансовите транзакции на ATM намаляват спрямо 2019 г. с 23%. Относителният дял на ATM към ПОС транзакциите се измени в полза на ПОС транзакциите, като през 2020 г. достигна съответно 36:64 (40:60 за 2019 г.)

От транзакциите на ATM, тегленията намаляват с 24%, депозитните транзакции растат с 20%, а броят на нефинансовите транзакции намаляват с 26%.

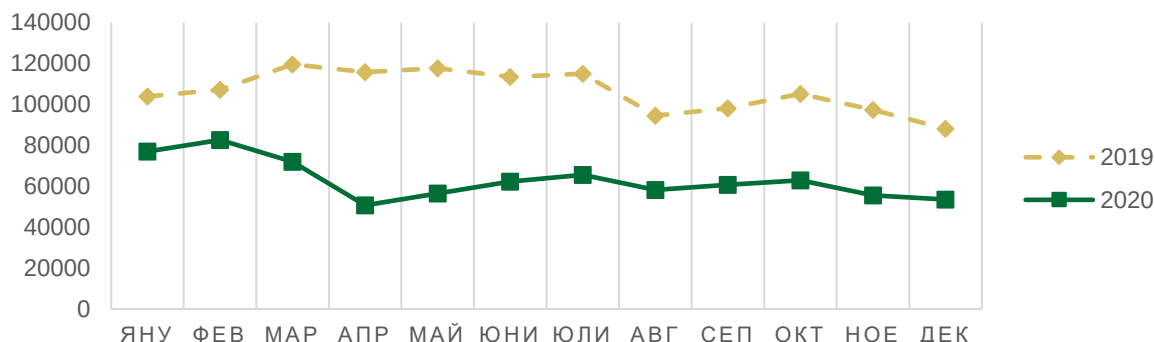
Финансовите транзакции на ATM в страната намаляват с 21% спрямо 2019 г.

ИЗМЕНЕНИЕ НА МЕСТНИ ФИНАНСОВИ ТРАНЗАКЦИИ НА ATM,
БР.

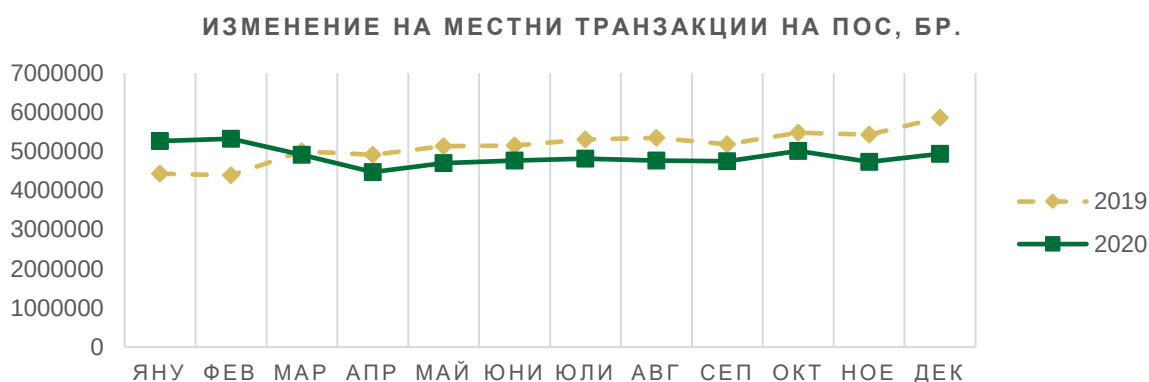
Броят на финансовите транзакции на ATM терминали в чужбина намалява с 41%.

ИЗМЕНЕНИЕ НА МЕЖДУНАРОДНИ ФИНАНСОВИ ТРАНЗАКЦИИ
НА ATM, БР.

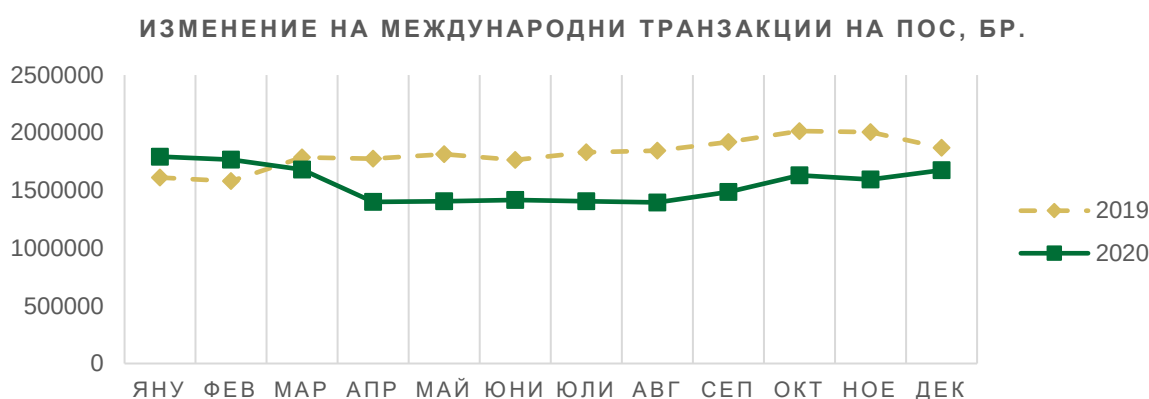

Относителният дял на местните към международните транзакции на ATM е 98:2 (97:3 в края на 2019 г.).

През 2020 г. общият брой на транзакциите на ПОС намалява с 7% спрямо 2019 г. Броят на местните транзакции на ПОС намалява с 5%.

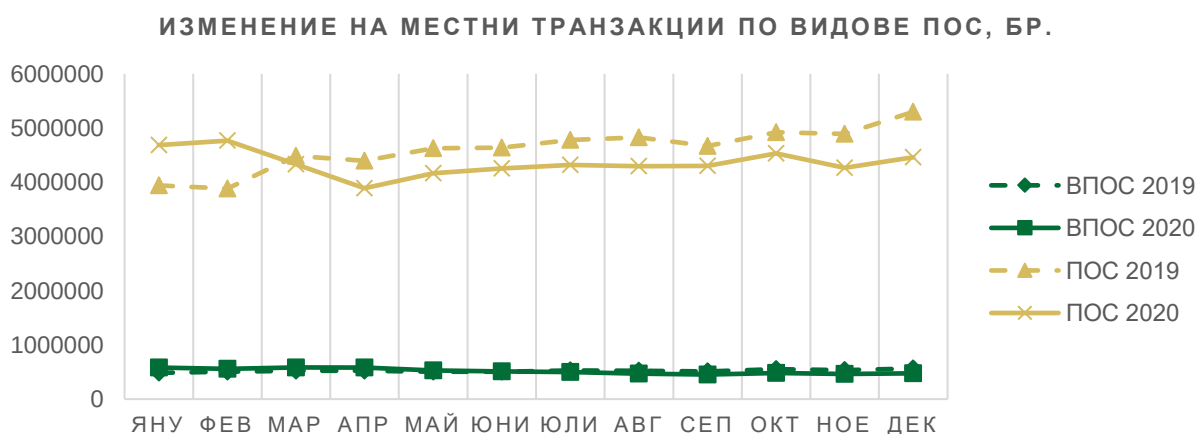

При броят на международните транзакции на ПОС се отчита спад от 12%.

Относителният дял на местните към международните транзакции на ПОС е 76:24 (74:26 за 2019 г.).

Намалението при транзакциите на физически ПОС терминали е 6%. При виртуалните ПОС също има спад, но от 1%.

Броят на местните нефинансови и други транзакции намалява с 25%, а на нефинансовите и други в чужбина нараства с 3%.

Общият брой на поддържаните карти в системата е 2 472 хил. бр. (3 027 хил. бр. в края на 2019 г.). Намалението спрямо края на миналата година е 18%.

КАРТИ И ПИН

Общият брой на персонализираните карти за 2020 г. се запазва на нивото от 2019 г. От всички персонализирани карти се пликват 66% (за същия период на 2019 г. са 73%), т.е. намалението на приходите от пликуване е 5%.

Броят на генерираните ПИН се увеличава с 9% за 2020 г. спрямо 2019 г.

Намалението на приходите спрямо 2019 г. се дължи освен на спада в пликуването, още на намалението в отпечатване на ПИН, което е 17%, спрямо предходната година. Броят на изпратените ПИН по SMS или друг електронен канал нараства с 145%, но като приходи това не компенсира намалението на отпечатаните ПИН. За сметка на това намаляването на печатането на ПИН води и до намаляване на променливите разходи за тази услуга.

Приходите от сортиране на карти също са намалели спрямо 2019 г. с 10%. С 58% намаляват и приходите от печат на карти с индивидуален дизайн.

Върху намалението на приходите от тези услуги през 2020 г. влияние оказва и наличието на еднократни приходи за услуги през предходната година.

БЕК ОФИС

Намаляването на приходите от SUCARD SAAS спрямо 2019 г. се дължи на прекратяване на договора на един клиент и спад в доработките на продукта.

ЕЛЕКТРОННА ТЪРГОВИЯ

През годината броят на виртуалните ПОС терминали се увеличава с 162 или 6% ръст спрямо през 2019 г.

Регистрираните карти в схемата за сигурни плащания в Интернет нарастват с 1 099 хил. бр. или 95% спрямо края на 2019 г.

В приходите от SMS известявания има ръст от 96% спрямо 2019 г.

Отчетени са еднократни приходи, свързани с миграция на клиенти към новия 3DS.

РИСК И СЪОТВЕТСТВИЕ

Включването на двама нови клиенти за блокиране на карти и разширена услуга EMS формираха ръст на приходите през 2020 г. спрямо 2019 г.

Отчетени са и еднократни приходи от сертификационни проекти, свързани с миграцията към новия 3DS.

ЕЛЕКТРОННИ УСЛУГИ

Електронни услуги	Отчет 2020 (х.лв.)	Отчет 2019 (х.лв.)	Изм. 2020/2019, %
<i>B-TRUST, вкл. нетни приходи от стоки</i>	5 452	5 080	7.3
<i>eFaktura</i>	973	892	9.1
Общо приходи	6 425	5 972	7.6

УДОСТОВЕРИТЕЛНИ УСЛУГИ

Броят на издадените нови удостоверения за КУКЕП, през 2020 г. нараства с 9% спрямо 2019 г. Причините за ръста на приходите в удостоверителни услуги са:

- Въведените мерки от Правителството за подпомагане на малкия и среден бизнес за преодоляване на икономическите последствия от COVID 19. Това доведе до изключително голям интерес към услугата;
- Въведени нови електронни услуги от НАП;
- Изменения и допълнения в Наредбата за паричните обезщетения и помощи от държавното обществено осигуряване (НПОПДОО), които са свързани с начина на подаване на необходимите документи за изплащане на парични обезщетения и помощи от ДОО;
- Излизането на малките фирми на свободния пазар на електроенергия;
- Внедряването на единна информационна система за съдилищата през месец август;
- Европейските програми „Ваучерна схема за предоставяне на услуги за информационни и комуникационни технологии (ИКТ) на МСП“ и мярка 4.1 „Инвестиции в земеделски стопанства“ на Програмата за развитие на селските райони 2014-2020 г.

От валидните и подлежащи на подновяване КЕП, в края на годината са подновени 82%. В сравнение с 2019 г. броят подновени сертификати нараства с 10%.

EFAKTURA

За 2020 г. броят фактури преминал през системата е 8 757 007 броя, като под 1% от тях са от нови издатели. В сравнение с 2019 г., броят фактури преминали през системата се е увеличил с 8%. Ръстът на преминалите фактури през системата се дължи на издатели, които работят от достатъчно дълго време с eFaktura.bg, наложили са услугата през своите контрагенти и непрекъснато разширяват обхвата от получатели на електронни фактури.

Общият брой на издателите в системата е 794, от които 31 бр. са нови издатели.

СОФТУЕРНИ УСЛУГИ

Софтуерни услуги	Отчет 2020 (х.лв.)	Отчет 2019 (х.лв.)	Изм. 2020/2019, %
<i>Софтуерни услуги</i>	1 858	1 692	9.8
Общо приходи	1 858	1 692	9.8

Приходите от софтуерни услуги се формират от приходи за развитие на продуктите и приходи от технически поддръжки.

Нарастването на приходите от софтуерни услуги се дължи основно на приходите от доработки и внедряване, за които е отчетен ръст от 42% спрямо 2019 г.

За приходите от техническа поддръжка на софтуерни услуги се отчита спад от 1%, който е в резултат на прекратяване на поддръжката за част от продуктите на банка, поради сливане.

ИНФРАСТРУКТУРНИ УСЛУГИ

Инфраструктурни услуги	Отчет 2020 (х.лв.)	Отчет 2019 (х.лв.)	Изм. 2020/2019, %
<i>Комуникационни услуги</i>	0	243	N/A
<i>Инфраструктура като услуга</i>	569	240	137.1
Общо приходи	569	483	17.8

Като част от оптимизацията на тарифната политика през 2020 г. беше премахнато таксуването на комуникационния достъп до системи на дружеството.

Ръстът в „Инфраструктура като услуга“ е резултат от договор, стартирал в средата на 2019 г. за обслужване на инфраструктура на клиент и сключването на нов договор с втори клиент от май 2020 г.

НАЦИОНАЛНА КАРТОВА И ПЛАТЕЖНА СХЕМА

Национална картова и платежна схема	Отчет 2020 (х.лв.)	Отчет 2019 (х.лв.)	Изм. 2020/2019, %
Годишна такса и транзакции	142	123	15.4
Други приходи	1	0	N/A
Общо приходи	143	123	16.3

През 2020 г. в Националната Картова и Платежна Схема участват 25 Доставчици на платежни услуги и 2 компании, доставчици на неплатежни услуги:

- 7 Издателя на платежни карти Bcard;
- 23 Акцептиращи Институции за приемане на платежни карти Bcard (от които 2 институции в процес на сертификация);
- 2 Издателя на карти Bcard в ограничена мрежа;
- 5 Акцептиращи институции за приемане на карти в ограничена мрежа.

Издадените карти отбелязват ръст от 411% спрямо 2019 г., а реализираните транзакционни обеми с тях са нараснали с 799% спрямо предходната година.

През годината развитието на дейността на НКПС беше съсредоточено в следните няколко проекта:

- Приемане на контактни и безконтактни плащания с карти на Схемата и сертификацията на производители на карти и терминали, Издатели и Акцептиращи институции;
- B-Secured – имплементация на програма за сигурна автентикация на карти Bcard в Интернет, базирана на признатия в картовата индустрия протокол “3D Secure”;
- Централизирано акцептиране.

ПЛАТЕЖНА ИНСТИТУЦИЯ БОРИКА

Платежна институция БОРИКА	Отчет 2020 (х.лв.)	Отчет 2019 (х.лв.)	Изм. 2020/2019, %
Акцептиране на плащания	1 923	1 201	60.1
Инфобанк	123	124	-0.8
Централизирано акцептиране	8	3	166.7
Други приходи	0	39	N/A
Общо приходи	2 054	1 367	50.3

За 2020 г. се отчита значителен ръст на приходите от „Акцептиране на плащанията“ спрямо 2019 г. Причините за големия ръст са значителните обеми транзакции по задължения към държавни институции. Наблюдава се и намаление на обемите транзакции, свързани със заплащане на транспортни такси, както в резултат на пандемията, така и от намалението на цените на маршрутните карти за тежкотоварните превозни средства в сравнение с предишните цени на винетките.

През годината развитието на дейността на Платежна институция Борика беше съсредоточено в средните няколко проекта:

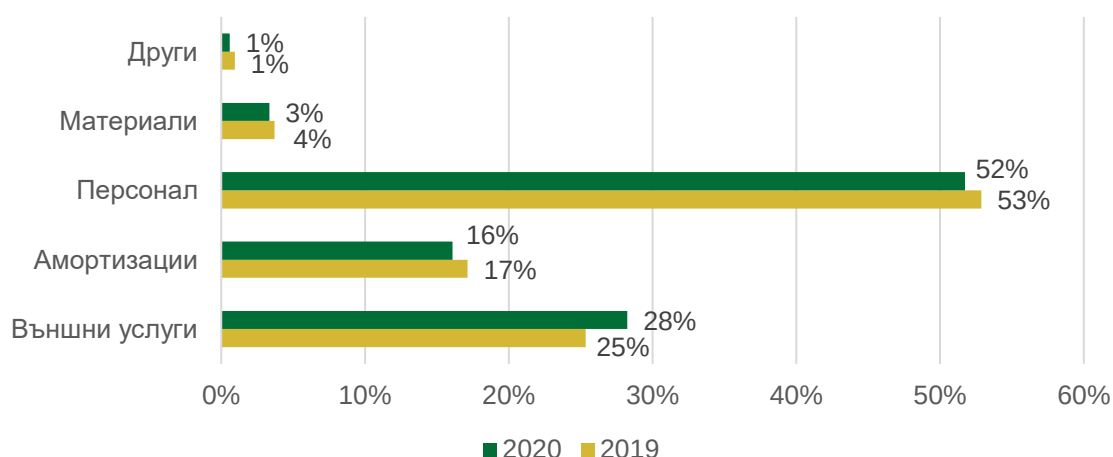
- Централизирано акцептиране;
- Разширяване на портфейла от търговци, обслужвани от Платежната институция БОРИКА;
- InfoPay.

ОПЕРАТИВНИ РАЗХОДИ

Изменението на общите разходи за дейността на дружеството за 2020 г. спрямо 2019 г. е:

РАЗХОДИ НА БОРИКА АД	Отчет 2020 г. (х.лв.)	Отчет 2019 г. (х.лв.)	Изм. 2020/2019, %
Разходи за материали	1 202	1 197	0.4
Разходи за външни услуги	10 139	8 170	24.1
Разходи за амортизации	5 777	5 521	4.6
Разходи за работна заплата	18 572	17 035	9.0
Други разходи	211	303	-30.4
Всичко разходи за дейността	35 901	32 226	11.4

Структура на разходите, %

В структурата на общите разходи по икономически елементи се наблюдава намаление на относителния дял на разходите за персонал, материали и амортизации с 1%, за сметка на разходите за външни услуги.

РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

Разходи за материали	Отчет 2020 (х.лв.)	Отчет 2019 (х.лв.)	Изм. 2020/2019 %
Разходи за горива	44	94	-53.2
Електроенергия и топлоенергия	403	396	1.8
Материали за електронен подпис	214	196	9.2
Материали за карти и ПИН	197	241	-18.3
Канцеларски и офис материали	260	119	118.5
Рекламни материали	63	121	-47.9
Други разходи	21	30	-30.0
Общо разходи	1 202	1 197	0.4

Голямото намаление спрямо 2019 г. при разходите за горива се дължи, както на спад в цените на горивата, така и на намаляване на пътуванията в следствие на пандемията.

Причина за нарастването на материалите за КУКЕП е ръста в продажбите на нови КУКЕП през годината.

Формираният ръст на „Канцеларски и други материали“ е в следствие на отчетени повече разходи за закупуване на хигиенни и санитарни материали за предпазване на служителите от COVID 19. Освен това тук са включени и еднократни разходи за подмяна на кондензатори и батерии.

РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

Разходи за външни услуги	Отчет 2020 (х.лв.)	Отчет 2019 (х.лв.)	Изм. 2020/2019 %
Комуникационни разходи	724	590	22.7
Сервизни и лицензионни такси	6 926	5 254	31.8
Наеми и охрана	63	78	-19.2
Поддръжка на офиси	101	95	6.3
Реклама	260	284	-8.5
Външни одити	190	288	-34.0
Застраховки	73	66	10.6
Данъци и такси	139	148	-6.1
Квалификация и обучение	64	295	-78.3
Консултантски услуги	1 289	755	70.7
Транспортни разходи	65	74	-12.2
Текущи ремонти	114	147	-22.4
Други	131	96	36.5
Общо разходи	10 139	8 170	24.1

Увеличението на „Комуникационните разходи“ се формира от голям ръст на разходите за SMS, свързани с по-голям брой известявания при миграцията на карти към новия 3DS. Налице е и по-голямо потребление на данни в резултат на реорганизация на работата на голяма част от служителите, които работят отдалечено като превенция срещу COVID 19.

При разходите за сервизни и лицензионни такси увеличението спрямо 2019 г. е в следствие на:

- Ръст на променливи разходи, свързани с международните картови схеми във връзка с увеличените обеми в акцептиране на плащания на Платежна институция Борика;
- Нови такси за поддръжка на ПОС система;
- Нови лицензни такси във връзка с клиенти на услугата „Инфраструктура като услуга“;
- Други нови такси в резултат на реализирани инвестиционни проекти.

Значителното намаление на разходите за квалификация и обучение се дължи на съзнателно ограничаване на тези разходи, предвид кризата с COVID 19. Проведените обучения през годината бяха извършени в онлайн формат, за което се дължат и пониски такси.

Ръстът на разходите за консултантски услуги е следствие на отчетени услуги по внедряването на различни проекти - Борика НГ, PSD2, НКПС, картови, платежни и удостоверителни услуги. Отчетени са и повече разходи по тестове за проникване и проверка на сигурността.

РАЗХОДИ ЗА АМОРТИЗАЦИИ

Разходите за амортизации през 2020 г. достигат 5 777 хил. лв. и увеличението спрямо 2019 г. е 4,6%, което се дължи на обновяване на инфраструктурата и покупка на нови активи по различни проекти от Инвестиционната програма на дружеството.

РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

Разходи за персонал	Отчет 2020 (х.лв.)	Отчет 2019 (х.лв.)	Изм. 2020/2019 %
Трудови възнаграждения	15 331	13 964	9.8
Социални осигуровки	1 883	1 798	4.7
Социални надбавка	1 358	1 273	6.7
Общо разходи	18 572	17 035	9.0

Нарастването на разходите за персонал се дължи главно на увеличение на заплатите на съществуващи служители от началото на 2020 г. и назначени девет нови служители през различни периоди на годината. Въпреки това щатът на дружеството не е запълнен, в резултат на съзнателно забавяне и отказ от назначаване на повече нови служители с цел намаляване на влиянието на пандемията от COVID-19 върху резултата на компанията.

В състава на ключовия управленски персонал са включени членовете на Съвета на директорите, в т.ч. и Главния изпълнителен директор, както и членовете на Одитния комитет. За 2020 г. те са получили възнаграждения (заплати и други краткосрочни доходи) на обща стойност 1 076 хил. лв. (2019 г.: – 912 хил. лв.).

ДРУГИ РАЗХОДИ

Други разходи	Отчет 2020 (х.лв.)	Отчет 2019 (х.лв.)	Изм. 2020/2019 %
Разходи за командировки	15	173	-91.3
Представителни разходи	23	52	-55.8
Други разходи	173	78	121.8
Общо разходи	211	303	-30.4

Големият спад на разходите за командировки и представителните разходи е в следствие на значителното им ограничаване във връзка с пандемията.

В Други разходи са отчетени повече разходи за дарения, направени във връзка с COVID 19 и награди за маркетингова кампания.

БАЛАНСОВА СТРУКТУРА И ИЗМЕНЕНИЯ

СТРУКТУРА НА АКТИВА

В Отчета за финансовото състояние на БОРИКА АД за 2020 г. активите са на обща стойност 75 292 хил. лв., което е увеличение от 2 296 хил. лв. или 3% спрямо 2019 г.

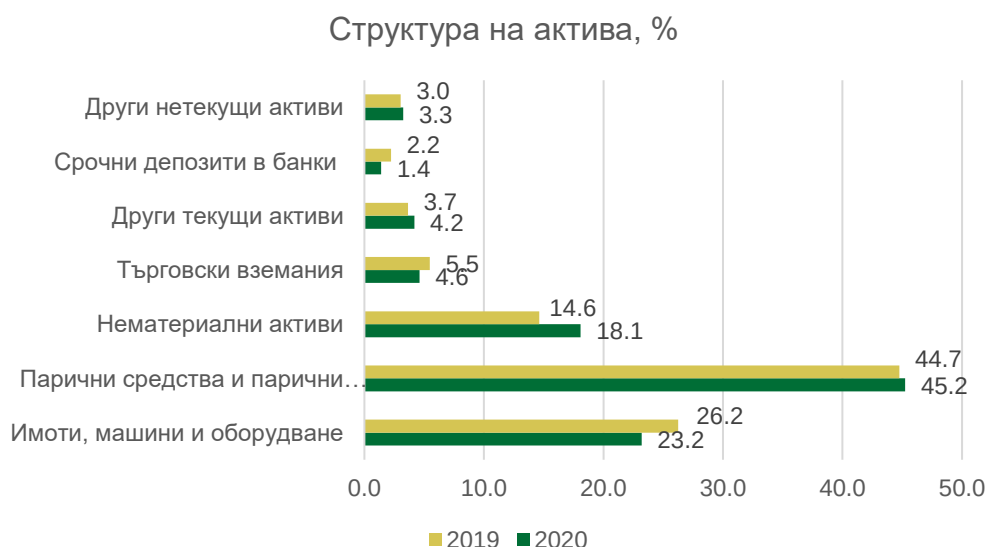
Нетекущите активи се увеличават с 1 500 хил. лв. или 4,7%, което е резултат основно от ръст на нематериални активи. Текущите активи нарастват с 796 хил. лв. или с 2%, в следствие основно на увеличаване на паричните средства и еквиваленти.

Нетекущите активи имат относителен дял от 44,5% в общия размер на активите, а текущите активи съответно 55,5%. Тази структура се запазва с незначителна промяна спрямо 2019 г.

В нетекущите активи (взети за 100%) с най-висок дял са имоти, машини и оборудване от 52%, следвани от нематериалните активи, съответно 41%. Най-голям ръст при нетекущите активи имат нематериалните активи, които нарастват с 2 955 хил. лв. или 28%.

С най-висок относителен дял в текущите активи (взети за 100%) са парични средства и парични еквиваленти – 82%, следвани от търговските вземания, съответно 8%.

В общата структура на актива най-голямо изменение има в относителния дял на нематериалните активи:

СТРУКТУРА НА ПАСИВА

Собственият капитал на БОРИКА АД за 2020 г. е на стойност 66 550 хил. лв. Спрямо 2019 г. увеличението е в размер на 1 928 хил. лв. или 3%, което се дължи в най-голяма степен на увеличението на резервите, които нарастват с 2 814 хил. лв. или 7%.

С най-висок относителен дял в структурата на пасива е собственият капитал от 88%. От него (взет за 100%) с най – голям дял са резервите – 63%, следвани от основния капитал с относителен дял 24%.

Общите пасиви нарастват с 368 хил. лв. или с 4%. Относителният им дял в структурата на пасива е 12%.

Нетекущите пасиви се увеличават с 244 хил. лв. или ръст от 9%. Увеличението се дължи основно на пасиви по договори с клиенти, които генерират ръст от 75%, следвани от задължения към персонала при пенсиониране от 13%.

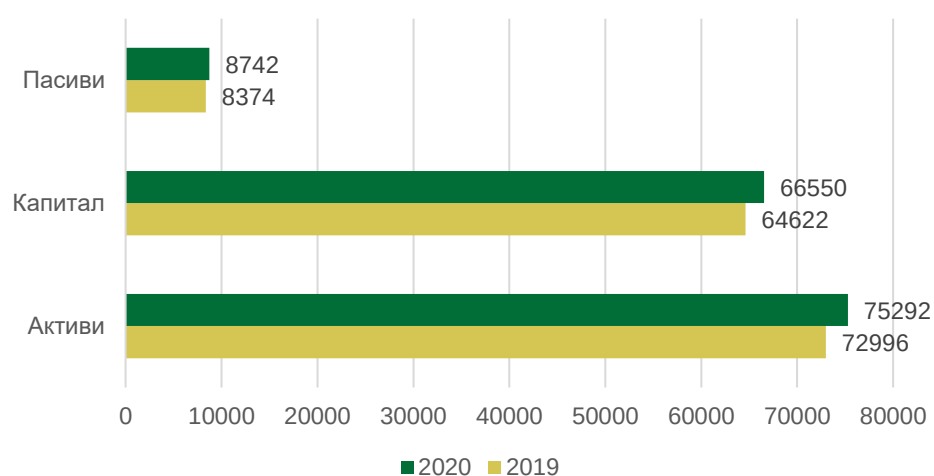
Текущите пасиви нарастват с 124 хил. лв. или 2%. С най-голям относителен дял в структурата на текущите пасиви са пасиви по договори с клиенти с 39%. Делът на търговските задължения е 30%, на задълженията към персонала е 13%, а на задълженията за други данъци – 11%. Другите задължения са с дял общо от 7%.

Структура на пасива, %

Основните балансови показатели, сравнени по години:

Балансови показатели, хил. лв.

ТЪРГОВСКА ПОЛИТИКА

БОРИКА е компания с традиции в корпоративната политика и култура. Тя поставя качествената консултация, вниманието и индивидуалния подход към клиента на първо място, което допринася за изграждането на позитивен имидж, повишаване познаваемостта на марките и запазване на лоялността на клиентите.

Благодарение на поддържането на висок стандарт при обслужването на клиентите, БОРИКА успява да задържи и увеличи броя на клиентите си. Гарантираното качество на услугите е допълнено с професионално ниво на след-продажбена поддръжка. За това допринася и обратна връзка от клиентите. „Центърът за помощ“ е едно от ключовите предимства на компанията пред нейните конкуренти. Постоянното повишаване на компетентността на служителите в центъра за помощ, както и следенето на често срещаните проблеми и тяхното превантивно решаване се оказват ключови за подобряване на работата, както и за повишаване на клиентската удовлетвореност.

Доброто познаване на целевите пазари, се постига чрез постоянното проучване на пазарната среда и изменящите се потребности, проучване на правни, икономически, ценови и конкурентни фактори, които влияят върху маркетинговата политика на дружеството и неговите продажби.

През 2020 г. БОРИКА продължи да развива активно своята маркетинг и комуникационна дейност, с цел утвърждаване и засилване позициите на компанията като лидер в предоставянето на услуги за банковия сектор и на крайни клиенти. Регулярно, акционерите, клиентите, партньорите и служителите на компанията бяха информирани за текущата дейност и приоритетите на Дружеството.

В първите месеци от годината бяха реализирани на живо планираните в Маркетинг календара събития: клиентски семинар с фокус Незабавни плащания, с участието на 150 представители на банкови и финансови институции и бизнес закуска за представяне на нови възможности на Персо бюрото, с таргетирана аудитория от 30 представители на банките.

През месец април Дружеството организира първия си уебинар, с основен фокус Платежна система БОРИКА и свързаните с нея регулирани услуги. На онлайн събитието присъстваха 25 представители на доставчици на платежни услуги. Предвид възникналата необходимост от провеждане на онлайн обучения за ATM, бяха произведени серия от обучителни видеа за ATM NCR и ATM Wincor.

През септември се проведе среща на работната група по проекта „Незабавни плащания в лева“, последното за годината събитие на живо, с участието на 35 представители на банките.

По отношение на събитията, инициирани от външни организации, БОРИКА имаше партньорско участие в церемония Наградите на БАИТ за 2019 г. и представители в два панела на Annual Fintech & Insuretech Summit, организиран от в. Капитал. Следващите събития протекоха в онлайн среда. През месец ноември в Digital Finance Forum (в. Капитал) представител на Националната картова и платежна схема участва в панел за дигитализацията на финансовия сектор. През декември, пред аудитория от над 800 човека, се проведе онлайн конференцията „Банките и бизнесът“ (в. Капитал). Дружеството участва с представители в два панела – визионерски панел и панел „Технологични решения за по-добра ефективност на сектора“ с услугата InfoPay.

Обстановката през годината не попречи на реализацията на планираните ПР публикации (статии и интервюта). Интервюта с представители на Дружеството бяха публикувани в сп. Мениджър, сп. BIOGRAPH, в. Капитал, в. Банкеръ, класация ICT TOP 100, есопому.bg, БНТ и др., а прессъобщенията бяха отразявани от водещите онлайн медии. Основен фокус на тези участия бяха електронната идентификация, дигиталните разплащания, облачният КЕП, незабавните плащания, новите европейки регулации и др.

КОРПОРАТИВНА СОЦИАЛНА ОТГОВОРНОСТ

И през 2020 г. компанията продължи и надгради дългогодишната си традиция в даряването на средства за социални инициативи, насочени към подпомагане на нуждаещи се български деца в различни области като здраве, пълноценно развитие, дом и семейна грижа. Даренията през годината бяха свързани, пряко или косвено, с пандемичната обстановка и нуждите, които тя породиха за различните организации.

Затвърдихме партньорските си отношения с фондация „Нашите недоносени деца“ и сдружението SOS детски селища България.

Фондация „Нашите недоносени деца“

Компанията реши да дари сума, с която да финансира онлайн инициативите на Фондацията - групи за психологическа подкрепа и отдалечени терапевтични консултации. Те включваха консултации със специалисти по ранно детско развитие - логопеди, психолози, ерготерапевти, специални педагози, както виртуални срещи с неонатолози и педиатри. В тази година дистанционните консултации бяха изключително ценни и същевременно напълно безплатни за семействата, които традиционно посещават Центъра за детско развитие „Малки чудеса“.

SOS детски селища България

През месец февруари по време на официална церемония в Централния военен клуб, за четвърта поредна година, БОРИКА беше отличена с приза „Най-значим корпоративен партньор за 2019“ в годишните награди на SOS детски селища България - „Едно семейство“.

Месец по-късно Дружеството осигури средства, които бяха инвестирани в спешен ремонт на двата центъра за настаняване от семеен тип в град Велико Търново, в които са настанени 20 младежи на възраст между 14 и 18 години. С ограниченията за излизане от къщи, повече от всякога тези деца имаха нужда от уютен дом и от добри условия за нормалното протичане на дистанционното им обучение.

През месец юни беше организирана дарителска акция сред служителите, в подкрепа на абитуриентите от SOS Детски селища Велико Търново. За първи път даренията се осъществяваха изцяло онлайн, а събраната сума възлиза на 2800 лева.

Целеви дарения COVID 19

БОРИКА се включи в борбата с COVID 19 и с целеви дарения към две болнични заведения.

На Университетска болница „Света Марина“ в Плевен Дружеството дари средства за закупуването на респираторен вентилатор за интензивни грижи.

Средствата, дарени на Университетска акушеро-гинекологична болница “Майчин дом”, бяха оползотворени за медицински консумативи за предпазване на екипите на болницата, родилките и техните новородени (хирургични маски, многопластови предпазни гащеризони, маски за многократна употреба, предпазни очила, антибактериални килими, няколко вида предпазни ръкавици и други).

Postbank Business Run

През октомври компанията се включи в благотворителната инициатива Postbank Business Run. Дванадесет колеги тичаха благотворително в щафетата. Събраните средства бяха дарени за стипендии “Продължи” на Националната асоциация по приемна грижа и фондация BCause за подкрепа на ученици в приемни семейства да продължат успешното си представяне в училище, както и за проект на фондация “Воден път” за осигуряване на водна рехабилитация на деца с увреждания.

УПРАВЛЕНИЕ НА ЧОВЕШКИТЕ РЕСУРСИ

Основните приоритети при управлението на човешките ресурси през 2020 г. бяха насочени главно към осигуряване превенция и опазване здравето на служителите в условията на COVID пандемия.

През цялата година бяха инвестирани усилия в създаването на подходяща организация на работа във всички екипи на Дружеството, съобразно спецификата на работа и вземайки предвид мащабите на разпространение на корона-вирусната инфекция.

В Дружеството бяха разработени вътрешни документи, свързани с извършване на работа от разстояние, в съответствие с трудовите стандарти и последните промени в нормативната уредба. Заедно с това бяха внедрени нови Self Service платформи за администриране на различни процеси по управление на човешките ресурси, които са особено полезни в условията на дистанционната работа – администриране процеса в режим на работа от разстояние, управление заетостта на служителите чрез използването на личен и екипен календар, индивидуална и мениджърска информация, подпомагаща процеса по управление използването на отпуски от служителите.

Въпреки разрасналата се пандемия в световен мащаб, благодарение на предприетите мерки за опазване здравето на служителите, основните бизнес приоритети в работата по отношение управлението на човешките ресурси, продължиха да се реализират в следните основни направления:

- Стимулиране подобряването на индивидуалното представяне на служителите, така че всеки един да допринася в максимална степен както за постигане резултатите на структурата, в която работи, така и за успешното развитие на компанията;
- Осигуряване на необходимите професионалисти за приоритетните проекти на БОРИКА АД и оперативната работа;
- Поддържане на висок професионализъм в работата на служителите;

- Придържане към пазарните нива на заплащане на труда с цел задържане на професионалистите и привличане на нови специалисти.

През 2020 г. централизираната система за управление на представянето обхваща всички служители в Дружеството, с което се осигури стимулиране и подобряване индивидуалното представяне на служителите, и активното им включване в процеса по оценка на изпълнението чрез двустранна комуникация между ръководители и служители, самооценка и обективна оценка по изпълнението на извършената работа.

В условия на променена икономическа ситуация поради COVID 19 пандемията, Дружеството продължи да полага системни грижи за развитие, поддържане и надграждане квалификацията на своите служители. Дружеството осигури 276 участия в 59 различни обучения, тренинги, семинари и сертификационни курсове, по-голямата част от които бяха реализирани в онлайн формат.

Основен акцент при вътрешните обучения беше поставен върху тренингите за двата Call центъра, индивидуалните специализирани въвеждащи обучения за новоназначени служители и мениджъри в Дружеството, както и върху различните специализирани тренинги, отнасящи се до дейността на техническите и експертни екипи.

Външните обучения бяха насочени към надграждане на специализирани технически компетенции, сертификационни курсове, мениджърски програми, както и различни семинари, свързани с нормативни и регулаторни промени, отнасящи се пряко към дейността на Дружеството.

В края на годината беше утвърден и нов on-boarding процес, който ще осигури възможност на новоназначените служители за цялостно запознаване с дейността на компанията, а за новоназначените служители на мениджърски и ключови експертни позиции - целенасочен in-house training за ключовите проекти, по които ще работят и/или ръководят.

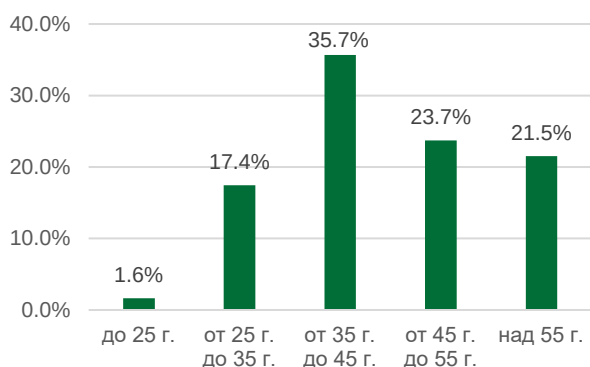
Въпреки сложната икономическа ситуация в страната през изминалата година, БОРИКА продължи да развива и социалната програма, като още в началото на обявената извънредна епидемична обстановка (в средата на м. май), с грижа за здравето на своите служители, компанията задели средства за покриване на направените от служителите разходи за PCR тестове.

Към 31.12.2020 г. броят на служителите в БОРИКА достигна 367, при следното функционално разпределение:

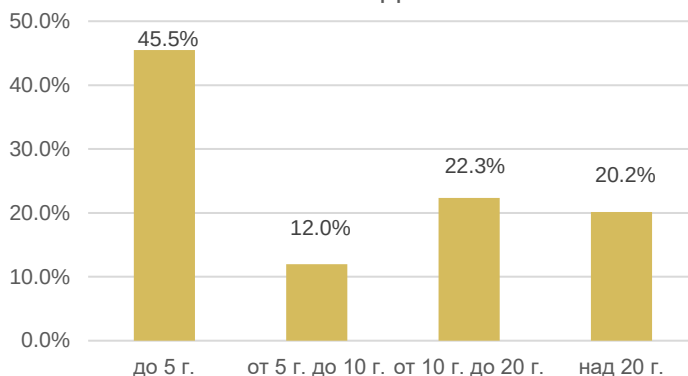
Функционална структура на персонала	2020	2019
Управленска дейност	11	11
Развойна дейност	87	84
Оперативна дейност	120	109
Търговски персонал	81	82
Административни специалисти	33	35
Обслужващ и помощен персонал	35	37
Общо персонал (бр.)	367	358

Средната възраст на служителите е 44.7 години, а средната продължителност на работа в Дружеството - 10.5 години.

Разпределение на служителите по възраст (%)

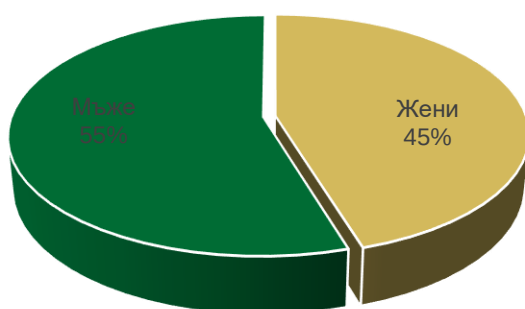

Продължителност на работа в БОРИКА АД

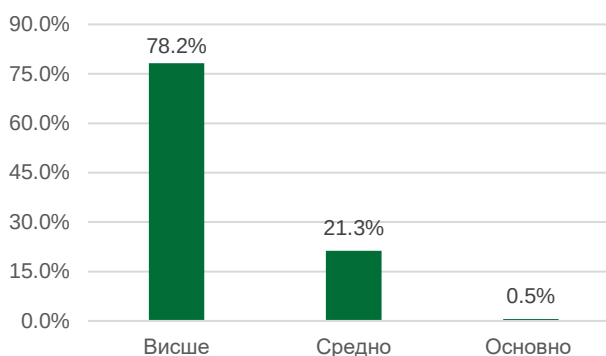

Разпределението на служителите в Дружеството по пол и образование е следното:

Структура по пол

Разпределение на служителите по образование

ИНФОРМАЦИОННА СИГУРНОСТ

БОРИКА поддържа високо ниво на сигурност на системите, подсистемите, сървърите и работните станции, на системите за реално време и финансово обслужване, съгласно изискванията на VISA и MasterCard, и стандарта за сигурност PCI/DSS.

В условията на пандемия и на въведени ограничения дирекцията успява да поддържа, осигурява и развива необходимото ниво на сигурност в дружеството.

В началото на годината беше внедрено решението Microsoft Advanced Threat Analytics (ATA), като част от проекта за обединение на домейните. Чрез решението се постига подобряване на възможностите за ранно откриване на зловредна активност, намаляване на времето за анализ и вземане на мерки при инциденти, свързани с информационната сигурност.

През 2020 г. във връзка с възникналата извънредна епидемична ситуация беше предложено техническо решение и реализация на отдалечен достъп на служители, които работят със собствени компютри, бяха изготвени правила за работа и въведени мерки за контрол на сигурността.

През 2020 г. беше организиран и проведен тест за проникване (penetration test) от външна компания с обхват външен и вътрешен тест на инфраструктурата и приложенията. Бяха тествани приложения както в обхвата на PCI DSS, така и други критични за фирмата приложения.

В края на годината беше реализиран проект по избор и внедряване на EDR (Endpoint Detection and Response) решение, което да осигури допълнителна сигурност на работните станции на служителите в дружеството чрез откриване на нарушения на сигурността и намаляване на времето за реакция при инциденти в информационната сигурност.

Беше стартиран и реализиран проект по избор и внедряване на решение за управление на състоянието на сигурността на облачните услуги Cloud Security Posturing System (CSPM) във връзка с изпълнение на концепцията за повишаване на сигурността на облачните услуги.

През годината беше избрана и внедрена платформата LMS 365 за онлайн обучение на служителите и изпълнение на програмата за осведоменост по информационна сигурност (Security Awareness Program) в дружеството.

През 2020 г. беше изпълнена разработката на софтуер за отдалечено зареждане на ключове за ATM устройства тип Wincor и Nixdorf, с цел да се осигури лесна миграция на съществуващите на полето ATM устройства към Way4. Продължава работата по Diebold и Diebold Nixdorf ATM устройства.

В началото на 2020 г. беше стартиран проект Управление на кризи, който е продължение на проекта за осигуряване на непрекъсваемост на бизнеса в дружеството. В рамките на новия проект бяха актуализирани План за непрекъсваемост, Политика за непрекъсваемост на бизнеса, Метод за анализ на въздействието и Процедура за анализ на въздействието. Промените отразяват основно мерките, свързани със справянето с пандемии от типа на COVID 19.

По отношение на физическата сигурност беше изпълнен проект по обновяване на версията на софтуера на системата за контрол на достъп в ЦУ.

През годината бяха проведени и успешно покрити външни одити, свързани с доказване на съответствие със стандартите PCI Card Production Logical and Physical Security, PCI DSS PCI 3DS.

През месец март беше успешно продължен сертификатът по eIDAS за Доставчик на удостоверителни услуги B-Trust.

През месец юни беше успешно извършен одит на БОРИКА като оператор на платежни системи, според изискванията на Наредба № 16 на БНБ.

През март и август успешно бяха проведени контролни одити на Системата за управление на качеството по ISO 9001:2015, Системата за управление сигурността на информацията по ISO 27001:2013 и Системата за управление на услугите по ISO 20000-1:2018.

ВЪТРЕШЕН ОДИТ

Функцията за „Вътрешен одит“ е на директно подчинение на Съвета на директорите на БОРИКА. Формалният статут на функцията и изпълнението на одитния процес е регламентиран с „Политика за Вътрешен одит“ (PL-IA-1). Съгласно Политиката, функцията за Вътрешен одит е организирана в дирекция и изпълнява своята дейност при спазване на принципите за независимост и обективност, компетентност и професионална грижа, почтеност, поверителност и избягване на конфликт на интереси.

През отчетната година, дирекция „Вътрешен одит“ работи върху изпълнението Годишния одитен план за 2020 г. Одитните ангажименти в плана бяха определени на базата на оценка на рисковете в основните бизнес процеси и информационни системи в БОРИКА, както и спрямо наличния ресурс от вътрешни одитори. Идентифицираните области за одит са свързани със стратегически проекти на БОРИКА, ключови промени в организационната структура, в ИТ инфраструктурата и в регулаторни изисквания за бизнеса на дружеството.

При планирани общо 14 броя одити за 2020 година, изпълнените одитни ангажименти от дирекция „Вътрешен одит“ са общо 13 броя или 93%. За един одитен ангажимент от одитния план, а именно одит с предмет "Сигурни плащания през интернет" - 3D Secure (Issuing & Acquiring)“ беше направена преценка да бъде изпълнен през 2021 година, поради ангажираността на оперативния мениджмънт в интензивен процес на миграция към нова система и инфраструктурна среда. На мястото на този одит беше изпълнен одитен ангажимент по възлагане с договор между БОРИКА АД и ДКУ АД във връзка със сертификация на ДКУ АД по стандарт ISO 27001. Така общия брой одити, изпълнени през 2020 година от дирекция „Вътрешен одит“ е 14 броя, с което се покрива планирания обем работа на функцията за вътрешен одит по изпълнение на одитни ангажименти.

Одитните ангажименти бяха изпълнени в обхват и подход, който осигурява разумна увереност, че са обхванати ключови рискове и контролни дейности в одитираните ключови проекти, системи и процеси в БОРИКА. Дейността на функцията за „Вътрешен одит“ беше изпълнена без наличие на ограничения по отношение на обхвата и на докладваните резултати, както и по отношение на достъпа до информация и ресурси на дружеството.

От общо 183 броя препоръки с падеж на изпълнение през 2020 година, 152 броя или 83% са изпълнени, 25 броя или 14% са неизпълнени с удължен срок, и 6 броя или 3% са общо препоръките с приет риск от мениджмънта и неприложими препоръки към датата на проследяване.

От реализираните общо 152 броя препоръки от вътрешни одити през 2020 година, 35 броя са с Висок приоритет, 65 броя са със Среден приоритет и 55 броя са с Нисък приоритет, с които са коригирани оперативни и контролни слабости в ключови бизнес процеси и ИТ системи от инфраструктура на БОРИКА АД. За сравнение с 2019 година, структурата на изпълнените препоръки е била 53 броя с Висок приоритет, 19 броя със Среден приоритет и 47 броя с Нисък приоритет. Налице е тенденция за намаляване на препоръките с Висок приоритет поради подобрена вътрешна контролна среда, както и поради прецизиране при определяне на приоритета на препоръката от страна на вътрешните одитори спрямо възприетата методология на дирекция „Вътрешен одит“ за представяне на резултатите от вътрешни одити, одобрена за прилагане през 2020 година.

ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА АД ЗА 2020

Инвестиционната програма на БОРИКА за 2020 г. е изготвена и приета от СД в съответствие с поставените цели в „Стратегия за развитие на бизнеса на БОРИКА АД за периода 2020 – 2024 г.“. През месец май 2020 г. с решение на СД инвестиционната програма беше променена. Преразглеждането на всички проекти от Инвестиционната програма беше част от мерките, които ръководството на дружеството предприе за смекчаване на ефекта от COVID 19. Част от проектите или инвестиции по тях, за които това е възможно, бяха прехвърлени за следващата година с цел намаляване на различни разходи.

Инвестиционни средства по проекти	Отчет 2020 (х.лв.)
1.Програма „Технологично обновяване на картова система Борика“	1 535
2.Технологично обновяване на съществуващата инфраструктура и общи услуги	2 021
3.Капитално строителство	610
4.Развитие на картовата система и платежни услуги	1 187
5.Развитие на електронни услуги	445
6.Незабавни разплащания	546
7.Проекти НКС	166
8.Развитие на вътрешните системи за управление и контрол	90
9.Информационна и физическа сигурност	141
Общо средства за развитие	6 741

ИНВЕСТИЦИОННА ПРОГРАМА НА БОРИКА АД ЗА 2021

Инвестиционната програма на БОРИКА е изготвена и приета от СД в съответствие с поставените цели в „Стратегия за развитие на бизнеса на БОРИКА АД за периода 2020 – 2024 г.“

В Инвестиционната програма за следващия тригодишен период са включени средства за:

Инвестиционни средства по проекти	Инвестиции (х.лв.)		
	2021	2022	2023
1.Програма „Технологично обновяване на картова система БОРИКА“	5 403	4 456	1 000
2.Технологично обновяване на съществуващата инфраструктура и общи услуги	2 046	2 325	2 145
3.Капитално строителство	396	1 960	1 000
4.Развитие на картовата система	800	1 100	1 350
5.Развитие на платежни услуги	324	149	150
6.Развитие на удостоверителни услуги	1128	0	0
7.Незабавни разплащания	3 567	3 010	2 000
8.Проекти НКС	215	0	0
9.Развитие на вътрешните системи за управление и контрол	140	165	105
10.Информационна и физическа сигурност	281	190	250
Общо средства за развитие	14 300	13 355	8 000
Прогнозна печалба преди лихви, данъци и амортизации (EBITDA)	10 676	10 480	11 480

УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ И ОПЕРАЦИОНЕН РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност дружеството е изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, лихвен и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите на прогнозиране на финансови пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на дружеството.

Текущо, финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от дружеството, да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на извършваните от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено дружеството при осъществяване на търговските му операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Пазарен риск

- **Валутен риск**

Дружеството не е изложено на значителен валутен риск, защото почти изцяло неговите операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон. То поддържа и определени валутни експозиции, деноминирани в щатски долари под формата основно на банкови депозити и текущи сметки с парични средства, необходими предимно за осигуряване на бъдещи разплащания по доставки на активи за дейността, деноминирани в щатски долари.

За контролиране на валутния риск, в дружеството има процедури за ежедневно наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания и начина на инвестирането на паричните средства в щатски долари. През 2020 г. и 2019 г., Дружеството е продало значителна част от щатските си долари, с което е минимизирало риска от евентуални бъдещи загуби в резултат на промяната в курса на долара спрямо лева.

Валутният риск спрямо промените на курса на българския лев спрямо щатския долар се наблюдава текущо, като дружеството поддържа парични средства в щатски долари в рамките на прогнозните плащания в тази валута.

- **Ценови риск**

Дружеството не е изложено на ценови риск за негативни промени в цените на услугите и стоките, обект на неговите операции, защото те са специфични за определен кръг клиенти и доставчици и има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара. Също така, то няма практика да инвестира активно в ценни книжа. Инвестициите му в дългосрочни финансови активи са в затворени дружества, чиито акции не се търгуват.

- **Кредитен риск**

Основните финансови активи на дружеството са под формата на парични средства, текущи и срочни депозитни банкови сметки, търговски и други краткосрочни вземания.

При осъществяване на своята дейност дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към него.

Финансовите активи на дружеството са концентрирани в две групи: парични средства и вземания от клиенти. За ограничаване на риска относно паричните средства, политика на дружеството е да оперира само с финансови институции в България с репутация и ликвидна стабилност. Едновременно, те се явяват и негови акционери.

По отношение на клиентите, които са основно банките в България, политиката на дружеството е да извършва продажбите си при условията на незабавно плащане. Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролират текущо и стриктно от финансово счетоводния отдел, съгласно установената политика на дружеството. За целта, ежедневно се прави преглед на откритите позиции по клиенти, както и получените постъпления, като се извършва равнение и анализ. Поради това е установен обичаен кредитен период и респ. събираемост в рамките на 15 дни.

Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност на финансиране на стопанската си дейност. Дружеството генерира и разполага с достатъчно собствени оборотни средства и не ползва привлечени кредитни ресурси. Текущо, матуритетът и своевременното осъществяване на плащанията се следи от финансовия отдел, като се поддържа ежедневна информация за наличните парични средства и предстоящите плащания. За свободните средства се обмисля временно инвестиране при най-добри лихвени равнища – основно в банкови депозити с матуритет от 6 до 12 месеца.

Риск на лихвоносните парични потоци

В структурата на активите и пасивите на Дружеството лихвоносните финансови инструменти имат изразен дял в паричните средства по текущи банкови сметки и предоставени срочни банкови депозити. Затова приходите и оперативните парични потоци са повлияни от промените в пазарните лихвени равнища на депозитите. Основната част от лихвоносните активи (депозитите в банки) са с фиксиран лихвен процент, който се запазва непроменен до падежа на съответния депозит. Ръководството текущо наблюдава и разпределя матуритетната структура на депозитите по начин, който да осигури минимизиране на ефекта от евентуална негативна за дружествата промяна в пазарните лихвени равнища.

Към 31.12.2020 г. и към 31.12.2019 г., Дружеството не е изложено на лихвен риск от своите дългосрочни и краткосрочни задължения, защото те са обичайно търговски и не са лихвоносни.

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала, дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите и стопански ползи на другите заинтересовани лица от и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитал. Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала си. Характерното за него е, че то традиционно финансира дейността си от собствените си генерирани печалби.

Справедлива стойност

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските и други краткосрочни вземания и задължения, и банковите депозити, дружеството очаква да реализира тези финансови активи чрез тяхното цялостно обратно изплащане или респ. погасяване във времето. Затова, те се представят по тяхната амортизирана стойност. Също така, голямата част от финансовите активи и пасиви са краткосрочни по своята същност (търговски вземания, банкови депозити и търговски задължения) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност. Изключение от това правило са част от инвестициите в други дружества като малцинствено участие, за които няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин на тяхната справедлива стойност, поради което е прието те да се представят по цена на придобиване (себестойност).

Доколкото все още не съществува достатъчно разработен пазар на финансови инструменти в България, със стабилност, достатъчни обеми и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, поради което се използват други алтернативни оценъчни методи и техники.

Ръководството на дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансово състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Не са настъпили събития след датата на баланса, които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания във финансовия отчет на Дружеството за годината, приключваща на 31 декември 2020 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Приходите на БОРИКА за 2020 г. са в размер на 42 795 хил. лв. и спад спрямо предходната година от 1%. Намалението на приходите е комбинация от влиянието на няколко фактори - негативното отражение на пандемията от COVID 19, оптимизация на цените на платежните системи БИСЕРА 6 и БОРИКА, прекратяване на участието на банки в системите на БОРИКА, в резултат на сливания.

Разходите за годината са 36 153 хил. лв. и ръст спрямо 2019 г. от 12%. Това се дължи както на променливи разходи, свързани с увеличаване на транзакциите по някои видове услуги, така и на разходи, свързани с реализация на проекти от Инвестиционната програма.

Реализирани са **инвестиционни проекти** на стойност 6 741 хил. лв.

Печалбата на дружеството (преди данъци) за 2020 г. е в размер 6 642 хил. лв. и намаление спрямо предходната година от 39%, а общата рентабилност след данъци е 14%.

Добрият резултат е в следствие на всички предприети своевременно мерки на ръководството на дружеството за смекчаване на негативните ефекти от пандемичната криза.

Докладът за дейността на БОРИКА АД за 2020 г. е приет от Съвета на директорите на 16.03.2021 г.

Главен изпълнителен директор:

Мирослав Вичев

ГОДИШЕН ФИНАНСОВ ОТЧЕТ

за 2020 година

„БОРИКА“ АД

София, март 2021 г.

Председател на СД:	Калин Христов
Зам. Председател на СД:	Виолина Маринова
Главен Изпълнителен директор:	Мирослав Вичев
Член на СД:	Георги Константинов
Член на СД:	Теодора Петкова
Член на СД:	Георги Заманов
Член на СД:	Ангел Геков
Член на СД:	Петя Димитрова
Член на СД:	Петър Андронов

Главен счетоводител:	Ралица Георгиева
----------------------	------------------

Адрес на управление:	София, бул. „Цар Борис 3“ № 41
----------------------	--------------------------------

Обслужващи банки:	Уникредит Булбанк АД Централна кооперативна банка АД Първа инвестиционна банка АД
-------------------	---

Одитор:	Делойт Одит ООД
---------	-----------------

ДОКЛАД НА НЕЗАВИСИМИЯ ОДИТОР

До акционерите на Борика АД

ДОКЛАД ОТНОСНО ОДИТА НА ФИНАНСОВИЯ ОТЧЕТ

Мнение

Ние извършихме одит на финансовия отчет на Борика АД („Дружеството“), съдържащ отчета за финансовото състояние към 31 декември 2020 и отчета за всеобхватния доход, отчета за промените в собствения капитал и отчета за паричните потоци за годината, завършваща на тази дата, както и пояснителните приложения към финансовия отчет, съдържащи оповестяване на съществените счетоводни политики и друга пояснителна информация.

По наше мнение, приложеният финансов отчет представя достоверно, във всички съществени аспекти, финансовото състояние на Дружеството към 31 декември 2020 и неговите финансови резултати от дейността и паричните му потоци за годината, завършваща на тази дата, в съответствие с Международните стандарти за финансово отчитане (МСФО), приети от Европейския съюз (ЕС).

База за изразяване на мнение

Ние извършихме нашия одит в съответствие с Международните одиторски стандарти (МОС). Нашите отговорности съгласно тези стандарти са описани допълнително в раздела от нашия доклад „Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет“. Ние сме независими от Дружеството в съответствие с Международния етичен кодекс на професионалните счетоводители (включително Международни стандарти за независимост) на Съвета за международни стандарти по етика за счетоводители (Кодекса на СМСЕС), заедно с етичните изисквания на Закона за независимия финансов одит (ЗНФО), приложими по отношение на нашия одит на финансовия отчет в България, като ние изпълнихме и нашите други етични отговорности в съответствие с изискванията на ЗНФО и Кодекса на СМСЕС. Ние считаме, че одиторските доказателства, получени от нас, са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение.

Ключови одиторски въпроси

Ключови одиторски въпроси са тези въпроси, които съгласно нашата професионална преценка са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период. Тези въпроси са разгледани като част от нашия одит на финансовия отчет като цяло и формирането на нашето мнение относно него, като ние не предоставяме отделно мнение относно тези въпроси.

Делойт се отнася към едно или повече дружества - членове на Делойт Туш Томацу Лимитид („ДТТЛ“), както и към глобалната мрежа от дружества – членове и свързаните с тях дружества (заедно наричани „организацията на Делойт“). ДТТЛ (наричано също „Делойт Глобъл“) и всяко дружество – член и неговите свързани дружества са юридически самостоятелни и независими лица, които не могат да поемат задължения или да се обвързват взаимно по отношение на трети страни. ДТТЛ и всяко дружество член на ДТТЛ и свързаните с него дружества са отговорни единствено и само за своите собствени действия и бездействия, но не и за тези на останалите. ДТТЛ не предоставя услуги на клиенти. Моля, посетете www.deloitte.com/about, за да научите повече.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL”), its global network of member firms, and their related entities (collectively, the “Deloitte organization”). DTTL (also referred to as “Deloitte Global”) and each of its member firms and related entities are legally separate and independent entities, which cannot obligate or bind each other in respect of third parties. DTTL and each DTTL member firm and related entity is liable only for its own acts and omissions, and not those of each other. DTTL does not provide services to clients. Please see www.deloitte.com/about to learn more.

Ключов одиторски въпрос	Как този ключов одиторски въпрос беше адресиран при проведения от нас одит
Приходи от договори с клиенти Оповестяванията на Дружеството по отношение на Приходите от договори с клиенти са включени в Пояснителни бележки 2.3, 2.8.1 и 3 към финансовия отчет.	
Във финансовия отчет за годината, приключваща на 31 декември 2020, Дружеството е признало приходи от договори с клиенти на стойност 42,321 хил. лева. Тези приходи се отчитат в резултат на автоматизирано обработване и обобщаване на множество транзакции и автоматизирани алгоритми за изчисление, прилагани от ИТ системите на Дружеството. При изготвянето на политика за признаване на приходи съгласно МСФО 15, Дружеството е приложило различни счетоводни преценки, най-значимите от които са свързани с определяне на естеството на отделните задължения за изпълнение в договорите с клиенти, и начина на удовлетворяване на идентифицираните задължения за изпълнение, който е инкорпориран в ИТ системите под формата на автоматизирани алгоритми за изчисление. Ръководството на Дружеството анализира договореностите с клиентите в сила през отчетния период като взема предвид модификации, нови договори, специфични факти и обстоятелства и оценява необходимостта от преразглеждане на преди това направените преценки. През 2020, преценката на Дружеството е, че не се налагат промени. Поради съществеността на приходите от договори с клиенти и приложените счетоводни преценки и автоматизирани алгоритми за изчисление при тяхното признаване съгласно МСФО 15, ние сме определили тази област като ключов одиторски въпрос.	В тази област, нашите одиторски процедури, наред с други, включиха: • Разбиране и обхождане на процеса по продажби, свързан с признаване на приходи от договори с клиенти, включително и свързаните автоматизирани аспекти на обработване и обобщаване на входящи транзакции и операции. • Проверка на оперативната ефективност на избрани ключови контроли, свързани с процесите, водещи до признаване на различни видове приходи. • Ние ангажирахме ИТ специалисти в получаване на разбиране и тестване на ИТ контроли на определени критични за изготвянето на финансовия отчет системи. Ние тествахме оперативната ефективност на процесите по управление на права за достъп и на промени за избрани ИТ системи. • Ние прегледахме за разумност и адекватност значителните преценки на ръководството, съгласно изискванията на МСФО за признаване и отчитане на приходи по договори с клиенти. • Ние оценихме направените от Дружеството заключения по съществени счетоводни преценки, чрез извършване на независима проверка за наличието на противоречащи одиторски доказателства и индикатори, и оценка на одиторските доказателства, получени при разбиране и тестване на ключови контроли на процесите, водещи до признаване на приходи и чрез процедури по същество. • Ние използвахме автоматизирани техники за детайлен анализ на приходите по договори с клиенти по видове и периоди. • Ние извършихме аналитични процедури и детайлни тестове по същество в зависимост от

	спецификите на конкретния източник на приходи, за да съберем достатъчни и подходящи одиторски доказателства, че приходите от договори с клиенти се представят достоверно, във всички съществени аспекти. • Ние оценихме адекватността на оповестяванията по отношение на политиката за признаване на приходите и на значимите счетоводни преценки във финансовия отчет за 2020 година, за да определим дали те са в съответствие с МСФО 15 Приходи от договори с клиенти.
--	--

Други въпроси

Финансовият отчет на Дружеството за годината, завършваща на 31 декември 2019, е одитиран от друг одитор, който е изразил немодифицирано мнение относно този отчет на 14 април 2020.

Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него

Съветът на Директорите на Дружеството („Ръководството“) носи отговорност за другата информация. Другата информация се състои от доклад за дейността, изготвен от ръководството съгласно Глава седма от Закона за счетоводството, но не включва финансовия отчет и нашия одиторски доклад върху него.

Нашето мнение относно финансовия отчет не обхваща другата информация и ние не изразяваме каквато и да е форма на заключение за сигурност относно нея, освен ако не е изрично посочено в доклада ни и до степента, до която е посочено.

Във връзка с нашия одит на финансовия отчет, нашата отговорност се състои в това да прочетем другата информация и по този начин да преценим дали тази друга информация е в съществено несъответствие с финансовия отчет или с нашите познания, придобити по време на одита, или по друг начин изглежда да съдържа съществено неправилно докладване.

В случай че на базата на работата, която сме извършили, ние достигнем до заключение, че е налице съществено неправилно докладване в тази друга информация, от нас се изисква да докладваме този факт.

Нямаме какво да докладваме в това отношение.

Отговорности на ръководството и лицата, натоварени с общо управление за финансовия отчет

Ръководството носи отговорност за изготвянето и достоверното представяне на този финансов отчет в съответствие с МСФО, приети от ЕС, и за такава система за вътрешен контрол, каквато ръководството определя като необходима за осигуряване изготвянето на финансови отчети, които не съдържат съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка.

При изготвяне на финансовия отчет ръководството носи отговорност за оценяване способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие, оповестявайки, когато това е приложимо, въпроси, свързани с предположението за действащо предприятие и използвайки счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие, освен ако ръководството не възнамерява да ликвидира Дружеството или да преустанови дейността му, или ако ръководството на практика няма друга алтернатива, освен да постъпи по този начин.

Одитният комитет на Дружеството („Лицата, натоварени с общо управление“), носи отговорност за осъществяването на надзор над процеса по финансово отчитане на Дружеството.

Отговорности на одитора за одита на финансовия отчет

Нашите цели са да получим разумна степен на сигурност относно това дали финансовият отчет като цяло не съдържа съществени неправилни отчитания, независимо дали дължащи се на измама или грешка, и да издадем одиторски доклад, който да включва нашето одиторско мнение. Разумната степен на сигурност е висока степен на сигурност, но не е гаранция, че одит, извършен в съответствие с МОС, винаги ще разкрива съществено неправилно отчитане, когато такова съществува. Неправилни отчитания могат да възникнат в резултат на измама или грешка и се считат за съществени, ако би могло разумно да се очаква, че те, самостоятелно или като съвкупност, биха могли да окажат влияние върху икономическите решения на потребителите, вземани въз основа на този финансов отчет.

Като част от одита в съответствие с МОС, ние използваме професионална преценка и запазваме професионален скептицизъм по време на целия одит. Ние също така:

- идентифицираме и оценяваме рисковете от съществени неправилни отчитания във финансовия отчет, независимо дали дължащи се на измама или грешка, разработваме и изпълняваме одиторски процедури в отговор на тези рискове и получаваме одиторски доказателства, които да са достатъчни и уместни, за да осигурят база за нашето мнение. Рискът да не бъде разкрито съществено неправилно отчитане, което е резултат от измама, е по-висок, отколкото риска от съществено неправилно отчитане, което е резултат от грешка, тъй като измамата може да включва тайно споразумяване, фалшифициране, преднамерени пропуски, изявления за въвеждане на одитора в заблуждение, както и пренебрегване или заобикаляне на вътрешния контрол.
- получаваме разбиране за вътрешния контрол, имащ отношение към одита, за да разработим одиторски процедури, които да са подходящи при конкретните обстоятелства, но не с цел изразяване на мнение относно ефективността на вътрешния контрол на Дружеството.
- оценяваме уместността на използваните счетоводни политики и разумността на счетоводните приблизителни оценки и свързаните с тях оповестявания, направени от ръководството.
- достигаем до заключение относно уместността на използване от страна на ръководството на счетоводната база на основата на предположението за действащо предприятие и, на базата на получените одиторски доказателства, относно това дали е налице съществена несигурност, отнасяща се до събития или условия, които биха могли да породят значителни съмнения относно способността на Дружеството да продължи да функционира като действащо предприятие. Ако ние достигнем до заключение, че е налице съществена несигурност, от нас се изисква да привлечем внимание в одиторския си доклад към свързаните с тази несигурност оповестявания във финансовия отчет или в случай че тези оповестявания са неадекватни, да модифицираме мнението си. Нашите заключения се основават на одиторските доказателства, получени до датата на одиторския ни доклад.

Бъдещи събития или условия обаче могат да станат причина Дружеството да преустанови функционирането си като действащо предприятие.

- оценяваме цялостното представяне, структура и съдържание на финансовия отчет, включително оповестяванията, и дали финансовият отчет представя основополагащите за него сделки и събития по начин, който постига достоверно представяне.

Ние комуникираме с лицата, натоварени с общо управление, наред с останалите въпроси, планирания обхват и време на изпълнение на одита и съществените констатации от одита, включително съществени недостатъци във вътрешния контрол, които идентифицираме по време на извършвания от нас одит.

Ние предоставяме също така на лицата, натоварени с общо управление, изявление, че сме изпълнили приложимите етични изисквания във връзка с независимостта и че ще комуникираме с тях всички взаимоотношения и други въпроси, които биха могли разумно да бъдат разглеждани като имащи отношение към независимостта ни, а когато е приложимо, и свързаните с това предпазни мерки.

Сред въпросите, комуникирани с лицата, натоварени с общо управление, ние определяме тези въпроси, които са били с най-голяма значимост при одита на финансовия отчет за текущия период и които следователно са ключови одиторски въпроси. Ние описваме тези въпроси в нашия одиторски доклад, освен в случаите, в които закон или нормативна уредба възпрепятства публичното оповестяване на информация за този въпрос или когато, в изключително редки случаи, ние решим, че даден въпрос не следва да бъде комуникиран в нашия доклад, тъй като би могло разумно да се очаква, че неблагоприятните последици от това действие биха надвишили ползите от гледна точка на обществения интерес от тази комуникация.

ДОКЛАД ВЪВ ВРЪЗКА С ДРУГИ ЗАКОНОВИ И РЕГУЛАТОРНИ ИЗИСКВАНИЯ

Допълнителни въпроси, които поставя за докладване Законът за счетоводството

В допълнение на нашите отговорности и докладване съгласно МОС, описани по-горе в раздела „Друга информация, различна от финансовия отчет и одиторския доклад върху него“ по отношение на доклада за дейността, ние изпълнихме и процедурите, добавени към изискванията по МОС, съгласно "Указания относно нови разширени одиторски доклади и комуникация от страна на одитора" на професионалната организация на регистрираните одитори в България – Институт на дипломираните експерт счетоводители (ИДЕС). Тези процедури касаят проверки за наличието, както и проверки на формата и съдържанието на тази друга информация с цел да ни подпомогнат във формиране на становище относно това дали другата информация включва оповестяванията и докладванията, предвидени в Глава седма от Закона за счетоводството, приложим в България.

Становище във връзка с чл. 37, ал. 6 от Закона за счетоводството

На базата на извършените процедури, нашето становище е, че:

- Информацията, включена в доклада за дейността за финансовата година, за която е изготвен финансовият отчет, съответства на финансовия отчет.
- Докладът за дейността е изготвен в съответствие с изискванията на Глава седма от Закона за счетоводството.

Докладване съгласно чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014 във връзка с изискванията на чл. 59 от Закона за независимия финансов одит

Съгласно изискванията на Закона за независимия финансов одит във връзка с чл. 10 от Регламент (ЕС) № 537/2014, ние докладваме допълнително и изложената по-долу информация.

- Делойт Одит ООД е назначен за задължителен одитор на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2020 на Дружеството от общото събрание на акционерите, проведено на 10 септември 2020, за период от една година.
- Одитът на финансовия отчет за годината, завършваща на 31 декември 2020 на Дружеството представлява първи пълен непрекъснат ангажимент за задължителен одит на това предприятие, извършен от нас.
- Потвърждаваме, че изразеното от нас одиторско мнение е в съответствие с допълнителния доклад, представен на одитния комитет на Дружеството на 31 март 2021, съгласно изискванията на чл. 60 от Закона за независимия финансов одит.
- Потвърждаваме, че не сме предоставяли посочените в чл. 64 от Закона за независимия финансов одит забранени услуги извън одита.
- Потвърждаваме, че при извършването на одита сме запазили своята независимост спрямо Дружеството.
- За периода, за който се отнася извършеният от нас задължителен одит, освен одита, ние не сме предоставили други услуги на Дружеството, които не са посочени в доклада за дейността или финансовия отчет на Дружеството.

Делойт Одит ООД

Рег. № 033 от Регистъра на регистрираните одитори
по чл. 20 от Закона за независимия финансов одит

Росица Ботева

Регистриран одитор, отговорен за одита

Управител

Делойт Одит ООД

бул. Ал. Стамболийски 103

1303 София, България

СЪДЪРЖАНИЕ

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД	1
ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ	2
ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ	3
ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ	4

ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ ГОДИШНИЯ ФИНАНСОВ ОТЧЕТ ЗА 2020 г.

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО	5
2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО	9
3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ	34
4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО	36
5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ	36
6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ	37
7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ	37
8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА	38
9. ФИНАНСОВИ (РАЗХОДИ)/ПРИХОДИ	38
10. ПРИХОДИ ОТ/(РАЗХОДИ ЗА) ОБЕЗЦЕНКА	38
11. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА	39
12. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД	39
13. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ	40
14. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ	41
15. ДЪЛГОСРОЧНИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ	42
16. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ АКТИВИ	42
17. АКТИВИ С ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ	42
18. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ	43
19. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЗЕМАНЯ И АКТИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ	43
20. ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ	45
21. СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ	46
22. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	46
22. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	47
24. АКТИВИ/(ПАСИВИ) ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ	49
25. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ	51
26. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ	54
27. ПАСИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ	54
28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ЛИЗИНГ	55
29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДРУГИ ДАНЪЦИ	55
30. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА	56
31. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ	56
32. СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА	57
33. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК	58
34. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД	64

ОТЧЕТ ЗА ВСЕОБХВАТНИЯ ДОХОД
за годината, завършваща на 31 декември 2020 година

		2020	2019
		хил. лв.	хил. лв.
	Приложения		
Приходи от договори с клиенти	3	42,321	42,751
Други приходи и загуби от дейността, нетно	4	155	161
Разходи за материали	5	(1,202)	(1,197)
Разходи за външни услуги	6	(10,139)	(8,170)
Разходи за персонал	7	(18,572)	(17,035)
Разходи за амортизация	13, 14, 17	(5,777)	(5,521)
Други разходи за дейността	8	(211)	(303)
Печалба от оперативната дейност		6,575	10,686
Приходи от/(разходи за) обезценка	10	258	380
Финансови (разходи)/приходи	9	(191)	(157)
Печалба от финансова дейност		67	223
Печалба преди данък върху печалбата		6,642	10,909
Разход за данък върху печалбата	11	(666)	(1,095)
Нетна печалба за годината		5,976	9,814
Други компоненти на всеобхватния доход			
<i>Компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата:</i>			
Последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи		(48)	(60)
		(48)	(60)
<i>Компоненти, които могат да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата</i>		-	-
Друг всеобхватен доход за годината, нетно от данъци	12	(48)	(60)
ОБЩ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД ЗА ГОДИНАТА		5,928	9,754

Приложенията на страници от 5 до 64 са неразделна част от финансовия отчет.
Финансовият отчет на страници от 1 до 64 е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 16 март 2021 година от:

Главен изпълнителен директор:

Главен счетоводител (съставител):

Мирослав Станимиров Вичев

Ралица Бисерова Георгиева

Росица Ботева
Регистриран одитор, отговорен за одита
Управител на Делойт Одит ООД
Рег. № 033 от Регистъра по чл. 20 от ЗНФО

ОТЧЕТ ЗА ФИНАНСОВОТО СЪСТОЯНИЕ
към 31 декември 2020 година

АКТИВИ	Приложения	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Нетекущи активи			
Имоти, машини и оборудване	13	17,467	19,158
Нематериални активи	14	13,624	10,669
Дългосрочни финансови активи	15	53	14
Други нетекущи активи	16	780	503
Активи с право на ползване	17	1,616	1,696
		33,540	32,040
Текущи активи			
Материални запаси	18	247	244
Търговски и други вземания	3,19	3,474	4,001
Активи по договори с клиенти	3,19	283	356
Други текущи активи	20	2,493	2,060
Срочни депозити в банки	21	1,061	1,624
Парични средства и парични еквиваленти	22	34,064	32,662
Активи по отсрочени данъци	24	130	9
		41,752	40,956
ОБЩО АКТИВИ		75,292	72,996
СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ			
СОБСТВЕН КАПИТАЛ			
Основен акционерен капитал		15,958	15,958
Резерви		41,616	38,850
Неразпределена печалба		3,000	-
Текуща печалба		5,976	9,814
	23	66,550	64,622
ПАСИВИ			
Нетекущи пасиви			
Задължения към персонала при пенсиониране	25	1,008	896
Пасиви по договори с клиенти	3,27	568	325
Задължения за лизинг	28	1,308	1,419
		2,884	2,640
Текущи пасиви			
Търговски задължения	26	1,769	1,367
Пасиви по договори с клиенти	3,27	2,312	2,574
Задължения за лизинг	28	350	303
Задължения за други данъци	29	621	691
Задължения за данък върху печалбата	30	67	68
Задължения към персонала и социалното осигуряване	31	739	731
		5,858	5,734
ОБЩО ПАСИВИ		8,742	8,374
ОБЩО СОБСТВЕН КАПИТАЛ И ПАСИВИ		75,292	72,996

Приложенията на страници от 5 до 64 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовият отчет на страници от 1 до 64 е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 16 март 2021 година от:

Главен изпълнителен директор:

Главен счетоводител (съставител):

Мирослав Станимиров Вичев

Ралица Бисерова Георгиева

Росица Ботева

Регистриран одитор, отговорен за одита

Управител на Делойт Одит ООД

Рег. № 033 от Регистъра по чл. 20 от ЗНФО

ОТЧЕТ ЗА ПАРИЧНИТЕ ПОТОЦИ
за годината, завършваща на 31 декември 2020 година

	Приложения	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Парични потоци от оперативна дейност			
Постъпления от клиенти		53,307	53,363
Плащания на доставчици		(15,991)	(15,797)
Плащания на персонала и за социалното осигуряване		(17,907)	(16,775)
Платени данъци (без данъци върху печалбата)		(5,787)	(6,197)
Платени данъци върху печалбата, нетно		(788)	(1,279)
Платени лихви по договори за лизинг	28	(54)	(52)
Други плащания, нетно		(1,268)	(1,214)
Нетни парични потоци от оперативна дейност		11,512	12,049
Парични потоци от инвестиционна дейност			
Покупки на имоти, машини и оборудване		(3,073)	(3,291)
Постъпления от продажби на имоти, машини и оборудване		477	109
Покупки на нематериални активи		(4,006)	(1,353)
Постъпления от възстановени срочни депозити в банки с инвестиционна цел		1,022	-
Получени лихви по срочни депозити с инвестиционна цел		1	-
Постъпления от финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата		2	-
Плащания за придобиване на финансови активи		(39)	-
Нетни парични потоци, използвани в инвестиционната дейност		(5,616)	(4,535)
Парични потоци от финансова дейност			
Изплатени главници по договори за лизинг	28	(287)	(265)
Изплатени дивиденди		(4,000)	-
Нетни парични потоци, използвани във финансовата дейност		(4,287)	(265)
Нетно увеличение на паричните средства и паричните еквиваленти		1,609	7,249
Парични средства и парични еквиваленти на 1 януари		32,662	25,390
Обезценка на парични средства	22	(207)	23
Парични средства и парични еквиваленти на 31 декември	22	34,064	32,662

Приложенията на страници от 5 до 64 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовият отчет на страници от 1 до 64 е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 16 март 2021 година от:

Главен изпълнителен директор:

Главен счетоводител (съставител):

Мирослав Станимиров Вичев

Ралица Бисерова Георгиева

Росица Ботева

Регистриран одитор, отговорен за одита

Управител на Делойт Одит ООД

Рег. № 033 от Регистъра по чл. 20 от ЗНФО

ОТЧЕТ ЗА ПРОМЕНИТЕ В СОБСТВЕНИЯ КАПИТАЛ
за годината, завършваща на 31 декември 2020 година

Приложе- ния	Основен акционерен капитал	Резерви	Резерв МСС 19	Неразпре- делена печалба	Общо собствен капитал
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Към 1 януари 2019 година	15,958	31,150	(178)	7,938	54,868
Промени в собствения капитал за 2019 година:					
Разпределение на печалбата за 2018 година	-	7,938	-	(7,938)	-
* резерви	-	7,938	-	(7,938)	-
Общ всеобхватен доход за годината, в. т. ч.	-	-	(60)	9,814	9,754
* нетна печалба за годината	-	-	-	9,814	9,814
* други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци	-	-	(60)	-	(60)
Към 31 декември 2019 година	15,958	39,088	(238)	9,814	64,622
Промени в собствения капитал за 2020 година:					
Разпределение на печалбата за 2019 година	-	2,814	-	(6,814)	(4,000)
* резерви	-	2,814	-	(2,814)	-
* дивиденди	-	-	-	(4,000)	(4,000)
Общ всеобхватен доход за годината, в. т. ч.	-	-	(48)	5,976	5,928
* нетна печалба за годината	-	-	-	5,976	5,976
* други компоненти на всеобхватния доход, нетно от данъци	-	-	(48)	-	(48)
Към 31 декември 2020 година	15,958	41,902	(286)	8,976	66,550

Приложенията на страници от 5 до 64 са неразделна част от финансовия отчет.

Финансовият отчет на страници от 1 до 64 е одобрен за издаване от Съвета на директорите на 16 март 2021 година от:

Главен изпълнителен директор:

Главен счетоводител (съставител):

Мирослав Станимиров Вичев

Ралица Бисерова Георгиева

Росица Ботева

Регистриран одитор, отговорен за одита

Управител на Делойт Одит ООД

Рег. № 033 от Регистъра по чл. 20 от ЗНФО

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО

БОРИКА АД („Дружеството“) е преименувано дружество през 2017 г. от БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД. Дружеството е създадено през 2010 г. като акционерно дружество чрез сливането между двете дружества, БОРИКА АД и Банксервиз АД и е станало техен универсален правопреемник. То е с регистрация в България – със седалище и адрес на управление гр. София, район Красно село, бул. Цар Борис III № 41. Дружеството е вписано в Търговския регистър на 12 август 2010 година, ЕИК 201230426.

1.1. Собственост и управление

БОРИКА АД е непублично акционерно дружество.

Към 31.12.2020 г., записаният и внесен основен капитал на Дружеството възлиза на 15,958,410 лв. и е разпределен в 1,063,894 бр. обикновени поименни акции с право на глас всяка с номинална стойност 15 лева.

Към 31.12.2020 г., разпределението на акционерния капитал на Дружеството е както следва:

Акционер	% участие
1. "Българска народна банка"	36.11%
2. "УниКредит Булбанк" АД	13.84%
3. "Банка ДСК" АД	11.21%
4. "Обединена българска банка" АД	8.67%
5. "Юробанк България" АД	8.54%
6. "Първа инвестиционна банка" АД	5.77%
7. "Централна кооперативна банка" АД	4.17%
8. "Общинска банка" АД	3.80%
9. "Райфайзенбанк България" ЕАД	2.62%
10. "Алианц Банк България" АД	1.13%
11. "Интернешънъл Асет Банк" АД	1.10%
12. „Инвестбанк“ АД	1.09%
13. "ПроКредит Банк България" АД	0.84%
14. "Токуда Банк" АД	0.27%
15. "БНП Париба С.А., Клон София КЧТ"	0.24%
16. "Ситибанк Европа АД кл. България КЧТ"	0.20%
17. "Българска банка за развитие" АД	0.17%
18. „ТЕКСИМ БАНК“ АД	0.13%
19. "Ти Би Ай Банк" ЕАД	0.08%
20. "Те-Дже Зираат Банкасы" А. Ш., клон София	0.01%
Общо:	100.00%

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

1.1. Собственост и управление (продължение)

Ръководството на Дружеството в лицето на Съвет на директорите има следния състав към 31.12.2020 г.:

- Калин Христов - председател;
- Виолина Маринова – зам. председател;
- Мирослав Вичев – член;
- Теодора Петкова – член;
- Петя Димитрова - член;
- Георги Заманов - член;
- Петър Андронов – член;
- Георги Константинов - член;
- Ангел Геков – член.

Лицата, натоварени с общо управление са представени от Одитния комитет на Дружеството както следва:

- Райка Онцова – председател;
- Петя Димитрова - член;
- Стати Статев – член.

Към 31.12.2020 г. и 31.12.2019 г., Дружеството се представлява и управлява от главния изпълнителния директор Мирослав Вичев.

Към 31.12.2020 г., общият брой на персонала в Дружеството е 367 служители (31.12.2019 г.: 358 служители).

1.2. Предмет на дейност

Предметът на дейност на Дружеството включва следните видове операции и сделки:

- Проектиране, стандартизиране, изграждане и опериране на платежни системи за обслужване на платежни операции в лева, евро и платежни операции, инициирани с платежни инструменти, свързани с карти;
- Проектиране, стандартизиране изграждане и опериране на авторизационни системи за картови разплащания;
- Обслужване на издаването и приемането на платежни инструменти, свързани с карта и авторизация на платежни операции;
- Осигуряване на достижимост между доставчици на платежни услуги със собствени авторизационни центрове и свързаните с това услуги, както и осигуряване на авторизация от издателя;
- Изграждане, обслужване и предоставяне на технологична инфраструктура за извършване на платежни операции, ИТ и инженерингови услуги;
- Извършване на платежни услуги по:
 - приемане на плащания с платежни инструменти;
 - услуги по инициране на плащане;
 - услуги по предоставяне на информация за сметка

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

1.2. Предмет на дейност (продължение)

- Развитие и опериране на Национална платежна картва схема;
- Проектиране, стандартизация, изграждане и опериране на оперативна свързаност с местни и международни авторизационни центрове, картови оператори и оператори на платежни системи;
- Предоставяне на допълнителни услуги, свързани с платежни инструменти, свързани с карти като персонализиране, активиране, печат и промени на ПИН и др.;
- Поддържане на система за следене и управление на риска при изпълнение на платежни операции с платежни инструменти, свързани с карта, и предоставяне на информация за злоупотреби;
- Следене и информиране на доставчиците на платежни услуги за състоянието на техните терминални устройства и паричната наличност в тях и предоставяне на информация за извършваните операции с техни карти и на техни устройства;
- Изпитване и одобряване на технически и програмни средства за осигуряване на оперативна съвместимост на оборудването и необходимото ниво на защита срещу неоторизиран достъп;
- Изграждане и опериране на техническа и технологична инфраструктура за обслужване на плащания с платежни инструменти, свързани с карти;
- Разработване, поддържане и опериране на информационни системи и услуги;
- Разработване и поддръжка на софтуерни продукти и услуги;
- Изграждане и доставка на удостоверителни услуги;
- Сертифициране и инженерингови услуги, свързани с монтаж, поддръжка и сервиз на АТМ и ПОС устройства и друга ИТ инфраструктура;
- Обучение на потребители за обслужване и авторизация, и плащания чрез платежни инструменти, свързани с карти и други платежни инструменти;
- Разработване, поддържане и опериране на „Система за електронни бюджетни разплащания“ (СЕБРА);
- Предоставяне на услуги като SWIFT Сервизно бюро за осъществяване на връзка към мрежата на SWIFT, както и други услуги, свързани със SWIFT;
- Търговска и консултантска дейност;
- Други дейности, незабранени от закона, след получаване на изискуемите лицензи и разрешения, ако това е необходимо.

1. ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

1.2. Предмет на дейност (продължение)

Дружеството е лицензиран от БНБ оператор на платежни системи с окончателност на сетълмента за обслужване на клиентски преводи в лева, за обслужване на плащания с банкови карти и за обслужване на клиентски преводи в евро. В края на 2017 г., Дружеството е лицензирано от БНБ за извършване на дейност като платежна институция, предоставяща платежни услуги по чл. 4, т. 5, предложение второ от ЗПУПС - приемане на плащания с платежни инструменти, а през месец септември 2019 г. лицензът на Дружеството за извършване на дейност като платежна институция е допълнен с платежните услуги по чл. 4, т. 7 и т. 8 от ЗПУПС – услуги по инициране на плащане и услуги по предоставяне на информация за сметка.

1.3. Структура на Дружеството

Към 31.12.2020 г., БОРИКА АД има разкрити офиси извън гр. София и представителства в следните градове:

Регион Запад: гр. Видин, гр. Монтана, гр. Враца, гр. Благоевград, гр. Кюстендил и гр. Перник;

Регион Север: гр. Велико Търново, гр. Плевен, гр. Ловеч, гр. Търговище, гр. Разград, гр. Русе, гр. Силистра, гр. Габрово, гр. Варна, гр. Добрич, и гр. Шумен;

Регион Юг: гр. Пловдив, гр. Пазарджик, гр. Стара Загора, гр. Хасково, гр. Кърджали, гр. Смолян, гр. Бургас, гр. Сливен и гр. Ямбол.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО

2.1. База за изготвяне на финансовия отчет

Финансовият отчет на БОРИКА АД е изготвен в съответствие с всички Международни стандарти за финансово отчитане (МСФО), които се състоят от: стандарти за финансово отчитане и от тълкувания на Комитета за разяснения на МСФО (КРМСФО), одобрени от Съвета по Международни счетоводни стандарти (СМСС), и Международните счетоводни стандарти и тълкуванията на Постоянния комитет за разясняване (ПКР), одобрени от Комитета по Международни счетоводни стандарти (КМСС), които ефективно са в сила на 1 януари 2020 г., и които са приети от Европейския съюз (ЕС). МСФО, приети от ЕС, е общоприетото наименование на рамката с общо предназначение-счетоводна база, еквивалентна на рамката, въведена с дефиницията съгласно § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на Закона за счетоводството под наименованието „Международни счетоводни стандарти“ (МСС).

2.2. Нови и изменени стандарти и разяснения

Следните изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, са влезли в сила за текущия отчетен период:

Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети и МСС 8 Счетоводни политики, промени в счетоводните приблизителни оценки и грешки

Определение за същественост - прието от ЕС на 29 ноември 2019 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020);

Изменение на МСФО 3 Бизнес комбинации

Определение за бизнес прието от ЕС на 21 април 2020 (в сила за бизнес комбинации, за които датата на придобиване е на или след началото на годишен отчетен период, започващ на или след 1 януари 2020 и за придобиване на актив, възникващо на или след началото на този период);

Изменение на МСФО 9 Финансови инструменти, МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване и МСФО 7 “Финансови инструменти: Оповестяване”

Реформа на референтните лихвени проценти – приети от ЕС на 15 януари 2020 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020);

Изменение на МСФО 16 Лизинг

Отстъпки от наем, свързани с Covid-19 (прието от ЕС на 9 октомври 2020 и в сила най-късно от 1 юни 2020 за финансови години, започващи на или след 1 януари 2020);

Изменения на Референциите към Концептуалната рамка в МСФО

Приети от ЕС на 29 ноември 2019 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2020).

Приемането на тези изменения на съществуващите стандарти не е довело до съществени промени във финансовия отчет на Дружеството.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.3 Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения

Изготвянето на финансовия отчет налага ръководството да направи преценки, приблизителни оценки и предположения, които влияят върху стойността на отчетените активи и пасиви, и оповестяването на условни пасиви към отчетната дата, както и върху отчетените приходи и разходи за периода. Несигурностите, свързани с направените предположения и приблизителни оценки биха могли да доведат до фактически резултати, които да изискват съществени корекции в балансовите стойности на съответните активи или пасиви в следващи отчетни периоди. През 2020 г. кризата с корона вируса не оказва съществено негативно въздействие върху дейността, респективно върху резултатите на Дружеството, освен оповестеното в бел. 3, 5, 6 и 8. След детайлен анализ не е идентифицирана необходимост от промяна в класификацията на активи и пасиви.

Преценки

При прилагането на възприетите счетоводни политики, ръководството на Дружеството е направило следните преценки, които имат най-съществен ефект върху сумите, признати във финансовия отчет:

Определяне на срока на лизинга за договори с опции за подновяване и прекратяване - Дружеството като лизингополучател

Дружеството определя срока на лизинга като неотменимия срок на лизинга, заедно с каквито и да било периоди, обхванати от опция за удължаването му, ако е сигурно в разумна степен, че опцията ще бъде упражнена, или каквито и да било периоди, обхванати от опция за прекратяването на лизинга, ако е сигурно в разумна степен, че опцията няма да бъде упражнена.

Дружеството използва преценка, за да оцени дали е сигурно в разумна степен дали опцията за подновяване или прекратяване на лизинга ще бъде упражнена или не. Т.е. Дружеството разглежда всички съществени фактори, които създават икономически стимул за упражняването или на опцията за подновяване, или на опцията за прекратяване. След датата на влизане в сила на договора Дружеството преоценява срока на лизинга, ако е налице съществено събитие или промяна в обстоятелствата, което е в неговия контрол и засяга способността му да упражни или да не упражни опцията за подновяване или прекратяване.

Лизинги – приблизителна оценка на вътрешно присъщ лихвен процент

Дружеството не може надеждно да определи лихвения процент, заложен в лизинговите договори, следователно, за оценка на задълженията си по лизингите то използва вътрешноприсъщ лихвен процент (ВЛП). Вътрешноприсъщ лихвен процент представлява лихвеният процент, който Дружеството трябва да плати, за да вземе назаем средствата, необходими за придобиването на актив със сходна стойност на актива с право на ползване, за сходен период и със сходно обезпечение в сходна икономическа среда. Следователно вътрешноприсъщият лихвен процент отразява онова, което Дружеството "би трябвало да плати", което изисква приблизителна оценка, когато не са на разположение подлежащи на наблюдение лихвени проценти или когато те трябва да бъдат коригирани за отразяване на условията на лизинга. Дружеството определя приблизително вътрешноприсъщ лихвен процент, използвайки подлежащи на наблюдение входящи данни (като например, пазарни лихвени проценти).

Приходи от договори с клиенти

Дружеството е приложило следните преценки, които оказват съществено влияние върху определянето на размера и момента на възникване на приходите от договори с клиенти:

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.3. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Приходи от договори с клиенти (продължение)

Идентифициране на задължения за изпълнение при пакетна продажба

Дружеството предоставя пакетна продажба на удостоверителни услуги, в частност удостоверения за електронен подпис. Удостоверенията се продават самостоятелно или в пакет заедно с продажбата на стоки и/или материали (карта и/или карточетец). Услугата представлява обещание за прехвърляне на задължение в бъдеще и е част от договорената размяна между Дружеството и клиента. Дружеството е определило, че обещанията за прехвърляне на стоките и материалите и предоставянето на услугата са отделени и в контекста на договора. Стоките и материалите се прехвърлят в определен момент и това е момента на признаване на приходите от тях. Дружеството е избрало да прилага и счита за най-подходящ при приблизителното оценяване на единичните цени в предлаганата комплектна услуга е метода на остатъчния подход.

Дружеството може да оцени приблизително единичната продажна цена на услугата, позовавайки се на сделката минус сбора от наблюдаваните единични продажни цени на картата и/или карточетец. Дружеството използва остатъчния подход за определяне на единичните продажни цени на стоките и услугата в комплектите предвид извършваните продажби на същите стоки и услуги на различни клиенти за широк диапазон от суми. Т.е. продажната цена на електронния сертификат е силно променлива, тъй като в резултат на минали сделки не може да бъде отчетливо разграничена представителната единична продажна цена

Дружеството е заключило, че приходите от продажбата на удостоверенията за електронен подпис и последващата автентификация чрез тях, следва да се признават в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите, предоставени от Дружеството, под формата на използване на електронни удостоверителни услуги (подписване, автентификация, проверка и други) за срока на сертификата.

Приблизителни оценки и предположения

Основните предположения, които са свързани с бъдещи и други основни източници на несигурности в приблизителните оценки към датата на отчета за финансовото състояние, и за които съществува значителен риск да доведат до съществени корекции в балансовите стойности на активите и пасивите през следващия отчетен период, са посочени по-долу:

Провизия за търговски отстъпки

Дружеството признава провизия за търговски отстъпки. Към 31 декември 2020 г., най-добрата приблизителна преценка за търговските отстъпки е в размер на 54 хил. лв. (2019 г.: 73 хил. лв.) (Приложение № 27). Определянето на провизията изисква ръководството да направи преценка относно достигнатите обеми на клиентите по поръчки за разработка на софтуер за текущата година. Търговските отстъпки важат в рамките на следващата календарна година.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.3. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Доходи на персонала при пенсиониране

Задължението за доходи на персонала при пенсиониране се определя чрез актюерска оценка. Тази оценка изисква да бъдат направени предположения за нормата на дисконтиране, бъдещото нарастване на заплатите, текучеството на персонала и нивата на смъртност. Поради дългосрочния характер на доходите на персонала при пенсиониране, тези предположения са обект на значителна несигурност. Към 31 декември 2020 г., задължението на Дружеството за доходи на персонала при пенсиониране е в размер на 1,008 хил. лв. (2019: 896 хил. лв.). Допълнителна информация за доходите на персонала при пенсиониране е представена в *Приложение № 25*.

Полезни животи на имоти, машини и оборудване, и нематериални активи

Финансовото отчитане на имотите, машините и оборудване, и нематериалните активи включва използването на приблизителни оценки за техните очаквани полезни животи и остатъчни стойности, които се базират на преценки от страна на ръководството на Дружеството. Информация за полезните животи на имоти, машини и оборудване и нематериални активи е представена в *Приложения № 13 и 14*.

Провизия за очаквани кредитни загуби за търговски вземания, активи по договори с клиенти, срочни депозити и парични средства и парични еквиваленти

За оценката на очакваните кредитни загуби от търговски вземания, активи по договори с клиенти, срочни депозити и парични еквиваленти Дружеството използва PD и LGD, публикувани от рейтингова агенция Fitch. За банките, не рейтинговани от тази агенция, Дружеството използва приближения към рейтингите на Fitch, като отчита риска на страната. Дружеството не отчита допълнителни ефекти от макро показателите, с изключение на заложените в PD.

Дружеството прави оценка на очакваната кредитна загуба от търговски вземания съгласно кредитния рейтинг на банките, изчислени от рейтингови компании към датата на изготвяне на финансовия отчет. Дружеството е преценило за най-удачен този подход, предвид обичайните търговски вземания, сформирани от банки и трансакции. За друга част от бизнеса си, ориентирана към крайни клиенти Дружеството провизира 100% несъбраните си вземания от минал период. За същите прави анализ и на несъбрани вземания от текуща година и преценява дали да ги обезцени и тях (*Приложение № 19*). В резултат на направените прегледи и анализи към 31.12.2020 г. е отчетена обезценка на вземания и активи по договори с клиенти в размер на 7 хил. лв. (2019 г.: 20 хил. лв. реинтегрината обезценка) (*Приложение № 10*).

Информация за ОКЗ по търговските вземания и активите по договори с клиенти на Дружеството е оповестена в Приложение № 19.

Информация за ОКЗ по срочните депозити е оповестена в Приложение № 21, а паричните средства и паричните еквиваленти - в Приложение № 22.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.3. Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (продължение)

Обезценка на материални запаси

В края на всяка финансова година Дружеството извършва преглед на състоянието и използваемостта на наличните материалните запаси. При установяване на запаси, които съдържат потенциална вероятност да не бъдат реализирани по съществуващата им балансова стойност в следващите отчетни периоди, Дружеството обезценява материалните запаси до нетна реализируема стойност.

В резултат на направените прегледи и анализи за 2020 г. не е отчетена обезценка на материалните запаси (2019 г.: няма).

Признаване на вътрешно-генерирани програмни продукти

От всички вътрешно-създадени програмни продукти и доработки на съществуващи версии се признават и капитализират в отчета за финансовото състояние само тези, за които на фазата на тяхното разработване е вероятно, че те ще бъдат включени за експлоатация в основната стопанска дейност на Дружеството съгласно утвърдените планове и ще генерират приходи. При тяхната оценка се включват разходите за персонала, пряко участващ в разработването им, преки разходи за материали и за амортизации на активи, и други преки разходи (ако има такива), използвани през периода на създаването на актива.

Капитализираните разходи за разработка на вътрешно-създадени програмни продукти се амортизират на база очакван полезен живот, но не повече от 7 години, защото историческият опит на Дружеството показва, че това е средният живот на повечето разработки, след което се налага нова преработка, подмяна или доработка (*Приложение № 14*).

2.4 Публикувани стандарти, които все още не са в сила и не са възприети по-рано

Към датата на одобряване на настоящия финансов отчет следните нови стандарти, издадени от СМСС и приети от ЕС, все още не са влезли в сила:

Изменение на МСФО 4 Застрахователни договори „Удължаване на временното освобождаване от прилагане на МСФО 9“

Прието от ЕС на 16 декември 2020 (датата на изтичане на временното освобождаване от МСФО 9 беше удължена от 1 януари 2021 до годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);

Изменения на МСФО 9 Финансови инструменти, МСС 39 Финансови инструменти: Признаване и оценяване, МСФО 7 Финансови инструменти: оповестяване, МСФО 4 Застрахователни договори и МСФО 16 Лизинг

Реформа на референтните лихвени проценти – Фаза 2, прието от ЕС на 13 януари 2021 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2021).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.5 Нови стандарти и изменения на съществуващи стандарти, издадени от СМСС, които все още не са приети от ЕС

Понастоящем, МСФО, приети от ЕС, не се различават съществено от тези, приети от СМСС, с изключение на следните нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения, които все още не са одобрени от ЕС към датата на одобряване на настоящия финансов отчет (датите на влизане в сила, посочени по-долу са за пълните МСФО):

МСФО 14 Разчети за регулаторни отсрочени сметки (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2016) – ЕС е взел решение да не започва процеса по приемане на този междинен стандарт и да изчака окончателния стандарт;

МСФО 17 Застрахователни договори, включително изменения на МСФО 17 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);

Изменение на МСС 1 Представяне на финансови отчети: Класификация за задълженията като текущи и нетекущи (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2023);

Изменение на МСС 16 Имоти, машини и съоръжения – Постъпления преди предвижданата употреба (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);

Изменение на МСС 37 Провизии, условни пасиви и условни активи – Обременяващи договори – Разходи за изпълнение на договор (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);

Изменение на МСФО 3 Бизнес комбинации – Референция към Концептуалната рамка с изменения на МСФО 3 (в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022);

Изменение на МСФО 10 Консолидирани финансови отчети и МСС 28 Инвестиции в асоциирани и съвместни предприятия - Продажба или вноска на активи между инвеститор и негово асоциирано или съвместно предприятие и последващи изменения (датата на влизане в сила е отложена за неопределен период до приключване на проекта за оценка на метода на собствения капитал);

Изменения на различни стандарти, дължащи се на „Подобрения на МСФО (цикъл 2018 -2020)“, произтичащи от годишния проект за подобряване на МСФО (МСФО 1, МСФО 9, МСФО 16 и МСС 41), основно с цел премахване на несъответствията и изясняване на формулировката (Измененията на МСФО 1, МСФО 9 и МСС 41 влизат в сила за годишни периоди, започващи на или след 1 януари 2022. Изменението на МСФО 16 е само с илюстративен характер и затова не е посочена дата на влизане в сила).

БОРИКА АД очаква приемането на тези нови стандарти, изменения на съществуващи стандарти и нови разяснения да не окаже съществен ефект върху финансовия отчет на Дружеството в периода на първоначалното им прилагане.

2.6 Сравнителни данни

Дружеството обичайно представя сравнителна информация във финансовия отчет за една предходна година (период). Няма промени в основните счетоводни политики за периодите, представени в настоящия финансов отчет. В случаите, когато дадена информация е представена по различен начин в текущия отчетен период, за целите на постигане на по-достовърно и релевантно оповестяване на финансовото състояние на Дружеството, съответстващата сравнителна информация за предходен отчетен период също е преизчислена.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.7 Функционална валута и признаване на курсови разлики

Функционалната валута и отчетната валута на представяне на финансовия отчет на Дружеството е българският лев. Левът е фиксиран по Закона за БНБ към еврото в съотношение BGN 1.95583:EUR 1.

При първоначално признаване, сделка в чуждестранна валута се записва във функционалната валута, като към сумата в чуждестранна валута се прилага обменният курс към момента на сделката или операцията. Паричните средства, вземанията и задълженията, като монетарни отчетни обекти, деноминирани в чуждестранна валута се отчитат във функционалната валута като се прилага заключителния курс на БНБ към 31 декември.

Немонетарните отчетни обекти, които се оценяват по метода на историческата цена в отчета за финансовото състояние, първоначално деноминирани в чуждестранна валута, се отчитат във функционалната валута като се прилага историческият обменен курс към датата на операцията и последващо не се преоценяват по заключителен курс.

Ефектите от курсовите разлики, свързани с уреждането на сделки в чуждестранна валута, или отчитането на сделки в чуждестранна валута по курсове, които са различни от тези, по които първоначално са били признати, се третират в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) като текущи приходи и разходи към "други доходи/(загуби) от дейността", нетно.

2.8. Приходи

2.8.1 Приходи и салда от договори с клиенти

Дейността на Дружеството е свързана с предоставянето основно на услуги. Разделението е направено на база приходни центрове както следва:

- Картови услуги;
- Регулирани и платежни услуги;
- Електронни услуги;
- Софтуерни услуги;
- Платежна институция БОРИКА;
- Инфраструктурни услуги;
- Национална картова и платежна схема.

Приходите от договори с клиенти се признават, когато контролът върху стоките или услугите бъде прехвърлен към клиента, срещу сума, която отразява възнаграждението, на което Дружеството очаква да има право в замяна на тези стоки или услуги. Като цяло Дружеството е достигнало до заключение, че то е принципал в договореностите си за приходи, тъй като обикновено Дружеството контролира стоките или услугите преди да ги прехвърли към клиента. Оповестявания за съществените счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения, свързани с приходите от договори с клиенти, са предоставени в (Приложение № 2.3).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.8. Приходи (продължение)

2.8.1 Приходи и салда от договори с клиенти

Картови и регулирани и платежни услуги

Приходите от такси и трансакции в картови и регулирани и платежни услуги са обвързани помежду си като едно задължение, като таксите са фиксиран компонент, а броя трансакции са променлив. При този вид задължение за изпълнение Дружеството е преценило, че неговото естество е предоставяне на разположение на клиента на услуги, които той да използва и консумира, както и когато реши (услуга, свързана с готовност за предоставяне). Следователно, съгласно МСФО 15 Дружеството има задължение за изпълнение, което удовлетворява в течение на времето и затова признава приходите от тези дейности в течение на времето, а не в определен момент.

Електронни услуги

При предоставянето на пакетни удостоверителни услуги са идентифицирани две задължения за изпълнение – предоставяне на удостоверителна услуга, която се удовлетворява в течение на времето, тъй като клиентът едновременно получава и консумира ползите и доставка на стоки, контролът върху които се прехвърля при предаване на клиента (в определен момент от времето).

Софтуер

Дружеството е определило, че лицензите, които предлага са право на ползване на интелектуална собственост. Софтуерният лиценз винаги е остойностен самостоятелно в договорите с клиенти. Клиентът не може да го ръководи и използва в момента на предоставянето му без допълнителните специфични доработки от страна на Дружеството. Дружеството е определило едно задължение за изпълнение, което се удовлетворява в определен момент от времето, т.е. моментът на признаване на приход е, когато се изпълнят всички задължения по договора, преди влизане в месечен съпорт на услугата. Тогава е моментът, в който за Дружеството възниква правото да получи възнаграждението по договора.

Когато не се предоставя лиценз, приходите от доработки и разработки на софтуер, се признават с течение на времето на база на напредъка към пълното удовлетворяване на задължението за изпълнение на предоставената услуга. Обичайно, Дружеството изпълнява задълженията си по договори, свързани с разработка на софтуер, в рамките на шест месеца и счита, че при получаване на авансово плащане от клиент, не съществува значителен финансиращ компонент. Дружеството измерва напредъка към пълното удовлетворяване на задължението за изпълнение на база изходящи резултати, т.е. на база достигнат етап на разработка в процентно отношение спрямо общата договореност. Приходът от месечен съпорт се признава в течение на времето.

Платежна институция БОРИКА

Приходите от такси и трансакции възникват при задължение за изпълнение, за което Дружеството е преценило, че неговото естество е предоставяне на разположение на клиента на услуги, които той да използва и консумира, както и когато реши (услуга, свързана с готовност за предоставяне). Следователно, съгласно МСФО 15 Дружеството има задължение за изпълнение, което удовлетворява в течение на времето и затова признава приходите от тези дейности в течение на времето, а не в определен момент.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.8. Приходи (продължение)

2.8.1 Приходи и салда от договори с клиенти (продължение)

Инфраструктурни услуги

Приходите от такси възникват при задължение за изпълнение, за което Дружеството е преценило, че неговото естество е предоставяне на разположение на клиента на услуги, които той да използва и потребява, както и когато реши (услуга, свързана с готовност за предоставяне). Следователно, съгласно МСФО 15 Дружеството има задължение за изпълнение, което удовлетворява в течение на времето и затова признава приходите от тези дейности в течение на времето, а не в определен момент.

Национална картова и платежна схема

Приходите от такси и трансакции възникват при задължение за изпълнение, за което Дружеството е преценило, че неговото естество е предоставяне на разположение на клиента на услуги, които той да използва и потребява, както и когато реши (услуга, свързана с готовност за предоставяне). Следователно, съгласно МСФО 15 Дружеството има задължение за изпълнение, което удовлетворява в течение на времето и затова признава приходите от тези дейности в течение на времето, а не в определен момент.

Трансакции

Приходите по трансакции се признават в месеца, в който са извършени трансакциите, а плащането обикновено се извършва в рамките на следващия месец. Приходът от тях не се начислява като променливо възнаграждение, тъй като зависи изцяло от броя трансакции за месеца.

Такси

Таксите са обичайно месечни, но има и тримесечни и годишни. Дружеството признава приход на линейна база в зависимост от периода, за който се отнасят таксите. Месечните такси обичайно се плащат в месеца, следващ месеца на предоставяне на месечната такса. Годишните такси обичайно се предплащат в началото на годината, за която се отнасят.

Стоки

Задължението за изпълнение на предоставените стоки се удовлетворява и плащането става дължимо при получаване им.

Салда по договори

Активи по договори с клиенти

Активът по договора е правото да се получи възнаграждение в замяна на услугите, които са прехвърлени на клиента, като това право не е безусловно.

Ако чрез прехвърлянето на услугите към клиента Дружеството изпълни задължението си преди клиентът да заплати съответното възнаграждение или преди плащането да е станало дължимо, актив по договор се признава за заработеното възнаграждение, което е под условие.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.8. Приходи (продължение)

2.8.1 Приходи и салда от договори с клиенти (продължение)

Салда по договори (продължение)

Търговски вземания

Вземането представлява правото на Дружеството да получи възнаграждение в определен размер, което е безусловно (т.е. преди плащането на възнаграждението да стане дължимо е необходимо единствено да изтече определен период от време).

Пасиви по договори с клиенти

Пасивът по договора е задължението за прехвърлянето на услугите към клиента, за което Дружеството е получило възнаграждение (или възнаграждението е дължимо) от клиента. Ако клиентът заплати възнаграждението преди Дружеството да прехвърли услугите към него, когато бъде извършено плащането или когато плащането стане дължимо (което възникне по-рано), се признава пасив по договор. Пасивите по договори с клиенти се признават като приход, когато Дружеството изпълни задълженията си по договора.

Представяне

Активите и пасивите по договори с клиенти са представени в отчета за финансовото състояние на ниво договор. Където по един и същ договор съществуват и активи, и пасиви, в отчета за финансовото състояние е представена нетната позиция по договора, съответно като актив или пасив по договора.

2.8.2. Приходи от лихви

Приходите от лихви по предоставени депозити, както и приходите от дивиденди от инвестиции се представят в статията „финансови приходи“ от отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.9 Разходи

Разходите в Дружеството се признават в момента на тяхното възникване и на база принципите на начисляване и съпоставимост (до степента, до която това не би довело до признаване на обекти в отчета за финансовото състояние, които не отговарят на определенията за активи и пасиви).

Предплатените разходи се отлагат за признаване като текущ разход за периода, през който договорите за които се отнасят, се изпълняват.

Финансовите разходи се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината), когато възникнат, и се състоят от: лихвени разходи, вкл. банкови такси и други преки разходи по кредити и банкови гаранции, курсови разлики от валутни заеми (нетно), както и обезценки на финансови активи.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.10. Имоти, машини и оборудване

Имотите, машините и оборудването (дълготрайни материални активи) са представени във финансовия отчет по историческа цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка.

Първоначално оценяване

При първоначалното си придобиване имотите, машините и оборудването се оценяват по себестойност, която включва покупната цена, вкл. митнически такси и всички преки разходи, необходими за привеждане на актива в работно състояние. Преките разходи са: разходи за подготовка на обекта, разходи за първоначална доставка и обработка, разходите за монтаж, разходи за хонорари на лица, свързани с проекта, невъзстановяеми данъци и др. Дружеството е определило стойностен праг от 700 лв., под който придобитите активи независимо, че притежават характеристиката на дълготраен актив, се изписват като текущ разход в момента на придобиването им. Този разход се представя към разходите за амортизация в отчета за всеобхватния доход.

Последващо оценяване

Избраният от Дружеството подход за последваща балансова оценка на имотите, машините и оборудването е модела на себестойността по МСС 16 – себестойност, намалена с начислените амортизации и натрупаните загуби от обезценка.

Последващи разходи

Разходите за ремонти и поддръжка се признават за текущи в периода, през който са направени. Извършени последващи разходи, свързани с имоти, машини и оборудване, които имат характер на подмяна на определени възлови части и агрегати, или на преустройство и реконструкция, се капитализират към балансовата стойност на съответния актив и се преразглежда остатъчният му полезен живот към датата на капитализация. Същевременно, неамортизираната част на заменените компоненти се изписва от балансовата стойност на активите и се признава в текущите разходи за периода на преустройството.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.10. Имоти, машини и оборудване (продължение)

Методи на амортизация

Дружеството използва линеен метод на амортизация на имоти, машини и оборудване. Амортизирането на активите започва, когато те са на разположение за употреба. Срокът на годност на отделните групи активи е определен от ръководството съобразно: физическото износване, спецификата на оборудването, предоставената информация от предприятието-производител на тези активи, бъдещите намерения за употреба и предполагаемото морално остаряване.

Полезният живот по групи активи е както следва:

- сгради – от 25 г. до 50 г.;
- съоръжения – от 10 до 25 г.;
- машини и оборудване – от 5 до 7 г.;
- сървъри – от 4 до 7 г.;
- компютърна и офис техника – от 2 до 5 г.;
- транспортни средства – от 4 до 6 г.;
- стопански инвентар – 7 г.

Когато отделни части на определен актив имат различен полезен живот, те се обособяват като самостоятелни компоненти за целите на амортизирането.

Определеният срок на годност на дълготрайните активи се преглежда в края на всеки отчетен период и при установяване на значителни отклонения спрямо бъдещите очаквания за срока на използването на активите, същият се коригира перспективно.

Обезценка на активи

Балансовите стойности на дълготрайните материални активи подлежат на преглед за обезценка, когато са налице събития или промени в обстоятелствата, които показват, че балансовата стойност би могла да се отличава трайно от възстановимата им стойност. Ако са налице такива индикатори, че приблизително определената възстановима стойност е по-ниска от тяхната балансова стойност, то последната се коригира до възстановимата стойност на активите. Възстановимата стойност на имотите, машините и оборудване е по-високата от двете: справедлива стойност без разходи за продажба или стойност при употреба. За определянето на стойността при употреба на активите бъдещите парични потоци се дисконтират до тяхната настояща стойност, като се прилага дисконтов фактор преди данъци, който отразява текущите пазарни условия и оценки на времевата стойност на парите и рисковете, специфични за съответния актив. Загубите от обезценка се отчитат като други разходи в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

Печалби и загуби от продажба

Имотите, машините и съоръженията се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат. Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “имоти, машини и оборудване” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.11 Нематериални активи

Нематериалните активи са представени във финансовия отчет по цена на придобиване (себестойност), намалена с натрупаната амортизация и загубите от обезценка. В техния състав са включени лицензи за ползване на програмни продукти и вътрешно-генерирани програмни продукти от самото Дружество, предназначени за търговска експлоатация.

Първоначално оценяване

Разходите, свързани с научноизследователска дейност (изследователската фаза по разработка на вътрешен проект) се отчитат като разходи за периода на неговото възникване. Нематериален актив, който възниква в резултат на развойна дейност (фаза "развитие/развойна" на вътрешен проект) се признава за актив, когато са спазени следните критерии, които Дружеството е в състояние да демонстрира:

- техническа способност за завършване на нематериалния актив, така че да бъде готов за употреба или продажба;
- намерение за завършване на нематериалния актив и за неговото използване или продажба;
- способност за използване или продажба на нематериалния актив;
- начините, по които нематериалния актив ще доведе до генерирането на бъдещи
- икономически ползи, както и на наличието на пазар за продуктите на нематериалния актив или на самия него или полезността му при вътрешна употреба;
- наличие на адекватни технически, финансови и други ресурси, необходими за финализиране развитието, използването или продажбата на нематериалния актив;
- способност за оценяване на разходите, произтичащи от нематериалния актив по време на неговото развитие.

При оценката на вътрешно-генерираните програмни продукти се включват само преките разходи, направени за тяхното разработване на фаза "развойна" и от момента, от който тези продукти започнат да отговарят едновременно на горепосочените критерии.

Методи на амортизация

В Дружеството се прилага линеен метод на амортизация на нематериалните активи при определен полезен живот от 2 до 10 години.

Полезният живот по групи активи е както следва:

- програмни продукти – от 2 г. до 10 г.;
- вътрешно генерирани програмни продукти – от 5 до 7 г.;

Обезценка на активи

Балансовата стойност на нематериалните активи подлежи на преглед за обезценка, когато са налице събития, или промени в обстоятелствата, които посочват, че балансовата стойност би могла да надвишава възстановимата им стойност. Тогава загубите от обезценката се включват в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.11. Нематериални активи (продължение)

Печалби и загуби от продажба

Нематериалните активи се отписват от отчета за финансовото състояние, когато се извадят трайно от употреба и не се очакват от тях бъдещи стопански изгоди или се продадат.

Печалбите или загубите от продажби на отделни активи от групата на “нематериалните активи” се определят чрез сравняването на приходите от продажбата и балансовата стойност на актива към датата на продажбата. Те се посочват нетно, към “други доходи/(загуби) от дейността” на лицевата страна на отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината).

2.12. Материални запаси

Материалните запаси се оценяват по по-ниската от: доставната себестойност и нетна реализируема стойност.

Разходите, които се извършват, за да доведат материалите и стоките в тяхното настоящо състояние и местонахождение, се включват в цената на придобиване (себестойността) - това са всички доставни разходи, които включват: покупна цена, вносни мита и такси, транспортни разходи, невъзстановяеми данъци и други разходи, които допринасят за привеждане на материалните запаси в готов за тяхното използване вид. При употребата (продажбата) на материалните запаси се използва методът на средно претеглена стойност.

Нетната реализируема стойност представлява приблизително определената продажна цена на даден актив в нормалния ход на стопанска дейност, намалена с приблизително определените разходи по довършването в търговски вид на този актив и приблизително определените разходи за реализация. Тя се определя на база анализ от специалисти в Дружеството, като се използва информация за цени от последни доставки и/или офертни цени на материални запаси от същия вид.

2.13. Срочни депозити в банки

Депозити в банки представляват вземания от банки по инвестирани свободни парични ресурси под формата на срочни депозити с оригинален матуритет над 3 месеца и по които депозити има ограничителни договорни условия или високи санкции за предсрочно ползване, вкл. намеренията на Дружеството са депозитите да се държат до падеж, и са с инвестиционна цел. В случай, че и остатъчният срок на такива депозити е над 12 месеца и са трайно блокирани, вкл. с гаранционна цел, вземането се класифицира и представя в състава на нетекущите активи. Депозитите се оценяват и се представят в отчета за финансовото състояние по амортизирана стойност. В отчета за финансовото състояние те се представят към групата на финансови активи от вида “срочни или блокирани (гаранционни) депозити в банки”, с инвестиционна цел, а в отчета за паричните потоци – към паричните потоци, ангажирани в инвестиционната дейност на Дружеството.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.14 Парични средства и парични еквиваленти

Паричните средства включват касовите наличности и разплащателните сметки, а паричните еквиваленти - краткосрочните депозити в банки, чийто оригинален матуритет е по-малък от 3 (три) месеца. За целите на отчета за паричните потоци банковите депозити са анализирани и представени съгласно целите и намеренията на Дружеството за доходност от тях, както и фактическата обичайна продължителност на инвестирането в такъв тип депозити, вкл. ограничителни договорни условия или санкции за предсрочно ползване.

За целите на изготвянето на отчета за паричните потоци:

- паричните постъпления от клиенти и паричните плащания към доставчици са представени брутно, с включен ДДС (20%);
- получените лихви по разплащателни сметки са представени в оперативната дейност;
- получените лихви от инвестиции на Дружеството в постоянно продължавани парични депозити – като инвестиционна дейност, доколкото по съдържание и
- намерения тези операции представляват инвестиране на свободни ресурси на дружеството.
- платеният ДДС по покупки на дълготрайни активи се посочва като “плащания към доставчици” към паричните потоци от оперативна дейност, доколкото той участва и се възстановява заедно и в оперативните потоци на дружеството за съответния период (месец).
- при наличие на краткосрочно блокирани парични средства (депозити с оригинален матуритет до три месеца) същите са третираны като парични еквиваленти.

2.15. Задължения към доставчици и други задължения

Задълженията към доставчици и другите текущи задължения се отчитат по стойността на оригиналните фактури (себестойност), която се приема за справедливата стойност на сделката и ще бъде изплатена в бъдеще срещу получените стоки и услуги.

В случаите на разсрочени плащания над обичайния кредитен срок, при който не е предвидено допълнително плащане на лихва или лихвата значително се различава от обичайния пазарен лихвен процент, задълженията се оценяват първоначално по тяхната справедлива стойност, а последващо – по амортизирана стойност, след приспадане на инкорпорираната в тяхната номинална стойност лихва, определена по метода на ефективната лихва.

2.16. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство

Трудовите и осигурителни отношения с персонала в „БОРИКА“ АД се основават на разпоредбите на Кодекса на труда и на разпоредбите на действащото осигурително законодателство в Република България.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.16. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство (продължение)

Краткосрочни доходи

Краткосрочните доходи за персонала под формата на възнаграждения, бонуси и социални доплащания и придобивки (изискуеми в рамките на 12 месеца след края на периода, в който персоналетът е положил труд за тях или е изпълнил необходимите условия) се признават като разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата за годината) в периода, в който е положен трудът за тях или са изпълнени изискванията за тяхното получаване, и като текущо задължение (след приспадане на всички платени вече суми и полагащи се удържки) в размер на недисконтираната им сума.

Към датата на всеки финансов отчет Дружеството прави оценка на сумата на очакваните разходи по натрупващите се компенсируеми отпуски, която се очаква да бъде изплатена като резултат от неизползваното право на натрупан отпуск. В оценката се включват приблизителната преценка за разходите за самите възнаграждения и разходите за вноски по задължителното обществено и здравно осигуряване, които работодателят дължи върху тези суми.

Дългосрочни доходи при пенсиониране

Планове с дефинирани вноски

Основно задължение на Дружеството като работодател в България е да извършва задължително осигуряване на наетия си персонал за фонд "Пенсии", допълнително задължително пенсионно осигуряване (ДЗПО), фонд "Общо заболяване и майчинство" (ОЗМ), фонд "Безработица", фонд "Трудова злополука и професионална болест" (ТЗПБ), фонд "Гарантиране вземания на работниците и служителите" (ГВРС) и здравно осигуряване. Размерите на осигурителните вноски се утвърждават всяка година със Закона за бюджета на ДОО и Закона за бюджета на НЗОК за съответната година. Вноските се разпределят между работодателя и осигуреното лице в съответствие с правилата от Кодекса за социално осигуряване (КСО) в съотношение 60:40 (2019 г.: 60:40).

Тези осигурителни пенсионни планове, прилагани от Дружеството в качеството му на работодател, са планове с дефинирани вноски. При тях работодателят плаща месечно определени вноски в държавните фонд "Пенсии", фонд "ОЗМ", фонд "Безработица", фонд "ТЗПБ", както и в универсални и професионални пенсионни фондове - на база фиксирани по закон проценти и няма правно или конструктивно задължение да доплаща във фондовете бъдещи вноски в случаите, когато те нямат достатъчно средства да изплатят на съответните лица заработените от тях суми за периода на трудовия им стаж.

Аналогични са и задълженията по отношение на здравното осигуряване.

Към Дружеството няма създаден и функциониращ частен доброволен осигурителен фонд.

Дължимите от Дружеството вноски по планове с дефинирани вноски за социалното и здравно осигуряване се признават като текущ разход в отчета за всеобхватния доход (в печалбата или загубата), освен ако даден МСФО не изисква тази сума да се капитализира в себестойността на определен актив, и като текущо задължение в недисконтиран размер, заедно и в периода на полагане на труда и на начислението на съответните доходи на наетите лица, с които доходи вноските са свързани.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.16. Пенсионни и други задължения към персонала по социалното и трудово законодателство (продължение)

Планове с дефинирани доходи

Съгласно Кодекса на труда Дружеството в качеството му на работодател в България е задължено да изплаща на персонала при настъпване на пенсионна възраст обезщетение, което в зависимост от трудовия стаж в предприятието може да варира между 2 и 6 брутни работни заплати към датата на прекратяване на трудовото правоотношение. По своите характеристики тези схеми представляват нефондирани планове с дефинирани доходи.

Изчислението на размера на тези задължения налага участието на квалифицирани актюери, за да може да се определи тяхната сегашна стойност към датата на финансовия отчет, по която те се представят в отчета за финансовото състояние, а респективно изменението в стойността им, се представя в отчета за всеобхватния доход като: а) разходите за текущ и минал стаж, разходите за лихва и ефектите от съкращенията и урежданията се признават веднага, в периода, в който възникнат, и представят в текущата печалба или загуба, по статия „разходи за персонал“, а б) ефектите от последващите оценки на задълженията, които по същество представляват актюерски печалби и загуби, се признават веднага, в периода, в който възникнат, и се представят към другите компоненти на всеобхватния доход, по статия „последващи оценки на пенсионни планове с дефинирани доходи“. Актюерските печалби и загуби произтичат от промени в актюерските предположения и опита.

Към датата на всеки годишен финансов отчет Дружеството назначава сертифицирани актюери, които издават доклад с техните изчисления относно дългосрочните му задължения към персонала за обезщетения при пенсиониране. За целта те прилагат кредитния метод на прогнозните единици. Сегашната стойност на задължението по дефинираните доходи се изчислява чрез дисконтиране на бъдещите парични потоци, които се очаква да бъдат изплатени в рамките на матуритета на това задължение и при използването на лихвените равнища на държавни дългосрочни облигации с подобен срок, котирувани в България, където функционира и самото Дружество.

Доходи при напускане

Съгласно разпоредбите на Кодекса на труда, Дружеството в качеството му на работодател има задължение да изплати при прекратяване на трудовия договор, преди пенсиониране, определени видове обезщетения.

Дружеството признава задълженията към персонала по доходи при напускане преди настъпване на пенсионна възраст, когато е демонстриран обвързващ ангажимент, на база анонсиран план, да се прекрати трудовият договор със съответните лица без да има възможност да се отмени, или при формалното издаване на документите за доброволно напускане. Доходи при напускане, платими след повече от 12 месеца от края на отчетния период, се дисконтират и представят в отчета за финансовото състояние по тяхната сегашна стойност.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.17 Акционерен капитал и резерви

БОРИКА е акционерно дружество. Като такова то е задължено да регистрира в Търговския регистър определен размер на акционерен капитал, който да служи като обезпечение на кредиторите на Дружеството за изпълнение на техните вземания към него. Акционерите отговарят за задълженията на Дружеството до размера на своето акционерно участие в капитала и могат да претендират връщане на това участие само в производство по ликвидация или несъстоятелност.

Дружеството отчита основния си капитал по номинална стойност на регистрираните в Търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел акции.

Съгласно изискванията на Търговския закон и устава Дружеството е длъжно да формира и **фонд Резервен**, като източници на фонда могат да бъдат:

- най-малко една десета от печалбата, която се отделя, докато средствата във фонда достигнат една десета част от капитала или по-голяма част, по решение на Общото събрание;
- средствата, получени над номиналната стойност на акциите при издаването им (премиен резерв);
- други източници, предвидени по решение на Общото събрание.

Съгласно изискванията на Търговския закон средствата от фонда могат да се използват само за покриване на годишната загуба и на загуби от предходни години. Когато средствата във фонда достигнат определения минимален размер, средствата над тази сума могат да бъдат използвани за увеличаване на капитала.

2.18. Данъци върху печалбата

Текущите данъци върху печалбата се определят в съответствие с изискванията на българското данъчно законодателство – Закона за корпоративното подоходно облагане. Номиналната данъчната ставка за 2020 г. е 10% (2019 г.: 10%).

Отсрочените данъци върху печалбата се определят чрез прилагане на балансовия метод за определяне на задължението за всички временни разлики на Дружеството към датата на финансовия отчет, които съществуват между балансовите стойности и данъчните основи на отделните активи и пасиви.

Отсрочените данъчни пасиви се признават за всички облагаеми временни разлики, с изключение на тези, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

Отсрочените данъчни активи се признават за всички намаляеми временни разлики и за неизползваните данъчни загуби до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да бъде генерирана в бъдеще достатъчна облагаема печалба или да се проявят облагаеми временни разлики, от които да могат да се приспадат тези намаляеми разлики, с изключение на разликите, породили се от признаването на актив или пасив, който към датата на стопанската операция не е повлиял върху счетоводната и данъчната печалба/(загуба).

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.18. Данъци върху печалбата (продължение)

Балансовата стойност на всички отсрочени данъчни активи се преглежда на всяка дата на отчета за финансовото състояние и се редуцират до степента, до която е вероятно те да се проявят обратно и да се генерира достатъчно облагаема печалба или проявяващи се през същия период облагаеми временни разлики, с които те да могат да бъдат приспаднати или компенсирани.

Отсрочените данъци, свързани с обекти, които са отчетени като други компоненти на всеобхватния доход или капиталова позиция в отчета за финансовото състояние, също се отчитат директно към съответния компонент на всеобхватния доход или балансовата капиталова позиция.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (Република България), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на Дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (Република България), и то тогава и само тогава, когато Дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху печалбата.

Отсрочените данъчни активи и пасиви се оценяват на база данъчните ставки и основи, които се очаква да се прилагат за периода и типа операции, през които активите се очаква да се реализират, а пасивите - да се уредят (погасят), на база данъчните закони, които са в сила или с голяма степен на сигурност се очаква да са в сила, и по данъчни ставки на държавата (Република България), в чиято юрисдикция се очаква да се реализира съответният отсрочен актив или пасив.

Отсрочени данъчни активи на Дружеството се представят нетно срещу негови отсрочени данъчни пасиви, когато и доколкото то се явява за тях данъчния платец в съответната юрисдикция (Република България), и то тогава и само тогава, когато Дружеството има законно право да извършва или получава нетни плащания на текущи данъчни задължения или вземания по данъците върху печалбата.

Към 31.12.2020 г. отсрочените данъци върху печалбата на Дружеството са оценени при ставка, валидна за 2021 г., която е в размер на 10%.

2.19 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване

а) Финансови активи

Първоначално признаване и оценяване

При първоначалното им признаване финансовите активи се класифицират като такива, които впоследствие се оценяват по амортизирана стойност, по справедлива стойност в другия всеобхватен доход (ДВД) и като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.19 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

а) Финансови активи (продължение)

Първоначално признаване и оценяване (продължение)

Класификацията на финансовите активи при първоначалното им придобиване зависи от характеристиките на договорните парични потоци на финансовия актив и бизнес модела на Дружеството за тяхното управление. Дружеството първоначално оценява финансовия актив по справедлива стойност, плюс, в случай на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, разходите по сделката. Търговските вземания, които не съдържат съществен компонент на финансиране, и за които Дружеството е приложило практически целесъобразна мярка, се оценяват по цената на сделката, определена съгласно МСФО 15. Дружеството рекласифицира финансови активи само при промяна на бизнес модела си.

За да бъде класифициран и оценяват по амортизирана стойност или по справедлива стойност в ДВД, финансовият актив трябва да поражда парични потоци, които представляват "само плащания по главницата и лихвата" (СПГЛ) по неиздължената сума на главницата. Тази оценка се нарича „СПГЛ тест“ и се извършва на нивото на съответния инструмент.

Бизнес моделът на Дружеството за управление на финансовите активи се позовава на начина, по който то управлява финансовите си активи с цел генериране на парични потоци. Бизнес моделът определя дали паричните потоци ще възникнат в резултат на събирането на договорни парични потоци, продажба на финансовите активи, или и двете.

Покупките или продажбите на финансови активи, чиито условия изискват доставка на активите в рамките на даден период от време, установен обикновено с нормативна разпоредба или действаща практика на съответния пазар (редовни покупки), се признават на датата на търгуване (сделката), т.е. на датата, на която Дружеството се е ангажирало да купи или продаде актива.

Последващо оценяване

За целите на последващото оценяване финансовите активи се класифицират в четири категории:

- Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти);
- Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход с "рециклиране" на кумулативните печалби или загуби (дългови инструменти);
- Финансови активи, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход без "рециклиране" на кумулативните печалби и загуби при тяхното отписване (капиталови инструменти);
- Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.19 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

а) Финансови активи (продължение)

Финансови активи по амортизирана стойност (дългови инструменти)

Дружеството оценява финансовите активи по амортизирана стойност, ако са удовлетворени и двете условия, изложени по-долу:

- Финансовият актив се притежава в рамките на бизнес модел, имащ за цел неговото държане с оглед получаване на договорните парични потоци от него; и
- Условията на договора за финансовия актив пораждат парични потоци на конкретни дати, които представляват само плащания по главницата и лихвите върху неиздължената сума на главницата.

Финансовите активи по амортизирана стойност впоследствие се оценяват при прилагане на метода на ефективния лихвен процент (ЕЛП) и са предмет на обезценка. Печалбите и загубите се признават в печалбата или загубата, когато активът бъде отписан, модифициран или обезценен.

Финансовите активи по амортизирана стойност на Дружеството включват търговски и други вземания, дългосрочни депозити и пари в банкови сметки.

Финансови активи по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (дългови инструменти)

Дружеството оценява дълговите си инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, ако са удовлетворени и двете условия, посочени по-долу:

- Финансовият актив се държи в рамките на бизнес модел с цел както неговото притежание с оглед събиране на договорните парични потоци, така и продажбата му; и
- На посочените дати договорните условия на финансовия актив пораждат парични потоци, които представляват единствено плащания по главницата и лихвата върху неиздължената сума на главницата.

По отношение на дълговите инструменти по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, приходите от лихви, валутната преоценка и загубите от обезценка или тяхното възстановяване се признават в печалбата или загубата и се изчисляват по същия начин както тези за финансовите активи, оценявани по амортизирана стойност. Останалите промени в справедливата стойност се признават в друг всеобхватен доход. При отписване кумулативната промяна в справедливата стойност, призната в друг всеобхватен доход, се отнася в печалбата или загубата.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.19 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

а) Финансови активи (продължение)

Финансови активи, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход (капиталови инструменти)

При първоначалното им признаване Дружеството може да избере да класифицира неотменимо като капиталови инструменти, определени по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, когато те отговарят на изискванията за собствен капитал съгласно МСС 32 Финансови инструменти: представяне и когато не се държат с цел търгуване. Класификацията се определя на база индивидуален инструмент.

Печалбите и загубите от тези финансови активи никога не се "рециклират" в печалбата или загубата. Дивидентите се признават като приходи в отчета за всеобхватния доход, когато правото върху плащането бъде установено, с изключение на случаите, когато Дружеството извлича ползи от тези постъпления като възстановяване на част от цената на придобиване на финансовия актив, в който случай печалбите се отчитат в друг всеобхватен доход. Капиталовите инструменти, определени като такива по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, не са обект на тест за обезценка.

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите активи по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови активи, които не отговарят на изискванията за класификация по амортизирана стойност или по справедлива стойност през друг всеобхватен доход и финансови активи, определени при първоначалното им признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, или финансови активи, които задължително се изисква да бъдат оценявани по справедлива стойност. Деривативите, включително отделените внедрени деривативи, се класифицират като държани за търгуване, освен ако не са определени като ефективни хеджингови инструменти. Финансови активи с парични потоци, които не представляват единствено плащания по главницата и лихвата, се класифицират и оценяват по справедлива стойност в печалбата или загубата, независимо от бизнес модела. Независимо от критериите за дълговите инструменти, които следва да бъдат класифицирани по амортизирана стойност или по справедлива стойност в друг всеобхватен доход, както е описано по-горе, дълговите инструменти могат да бъдат определени като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата при първоначалното им признаване, ако така се елиминира или се намалява съществено счетоводното несъответствие.

Финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата се отнасят в отчета за финансовото състояние по справедлива стойност, като нетните промени в справедливата стойност се признават в отчета за всеобхватния доход.

Отписване

Финансов актив (или, когато е приложимо, част от финансов актив или част от група от сходни финансови активи) се отписва (т.е. се премахва от отчета за финансовото състояние на Дружеството), когато:

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.19 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

а) Финансови активи (продължение)

- правата за получаване на паричните потоци от актива са изтекли; или
- правата за получаване на парични потоци от актива са прехвърлени или Дружеството е поело задължението да плати напълно получените парични потоци, без съществена забава, към трета страна чрез споразумение за прехвърляне; при което или (а) Дружеството е прехвърлило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива; или (б) Дружеството нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху актива, но не е запазило контрола върху него.

Когато Дружеството е прехвърлило правата си за получаване на парични потоци от актива или е встъпило в споразумение за прехвърляне, то прави оценка на това дали и до каква степен е запазило рисковете и ползите от собствеността. Когато то нито е прехвърлило, нито е запазило в значителна степен всички рискове и ползи от собствеността върху финансовия актив, нито е прехвърлило контрола върху него, то продължава да признава прехвърления актив, до степента на продължаващото си участие в него. В този случай Дружеството признава и свързаното задължение. Прехвърленият актив и свързаното задължение се оценяват на база, която отразява правата и задълженията, които Дружеството е запазило. Продължаващо участие, което е под формата на гаранция върху прехвърления актив, се оценява по по-ниската от първоначалната балансова стойност на актива и максималната сума на възнаграждението, което може да се изиска Дружеството да изплати. Дружеството прилага същите политики относно отписването и за обезценените финансови активи.

Обезценка на финансови активи

Допълнителни оповестявания, свързани с обезценката на финансовите активи, са предоставени и в следните приложения:

- Съществени счетоводни преценки, приблизителни оценки и предположения (Приложение № 2.3);
- Търговски и други вземания и активи по договори с клиенти (Приложение № 19).

Дружеството признава провизия за очаквани кредитни загуби (ОКЗ) за всички дългови инструменти, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата. ОКЗ се базират на разликата между договорните парични потоци, дължими съгласно условията на договора, и всички парични потоци, които Дружеството очаква да получи, дисконтирани с доближение до първоначалния ефективен лихвен процент. Очакваните парични потоци включват паричните потоци от продажбата на държаното обезпечение или други кредитни подобрения, които представляват неразделна част от условията на договора.

ОКЗ се признават на два етапа. За кредитни експозиции, за които не е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, ОКЗ се провизират за кредитни загуби, които възникват в резултат на събития по неизпълнение, които са възможни през следващите 12 месеца (12-месечни ОКЗ). За кредитни експозиции, за които е налице значително повишение на кредитния риск от първоначалното признаване, провизия за загуба се изисква по отношение на кредитните загуби, очаквани през оставащия срок на експозицията, независимо от момента на възникване на неизпълнението (ОКЗ за целия срок на инструмента). Значително повишаване на кредитния риск се наблюдава при повишаване на кредитния рейтинг над 25%.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.19 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

а) Финансови активи (продължение)

По отношение на търговските вземания и активите по договори с клиенти Дружеството прилага кредитните рейтинги на банките, предвид че основните клиенти в Дружеството са банкови институции. Дружеството счита даден финансов инструмент за такъв в неизпълнение, когато договорните плащания са в просрочие в продължение на 90 дни. В определени случаи обаче то може да разглежда даден финансов актив като такъв в неизпълнение, когато вътрешна или външна информация предоставя индикация, че е малко вероятно Дружеството да получи пълния размер на неиздължените суми по договора, преди да се вземат под внимание каквито и да било кредитни подобрения, държани от него. Финансови активи се отписват, когато не съществува разумно очакване за събиране на паричните потоци по договора. Всички финансови активи, оценявани по амортизирана стойност, подлежат на колективна обезценка, с изключение на тези, които са в неизпълнение (фаза 3).

б) Финансови пасиви

Първоначално признаване и оценяване

При първоначално признаване финансовите пасиви се класифицират като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, вкл. деривативи или като финансови пасиви по амортизирана стойност, вкл. заеми и други привлечени средства и търговски и други задължения, както е уместно. Първоначално всички финансови пасиви се признават по справедлива стойност, а в случая на заеми и привлечени средства и задължения, нетно от пряко свързаните разходи по сделката.

Финансовите пасиви на Дружеството включват търговски и други задължения и задължения по лизинг.

Последващо оценяване

Оценяването на финансовите пасиви зависи от тяхната класификация както е описано по-долу:

Финансови пасиви, отчитани по справедлива стойност в печалбата или загубата

Финансовите пасиви по справедлива стойност в печалбата или загубата включват финансови пасиви, държани за търгуване, и финансови пасиви, определени при първоначалното признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата. Финансовите пасиви се класифицират като държани за търгуване, ако са придобити с цел повторна покупка в близко бъдеще. Печалбите или загубите по пасиви, държани за търгуване, се признават в отчета за всеобхватния доход. Финансови пасиви, определени при първоначално признаване като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата, се определят като такива към датата на първоначално признаване, само ако са изпълнени критериите на МСФО 9. Дружеството не е определило никакви финансови пасиви като такива по справедлива стойност в печалбата или загубата.

Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност

Финансовите пасиви по амортизирана стойност на Дружеството се отчитат по амортизирана стойност след прилагане на метода на ефективния лихвен процент.

2. ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ ОТ СЧЕТОВОДНАТА ПОЛИТИКА НА ДРУЖЕСТВОТО (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

2.19 Финансови инструменти – първоначално признаване и последващо оценяване (продължение)

б) Финансови пасиви (продължение)

Отписване

Финансов пасив се отписва, когато задължението бъде погасено, или прекратено, или изтече. Когато съществуващ финансов пасив бъде заменен с друг от същия кредитодател при съвършено различни условия, или условията на съществуващ пасив бъдат съществено променени, тази размяна или модификация се третира като отписване на първоначалния пасив и признаване на нов. Разликата в съответните балансови суми се признава в отчета за всеобхватния доход.

2.20 Оценяване по справедлива стойност

За определени активи и пасиви на Дружеството се изисква съгласно МСФО те да се оценяват и представят и/или само оповестяват по справедлива стойност за целите на финансовото отчитане. Такива са финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата и търговски и други вземания и задължения, които се оценяват на повторяема база.

Справедливата стойност е цената, която би била получена при продажбата на даден актив или платена при прехвърлянето на пасив в обичайна сделка между независими пазарни участници на датата на оценяването. Справедливата стойност е изходяща цена и се базира на предположението, че операцията по продажбата ще се реализира или на основния пазар за този актив или пасив, или в случай на липса на основен пазар – на най-изгодния пазар за актива или пасива. Както определеният като основен, така и най-изгодният пазар са такива пазари, до които Дружеството задължително има достъп.

Измерването на справедливата стойност се прави от позицията на предположенията и преценките, които биха направили потенциалните пазарни участници, когато те биха определяли цената на съответния актив или пасив, като се допуска, че те биха действали за постигане на най-добра стопанска изгода от него за тях.

При измерването на справедливата стойност на нефинансови активи винаги изходната точка е предположението какво би било за пазарните участници най-доброто и най-ефективно възможно използване на дадения актив.

3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

Приходите от договори с клиенти, разпределени по видове дейности са:

	2020	2019
	хил. лв.	хил. лв.
Картови услуги	17,673	18,366
Регулирани и платежни услуги	13,600	14,787
Електронни услуги	6,425	5,972
Софтуерни услуги	1,858	1,692
Платежна институция БОРИКА	2,054	1,328
Инфраструктурни услуги	569	483
Национална картова и платежна схема	142	123
	42,321	42,751

Върху големия спад в приходите от Регулирани и платежни услуги, освен пандемията от COVID 19, оказва влияние и намаляването на цените на част от услугите. Пандемията от COVID 19 засегна значително и групата на Картовите услуги. Въведените ограничения от страна на правителството повлияха негативно върху транзакциите на ATM. Абсолютната липса на туризъм за няколко месеца се отрази като спад на международните транзакции, както на ATM така и на ПОС.

Приходите от договори с клиенти за 2020 г. са на стойност 42,321 хил. лв. По-долу е представена разбивка на приходите от договори с клиенти по видове приходи и момент на признаването им според съответното задължение за изпълнение.

						2020 хил. лв.
Приходни центрове	Транзакции	Такси	Софтуер	Стоки	Други	Общо
Картови услуги	11,592	5,626	60	182	213	17,673
Регулирани и платежни услуги	8,104	5,470	20	-	6	13,600
Електронни услуги	719	5,084	-	622	-	6,425
Софтуерни услуги	-	1,258	562	-	38	1,858
Платежна институция БОРИКА	32	2,022	-	.	-	2,054
Инфраструктурни услуги	-	557	-	-	11	569
Национална картова и платежна схема	18	124	-	-	-	142
	20,465	20,142	642	804	268	42,321
Момент на признаване на приходи						
Прехвърляне на стоки и услуги в определен момент	-	-	-	804	268	1,072
Прехвърляне на услуги в течение на времето	20,465	20,142	642	-	-	41,249
	20,465	20,142	642	804	268	42,321

3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Приходни центрове	Трансакции	Такси	Софтуер	Стоки	Други	2019
						хил. лв. Общо
Картови услуги	13,658	4,293	271	102	42	18,366
Регулирани и платежни услуги	11,707	2,569	499	-	12	14,787
Електронни услуги	636	4,784	7	545	-	5,972
Софтуерни услуги	-	1,270	370	-	52	1,692
Платежна институция БОРИКА	34	1,293	-	-	-	1,327
Инфраструктурни услуги	-	483	-	-	1	483
Национална картова и платежна схема	1	122	-	-	-	123
	26,036	14,814	1,147	647	107	42,751
Момент на признаване на приходи						
Прехвърляне на стоки и услуги в определен момент	-	-	-	647	107	754
Прехвърляне на услуги в течение на времето	26,036	14,814	1,147	-	-	41,997
	26,036	14,814	1,147	647	107	42,751

Концентрацията по клиенти на приходите от предоставяне на услуги и от продажба на стоки, които съставляват 10% или повече процента от общите приходи за съответните отчетни периоди се състои от един и същи клиент, както следва:

Приходи	2020	Отн. дял %	Приходи	2019	Отн. дял %
	хил. лв.			хил. лв.	
Клиент 1	9,519	22,49%	Клиент 1	9,780	22.88%

Дружеството не оповестява стойността на поетите задължения за изпълнение, които към 31 декември 2020 предстои да бъдат изпълнени, тъй като договорите на Дружеството в зависимост от вида услуга имат фиксиран срок, който е по-малък от една година, или имат неограничен срок с период на предизвестие при прекратяване по-малък от една година или позволяват Дружеството да признае приходи до размера, до който има право да фактурира.

Салда по договори с клиенти:

	2020	2019
	хил. лв.	хил. лв.
Търговски вземания (Приложение № 19)	3,239	3,951
Активи по договори с клиенти (Приложение № 19)	283	356
Пасиви по договори с клиенти (Приложение № 27)	2,880	2,899
	6,402	7,206

Търговските вземания не са лихвоносни и обичайно се уреждат в рамките на 30 дни.

Активите по договори с клиенти са изчислени на база изходящи резултати. През 2020 г. е призната провизия за очаквани кредитни загуби по активи по договори с клиенти в размер на 18 хил. лв. (2019 г.: 12 хил. лв.)

Пасивите по договори с клиенти включват предплатени суми от клиенти, свързани с квалифицирани електронни подписи, както и годишни отстъпки върху обем софтуерни разработки, които могат да бъдат оползотворени от клиентите занапред в рамките на следващите 12 месеца. Отстъпките се изчисляват на база разработена методика в Дружеството, изчислени на база оборот от текуща година и се ползват в рамките на следващата отчетна година.

3. ПРИХОДИ ОТ ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

По-долу е представена сумата на признатите приходи от:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Суми, включени в пасивите по договори с клиенти	2,245	1,971
Търговски отстъпки	73	54
	2,318	2,025

4. ДРУГИ ДОХОДИ И ЗАГУБИ ОТ ДЕЙНОСТТА, НЕТНО

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Положителни/(отрицателни) разлики от промяна на валутни курсове, нетно	(8)	5
Приходи от продажби на дълготрайни активи	479	90
Балансова стойност на продадени дълготрайни активи	(363)	(18)
Печалба от продажба на дълготрайни активи	116	72
Наеми	11	13
Други	36	71
	155	161

5. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Горива и енергия	447	490
Основни материали	411	437
Офис и канцеларски материали	260	119
Рекламни материали	63	121
Други	21	30
	1,202	1,197

Разходите за **основни материали** включват: ленти, използвани при персонализация на банкови карти, тонер касети и залепващи флуиди за персонализиращи машини, стикери и тагове за банкови карти, пликосе за отпечатване на ПИН писма, материали използвани при сервизирането на банкомати, смарт карти и консумативи за удостоверителни услуги.

Увеличението на перо Офис и канцеларски материали през 2020 г. се дължи на осигуряването на хигиенни и санитарни материали за предпазване за всички служители и дезинфекция на работните помещения във връзка с разразилата се пандемия, а намалението на перо Рекламни материали през 2020 г. спрямо 2019 г. се дължи на оптимизиране на разходите от страна на Дружеството във връзка с COVID 19.

6. РАЗХОДИ ЗА ВЪНШНИ УСЛУГИ

	2020	2019
	хил. лв.	хил. лв.
Сервизни и лицензни такси	6,926	5,254
Консултантски услуги	1,289	770
Телекомуникационни услуги	724	590
Реклама	260	269
Одити и сертифициране	190	288
Данъци и такси	139	148
Текущи ремонти	114	147
Поддръжка на офиси	101	95
Застраховки	73	66
Транспорт	65	74
Обучения	64	295
Наеми и охрана	63	78
Други услуги	131	96
	10,139	8,170

В перо Разходи за одит и сертифициране се включват начислени суми на стойност 60 хил. лв. (2019 г.: 87 хил. лв.), за предоставени услуги от регистриран одитор, в т.ч.: независим финансов одит: 27 хил. лв. (2019 г.: 54 хил. лв.) и други услуги несвързани с одита 33 хил. лв. (2019 г.: 33 хил. лв.).

През 2020 г. в перо Обучения има спад в сравнение с 2019 г. в резултат на предприетите мерки от страна на Дружеството във връзка с ограниченията на разразилата се пандемия.

Увеличението на перо Телекомуникационни услуги през 2020 г. се дължи на по-голямото потребление на данни в резултат на реорганизацията на работата на голяма част от служителите, които работят отдалечено, поради превенция срещу COVID 19.

7. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

	2020	2019
	хил. лв.	хил. лв.
Възнаграждения и заплати	15,116	13,820
Вноски по социалното осигуряване	1,871	1,793
Социални придобивки и плащания	1,358	1,273
Начислени суми за неизползвани платени отпуски	89	29
Начислени суми за осигуровки върху отпуски	12	5
Начислени суми по планове с дефинирани доходи (Приложение № 25)	126	115
	18,572	17,035

8. ДРУГИ РАЗХОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Дарения и награди	113	57
Представителни мероприятия	23	52
Командировки	15	173
Брак на дълготрайни активи	11	-
Други	49	21
	211	303

Големият спад на разходите за командировки и представителните разходи е в следствие на значителното им ограничаване във връзка с пандемията, а увеличението на разходите за дарения се дължи на участието на Дружеството в подкрепа на дарителски кампании във връзка с борбата срещу COVID 19.

9. ФИНАНСОВИ (РАЗХОДИ)/ПРИХОДИ

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Приходи от финансови активи по справедлива стойност в печалбата или загубата	1	-
Приходи от лихви по предоставени депозити	1	1
Разходи за лихви по задължения за лизинг	(54)	(52)
Разходи за банкови такси	(139)	(106)
	(191)	(157)

10. ПРИХОДИ ОТ/(РАЗХОДИ ЗА) ОБЕЗЦЕНКА

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Реинтегрирана обезценка на финансови активи	310	405
Провизия за очаквани кредитни загуби от обезценка на вземания и активи по договори с клиенти	7	(20)
Провизия за очаквани кредитни загуби от обезценка на финансови активи	(59)	(5)
	258	380

11. РАЗХОД ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Основните компоненти на разхода за данък за периодите, завършващи на 31 декември са:

	2020	2019
	хил. лв.	хил. лв.
Отчет за всеобхватния доход		
Данъчна печалба за годината по данъчна декларация	7,870	11,679
Текущ разход за данък върху печалбата за годината 10% (2019 г.: 10%)	787	1,168
Свързани с възникване и обратно проявление на временни разлики	(121)	(73)
Общо разход за данък върху печалбата, отчетен в отчета за всеобхватния доход	666	1,095

	2020	2019
	хил. лв.	хил. лв.
Равнение на разхода за данък върху печалбата, определен спрямо счетоводния резултат		
Счетоводна печалба за годината	6,642	10,909
Данък върху печалбата - 10%	664	1,091
От непризнати суми по данъчни декларации свързани с:		
увеличения – 365 хил. лв. (2019 г. : 307 хил. лв.), намаления - 343 хил. лв. (2019 г.: 270 хил. лв.)	2	4
	666	1,095

12. ДРУГ ВСЕОБХВАТЕН ДОХОД

Към 31 декември *Другият всеобхватен доход* включва само компоненти, които няма да бъдат рекласифицирани в печалбата или загубата. Те са свързани с актюерски печалби и загуби по дългосрочното задължение на Дружеството към персонала по пенсионни планове с дефинирани доходи.

13. ИМОТИ, МАШИНИ И ОБОРУДВАНЕ

	Земи и сгради	Машини, съоръжения и оборудване	Транспортни средства	Други	Разходи за придобиване на дълготрайни активи	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност:						
На 1 януари 2019 г.	13,550	37,245	1,017	596	350	52,758
Придобити	271	2,505	259	177	-	3,212
Трансфери	45	20	139	8	(212)	-
Отписани	-	(7,347)	(268)	(33)	-	(7,648)
На 31 декември 2019 г.	13,866	32,423	1,147	748	138	48,322
Придобити	-	1,805	-	193	394	2,392
Трансфери	-	-	-	-	-	-
Отписани	(340)	(767)	(129)	(24)	-	(1,260)
На 31 декември 2020 г.	13,526	33,461	1,018	917	532	49,454
Амортизация:						
На 1 януари 2019 г.	3,363	28,406	619	371	-	32,759
Начислена амортизация за годината	316	3,472	185	62	-	4,035
Отписана	-	(7,346)	(251)	(33)	-	(7,630)
На 31 декември 2019 г.	3,679	24,532	553	400	-	29,164
Начислена амортизация за годината	319	3,106	201	86	-	3,712
Отписана	-	(754)	(111)	(24)	-	(889)
На 31 декември 2020 г.	3,998	26,884	643	462	-	31,987
Балансова стойност:						
На 1 януари 2019 г.	10,187	8,839	398	225	350	19,999
На 31 декември 2019 г.	10,187	7,891	594	348	138	19,158
На 31 декември 2020 г.	9,528	6,577	375	455	532	17,467

Към 31.12.2020 г., дълготрайните материални активи на Дружеството включват земи и сгради с балансова стойност 9,528 хил. лв. от които, земи с балансова стойност 1,684 хил. лв. (31.12.2019 г.: земи и сгради с балансова стойност 10,187 хил. лв., от които земи с балансова стойност 2,023 хил. лв.).

Разходите за придобиване на дълготрайни материални активи към 31 декември 2020 г. в размер на 532 хил. лв. се отнасят за преустройство на административна сграда на Дружеството.

Към 31.12.2020 г. в състава на имотите, машините и оборудване са включени активи с отчетна стойност в размер на 20,333 хил. лв. (31.12.2019 г.: 13,618 хил. лв.), които са напълно амортизирани, но продължават да се използват в стопанската дейност.

Към 31.12.2020 г. и 31.12.2019 г. няма учредени тежести (ипотеки, залози) върху имотите, машините и оборудването на Дружеството.

14. НЕМАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

	Програмни продукти	Вътрешно- генерирани програмни продукти от развойна дейност	Вътрешно- генерирани програмни продукти в процес на разработване по развойна дейност	Разходи за придобиване на нематериални активи	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност:					
На 1 януари 2019 г.	11,058	1,011	569	1,992	14,630
Придобити	2,507	-	1,031	987	4,525
Трансфери	1,218	1,139	(1,139)	(1,218)	-
Отписани	(2)	-	-	-	(2)
На 31 декември 2019 г.	14,781	2,150	461	1,761	19,153
Придобити	1,698	-	1,159	1,859	4,716
Трансфери	-	798	(798)	-	-
Отписани	(13)	-	-	-	(13)
На 31 декември 2020 г.	16,466	2,948	822	3,620	23,856
Амортизация:					
На 1 януари 2019 г.	6,419	819	-	-	7,238
Начислена амортизация за годината	1,112	136	-	-	1,248
Отписана	(2)	-	-	-	(2)
На 31 декември 2019 г.	7,529	955	-	-	8,484
Начислена амортизация за годината	1,521	240	-	-	1,761
Отписана	(13)	-	-	-	(13)
На 31 декември 2020 г.	9,037	1,195	-	-	10,232
Балансова стойност:					
На 1 януари 2019 г.	4,639	192	569	1,992	7,392
На 31 декември 2019 г.	7,252	1,195	461	1,761	10,669
На 31 декември 2020 г.	7,429	1,753	822	3,620	13,624

Разходите за придобиване на нематериални активи към 31.12.2020 г. в размер на 3,620 хил. лв. се състоят основно от предоставен аванс в размер на 2,916 хил. лв. по дългосрочен договор, сключен през 2017 г. с чуждестранна фирма, наета да достави и внедри нова авторизационна система в Дружеството.

15. ДЪЛГОСРОЧНИ ФИНАНСОВИ АКТИВИ

Дългосрочните финансови активи включват участия в следните дружества:

<i>Дружество</i>	<i>страна</i>	<i>2020 хил. лв.</i>	<i>% участие</i>	<i>2019 хил. лв.</i>	<i>% участие</i>
Свободна безмитна зона Бургас АД	България	11	2,17	11	2,17
Централен депозитар АД	България	3	2,20	3	2,20
ЕСРС	Белгия	39	16,67	-	-
		53		14	

16. ДРУГИ НЕТЕКУЩИ АКТИВИ

Като други нетекущи активи в отчета за финансовото състояние към 31.12.2020 г. е представена сумата в размер на 780 хил. лв., основно представляваща дългосрочно предплатени разходи за сервизно обслужване на сървъри (31.12.2019 г.: 503 хил. лв.).

17. АКТИВИ С ПРАВО НА ПОЛЗВАНЕ

	Наеми	Тъмни влакна	Общо
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Отчетна стойност:			
Към 31 декември 2019	1,484	451	1,935
Придобити	359	15	374
Отписани	(198)	-	(198)
Към 31 декември 2020	1,645	466	2,111
Амортизация:			
Към 31 декември 2019	(198)	(41)	(239)
Придобити	(249)	(55)	(304)
Отписани	48	-	48
Към 31 декември 2020	(399)	(96)	(495)
Балансова стойност:			
Към 31 декември 2019	1,286	410	1,696
Към 31 декември 2020	1,246	370	1,616
	<i>2020 хил. лв.</i>	<i>2019 хил. лв.</i>	
Разходи за амортизация на активи с право на ползване	(304)	(239)	
Разходи за лихви за задължения по лизинги	(54)	(52)	
Приход от отписване на актив с право на ползване	2	-	
Обща стойност, призната в печалбата и загубата	(356)	(291)	

Информация за задълженията за лизинг е представена в Приложение № 28.

18. МАТЕРИАЛНИ ЗАПАСИ

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Материали	185	138
Стоки	62	106
	247	244

Наличните към 31 декември **материали** включват: смарт-карти, пликосе за отпечатване на ПИН писма и др.

Наличните **стоки** се състоят от интегрирани модули и модеми за доокомплектоване на банкомати, картчетци, използвани за предоставяне на удостоверителни услуги.

В наличните материални запаси към 31 декември 2020 г. са включени обезценени запаси с цена на придобиване 4 хил. лв. (31.12.2019 г.: 4 хил. лв.)

19. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И АКТИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

Търговски и други вземания

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Вземания от клиенти	3,283	4,010
Провизия на очаквани кредитни загуби	(44)	(59)
	3,239	3,951
Предоставени аванси на доставчици за услуги	235	50
	3,474	4,001

Вземанията от клиенти към 31.12.2020 г. са предимно текущи, непросрочени и се отнасят за услуги, предоставени през месец декември 2020 г. По-голямата част от тях са събрани в началото на 2021 г. Вземанията са в български левове и са безлихвени. Основната част от вземанията са от банки с падеж 15 дни от датата на получаване на фактурата.

Към всяка отчетна дата се прави анализ на необходимостта от обезценка при използване на кредитни рейтинги на банките, а за останалата част Дружеството обезценява всички вземания над 365 дни и прекратените в текущата година договори с клиенти.

Активи по договори с клиенти

Към 31 декември 2020 г., Дружеството има активи по договори с клиенти с брутна балансова стойност 301 хил. лв. (31.12.2019 г.: 368), които нетно от провизия за очаквани кредитни загуби са с балансова стойност 283 хил. лв. (31.12.2019 г.: 356 хил. лв.).

Към 31 декември 2020 г., възрастовият анализ на търговските вземания и активите по договори с клиенти е представен в таблицата по-долу:

19. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И АКТИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

	Активи по договори с клиенти	Търговски вземания					
		Дни в просрочие					
		>15	16-30	31-90	91-180	181-365	Общо
Очакван процент на кредитни загуби	2.43	0.89	0.00	0.00	0.00	48.57	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Прогнозна обща брутна балансова стойност в неизпълнение	301	3,027	154	59	8	35	3,584
Очаквана кредитна загуба	(18)	(27)	-	-	-	(17)	(62)
% на обезценка, среден от вземанията и активите по договори по дни	29	44	-	-	-	27	100

Към 31 декември 2019 г., възрастовият анализ на търговските вземания и активите по договори с клиенти е представен в таблицата по-долу:

	Активи по договори с клиенти	Търговски вземания					Общо
		Дни в просрочие					
		>15	16-30	31-90	91-180	181-365	
Очакван процент на кредитни загуби	3.26	1.42	0.00	0.00	0.00	18.99	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Прогнозна обща брутна балансова стойност в неизпълнение	368	3,103	661	158	9	79	4,378
Очаквана кредитна загуба	(12)	(44)	-	-	-	(15)	(71)
% на обезценка, среден от вземанията и активите по договори по дни	17	62	-	-	-	21	100

Към всяка отчетна дата се прави анализ на необходимостта от обезценка при използването кредитния рейтинг на банките за целите на оценяването на очакваните кредитни загуби. Процентите на провизиите се базират на съответните рейтинги. Съществената част от вземанията в Дружеството, предвид дейността му, са от банки и изчисленията са базирани на база кредитния рейтинг на банките. Търговските вземания се провизират, ако са просрочени за повече от една година и не са вземания от банки на 100%.

19. ТЪРГОВСКИ И ДРУГИ ВЗЕМАНИЯ И АКТИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

По-долу е описано движението в провизията за очакваните кредитни загуби на търговските вземания и активите по договори с клиенти:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Салдо в началото на годината	71	56
Начислена провизия на очаквани кредитни загуби	10	20
Намалена провизия на очаквани кредитни загуби	(17)	-
Отписана	(2)	(5)
Салдо в края на годината	62	71

20. ДРУГИ ТЕКУЩИ АКТИВИ

Другите текущи активи към 31 декември включват:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Предплатени разходи	2,076	1,734
Вземания, свързани с гаранции	369	285
Други	48	41
	2,493	2,060

В стойността на вземанията, свързани с гаранции е включена предоставена гаранция по договор за добро изпълнение в размер на 220 хил. лв. (31.12.2019 г.: 220 хил. лв. за добро изпълнение).

Предплатени разходи за бъдещи периоди към 31 декември включват:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Предплатени сервизни и лицензни такси	1,903	1,558
Застраховки	106	118
Предплатени годишни такси	60	40
Абонамент	7	18
	2,076	1,734

Тези разходи ще бъдат признати като текущи в отчета за всеобхватния доход през следващите 12 месеца.

21. СРОЧНИ ДЕПОЗИТИ В БАНКИ

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Срочни депозити с оригинален матуритет от 3 до 6 месеца	2,744	4,148
<i>Провизия за очаквани кредитни загуби от обезценка на срочни депозити с оригинален матуритет от 3 до 6 месеца</i>	(2,691)	(3,149)
	53	999
Срочни депозити в лева, с оригинален матуритет от 6 до 12 месеца	1,008	625
	1,061	1,624

Провизията за очакваните кредитни загуби от обезценка са изчислени на база кредитните рейтинги на банките, в които Дружеството е предоставило депозити. В това число се включва и корективът на обезценена на 100% сума по предоставен депозит в банка, обявена в несъстоятелност през м. април 2015 г.

През 2020 г. на Дружеството е изплатена част от предоставените и обезценени на 100% срочни депозити в обявената в несъстоятелност през 2015 г. банка в размер на 310 хил. лв. Дружеството отписва направената през 2015 г. обезценка до размера на получените средства в размер на 310 хил. лв. (*Приложение № 10*)

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Салдо в началото на годината	3,149	3,527
<i>Провизия на очаквани кредитни загуби</i>	-	5
<i>Трансфер в парични средства и еквиваленти</i>	(148)	-
<i>Отписана обезценка</i>	(310)	(383)
Салдо в края на годината	2,691	3,149

Предоставените депозити са в лева. Договорените лихвени равнища са в рамките от 0.02% до 0.05% (31.12.2019 г.: от 0.00% до 0.05%).

22. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Разплащателни сметки в лева	34,263	32,418
<i>Провизия за очаквани кредитни загуби от обезценка на разплащателни сметки в банки</i>	(388)	(181)
	33,875	32,237
Разплащателни сметки във валута	186	425
Парични средства в каса	3	-
	34,064	32,662

22. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Корективът за обезценка на паричните средства и парични еквиваленти представлява начислени суми в предходни периоди по предоставени парични средства в банка, обявена в несъстоятелност през м. април 2015 г.

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Салдо в началото на годината	181	204
Провизия на очаквани кредитни загуби	59	-
Трансфер от срочни депозити	148	-
Отписана обезценка	-	(23)
Салдо в края на годината	388	181

Паричните средства по разплащателни сметки във валута са в евро – 95 хил. евро и щатски долари – несъществена сума (31.12.2019 г.: 212 хил. евро и 6 хил. щатски долари).

Лихвените равнища по разплащателните сметки в евро и лева за 2020 г. са в размер от 0% до 0.01% (2019 г.: от 0% до 0.01%). Разплащателните сметки в щатски долари не се олихвяват.

22. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Структурата на собствения капитал на Дружеството към 31 декември включва:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Основен акционерен капитал	15,958	15,958
Резерви	41,616	38,850
Нетна печалба за годината	5,976	9,814
Неразпределена печалба	3,000	-
	66,550	64,622

Основен акционерен капитал

Към 31.12.2020 г., регистрираният акционерен капитал на БОРИКА АД е разпределен в 1,063,894 броя напълно платени обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност 15 лв. всяка една (31.12.2019 г.: 1,063,894 броя напълно платени обикновени поименни акции с право на глас с номинална стойност 15 лв. всяка една).

Резервите на Дружеството, включително неразпределената печалба са обобщено представени в таблицата по-долу:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Законови резерви	1,596	1,596
Допълнителни резерви	40,306	37,492
Резерв по МСС 19	(286)	(238)
Неразпределена печалба от текуща година	5,976	9,814
Неразпределена печалба от минала година	3,000	-
	50,592	48,664

23. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Законовите резерви в размер на 1,596 хил. лв. (31.12.2019 г.: 1,596 хил. лв.) включват изцяло сумите за фонд „Резервен“ като са формирани от разпределение на печалбите на двете предишни слели се дружества БОРИКА АД и Банксервиз АД, съгласно изискванията на Търговския закон и уставите на дружествата. Дружеството - БОРИКА – БАНКСЕРВИЗ АД е правопреемник на тези резерви, а в последствие и преименуваното през 2017 г. дружество БОРИКА АД.

Допълнителните резерви в размер на 40,306 хил. лв. (31.12.2019 г. : 37,492 хил. лв.) са формирани по аналогичен на законовите резерви начин - от разпределение на печалбите по решение на акционерите могат да бъдат използвани за разпределение на дивиденди, за увеличение на основния капитал и за покриване на загуби.

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Салдо на 1 януари	37,492	29,554
Увеличение на законовите резерви	2,814	7,938
Салдо на 31 декември	40,306	37,492

Дружеството е изплатило дивидент на акционерите си в размер на 4,000 хил. лв. (31.12.2019 г.: няма изплатен дивидент).

Към 31 декември, **резервите** в размер на 50,592 хил. лв. (31.12.2019 г.: 48,664 хил. лв.), включват и признатата натрупана актюерска загуба в размер на 286 хил. лв. (31.12.2019 г.: 238 хил. лв.), отчетена при последващи оценки на планове с дефинирани пенсионни доходи съгласно *МСС 19 Пенсионни и други доходи на наети лица*. Частта от резервите, която представлява натрупана актюерска загуба не подлежи на разпределение към собствениците.

Движението на **неразпределената печалба** включва:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Салдо на 1 януари	9,814	7,938
Разпределение на печалбата за резерви	(2,814)	(7,938)
Плащане на дивиденди	(4,000)	-
Нетна печалба за годината	5,976	9,814
Салдо на 31 декември	8,976	9,814

24. АКТИВИ/(ПАСИВИ) ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ

Отсрочените данъци върху печалбата към 31 декември са свързани със следните обекти в отчета за финансовото състояние:

Описание на обектите	временна разлика	данък	временна разлика	данък
	2020 хил. лв.	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.	2019 хил. лв.
Имоти, машини и оборудване	2,707	(270)	4,158	(416)
Общо пасиви по отсрочени данъци	2,707	(270)	4,158	(416)
Обезценка на предоставени депозити в банки и парични средства	(2,872)	287	(3,183)	318
Начисления за дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	(722)	72	(658)	66
Начисления за неползвани отпуски	(243)	24	(285)	29
Неизплатени възнаграждения на физически лица	(150)	15	(109)	11
Обезценка на материални запаси	(4)	-	(4)	-
Обезценка на вземания	(17)	2	(12)	1
Общо активи по отсрочени данъци	(4,008)	400	(4,251)	425
Нетно салдо на отсрочени данъци върху печалбата	(1,301)	130	(93)	9

При признаването на отсрочените данъчни активи е взета предвид вероятността, отделните разлики да имат обратно проявление в бъдеще и възможностите на Дружеството да генерира достатъчна данъчна печалба през следващите отчетни периоди.

Изменението в салдото на отсрочените данъци за годината е както следва:

Отсрочени данъчни активи/(пасиви)	Салдо на 1 януари 2020 година	Признати в отчета за всеобхватния доход икономия/ (разход)	Салдо на 31 декември 2020 година
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Имоти, машини и оборудване	(416)	146	(270)
Обезценка на предоставени депозити в банки и парични средства	318	(31)	287
Начисления за дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	66	6	72
Начисления за неползвани отпуски	28	(4)	24
Неизплатени възнаграждения на физически лица	11	4	15
Обезценка на вземания	2	-	2
	9	121	130

24. АКТИВИ/(ПАСИВИ) ПО ОТСРОЧЕНИ ДАНЪЦИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

<i>Отсрочени данъчни активи/(пасиви)</i>	<i>Салдо на 1 януари 2019 година</i>	<i>Признати в отчета за всеобхватния доход икономия/ (разход)</i>	<i>Салдо на 31 декември 2019 година</i>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Имоти, машини и оборудване	(540)	124	(416)
Обезценка на предоставени депозити в банки и парични средства	359	(41)	318
Начисления за дългосрочни задължения към персонала при пенсиониране	63	3	66
Начисления за неползвани отпуски	39	(11)	28
Неизплатени възнаграждения на физически лица	12	(1)	11
Обезценка на вземания	3	(1)	2
	(64)	73	9

25. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ

Дългосрочните задължения към персонала при пенсиониране включват сегашната стойност на задължението на Дружеството за изплащане на обезщетения на лица от наетия персонал към датата на отчета за финансово състояние при настъпване на пенсионна възраст (Приложение № 2.3).

Съгласно Кодекса на труда в България, всеки служител има право на обезщетение в размер на две брутни заплати при пенсиониране, а ако е работил при същия работодател през последните 10 години от трудовия му стаж, обезщетението е в размер на шест брутни заплати към момента на пенсиониране. Това е план с дефинирани доходи.

За определяне на тези задължения Дружеството е направило актюерска оценка, като е ползвало услугите на сертифициран актюер.

Изменението в сегашната стойност на задълженията към персонала при пенсиониране е както следва:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Сегашна стойност на задълженията на 1 януари	896	806
Разход за лихви за годината	6	8
Разход за текущ стаж за годината	112	97
Плащания през годината	(62)	(85)
Ефекти от последващи оценки за годината, в т.ч.:	56	70
<i>Актюерски загуби от корекции, дължащи са на минал опит</i>	26	16
<i>Актюерски загуби от промени във финансовите предположения</i>	30	54
Сегашна стойност на задължението на 31 декември	1,008	896

Начислени суми в отчета за всеобхватния доход по дългосрочни доходи на персонала при пенсиониране са:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Разход за текущ стаж (Приложение № 7)	112	97
Разход за лихви (Приложение № 7)	6	8
Призната актюерска загуба	8	10
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в печалбата или загубата (Приложение № 7)	126	115
Ефекти от последващи оценки на задълженията към персонала при пенсиониране:		
<i>Актюерски загуби от корекции, дължащи се на минал опит</i>	21	11
<i>Актюерска (печалба)/загуба от промени в демографските предположения</i>	1	-
<i>Актюерски загуби от промени във финансовите предположения</i>	26	49
Компоненти на разходите по планове с дефинирани доходи, признати в други компоненти на всеобхватния доход (Приложение № 12)	48	60

25. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

При определяне на настоящата стойност към 31.12.2020 г. са направени следните актюерски предположения:

- за определяне на дисконтиращия фактор е използвана норма на база годишен лихвен процент в размер на 0.5% (2019 г.: 0.6%). Направеното предположение се базира на данните за доходността на дългосрочните ДЦК с 10 годишен матуритет;
- предположението за бъдещото ниво на работните заплати се базира на предоставената информация от ръководството на Дружеството и по години е както следва:
 - 2021 г. – 2.0% спрямо нивото от 2020 г.;
 - 2022 г. – 4.0% спрямо нивото от 2021 г.;
 - 2023 г. – 4.0% спрямо нивото от 2022 г.;
 - 2024 г. – 4.0% спрямо нивото от 2023 г.;
 - 2025 г. и всяка следваща година – 2.0% спрямо нивото от предшестващата я година;
- смъртност – по таблицата за смъртност на НСИ за общата смъртност на населението на България за периода 2017 г. - 2019 г. (2019 г.: 2016 г. - 2018 г.);
- темп на текучество – между 0 и 12 % в зависимост от пет обособени възрастови групи (2019 г.: между 0 и 12 %).

Този план с дефинирани доходи създава експозиция на Дружеството към следните рискове: инвестиционен, лихвен, риск, свързан с дълголетие и риск, свързан с нарастването на работните заплати. Ръководството на Дружеството ги определя по следния начин:

- за инвестиционния – доколкото това е нефинансиран план, Дружеството следва да наблюдава и текущо балансира предстоящите плащания по него с осигуряването на достатъчен паричен ресурс. Историческият опит, а и структурата на задължението, показват, че необходимият по години ресурс не е съществен спрямо обичайно поддържаните ликвидни средства;
- за лихвения - всяко намаление на доходността на ДЦК с подобна срочност води до увеличение на задължението по плана;
- за риска, свързан с дълголетие - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява прилагайки най-добрата преценка и актуална информация за смъртността на участниците в плана. Увеличението на продължителността на живота би повлияла за евентуално увеличение на задължението. През последните години се наблюдава относителна устойчивост на този показател; и
- за риска, свързан с нарастването на работните заплати - сегашната стойност на задължението към персонала при пенсиониране се изчислява, прилагайки най-добрата преценка за бъдещото нарастване на работните заплати на участниците в плана. Такова увеличение би довело до увеличение на задължението на плана.

Анализът на чувствителността на основните актюерски предположения се основава на разумно възможните промени в тези предположения към края на отчетния период като се приема, че останалите остават непроменени.

25. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА ПРИ ПЕНСИОНИРАНЕ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Ефектите от изменението (увеличение или намаление) с 1% на:

- а. ръста на заплатите*
- б. дисконтовата норма*
- в. текучество*

върху сумата на разходите за текущ стаж и лихви за 2021 г. и респ. върху сегашната стойност на задължението за изплащане на дефинирани доходи при пенсиониране, са оценени както следва:

Ефекти върху размера на разходите за 2020 г. от промяна на основните предположения:

	Увеличение	Намаление
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Изменение на ръста на заплатите	6	(6)
Изменение на дисконтовата норма	(1)	1
Изменение на текуеството	(6)	5

Ефекти върху размера на отчетеното задължение към 31.12.2020 г. от промяна на основните предположения:

	Увеличение	Намаление
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Изменение на ръста на заплатите	40	(37)
Изменение на дисконтовата норма	(37)	41
Изменение на текуеството	(39)	29

Средната продължителност на дългосрочното задължение към персонала по плана с дефинирани доходи към 31.12.2020 г. е 7.6 години (31.12.2019 г.: 7.3 години).

Очакваните плащания на обезщетения при пенсиониране по плана с дефинирани доходи за следващите три години е както следва:

	<i>суми при пенсиониране по възраст и стаж</i>	<i>суми при пенсиониране по болест</i>	<i>общо</i>
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Плащания през 2021 г.	206	5	211
Плащания през 2022 г.	144	5	149
Плащания през 2023 г.	75	5	80
	<u>425</u>	<u>15</u>	<u>440</u>

26. ТЪРГОВСКИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Задължения към доставчици	1,749	1,367
Получени гаранции	20	-
	1,769	1,367

Задълженията към доставчици са безлихвени и по-голямата част от тях са погасени в началото на 2021 г., респ. в началото на 2020 г.

Таблицата по-долу представя **задълженията към доставчици** по вид валута:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
лева	1,122	231
евро	608	722
щатски долар	19	414
	1,749	1,367

Всички задължения са обичайно с кредитен период от 15 дни от датата на получаване на фактурата.

27. ПАСИВИ ПО ДОГОВОРИ С КЛИЕНТИ

Пасивите по договори с клиенти основно са от оставащи задължения за изпълнение на Дружеството, свързани с предоставяне на услугата по издаване на удостоверения за квалифициран електронен подпис (КЕП).

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Дългосрочна част, в т.ч.:	568	325
Дългосрочна част на използване на КЕП	469	325
Друга предплатена дългосрочна част	99	-
Краткосрочна част, в т.ч.:	2,312	2,574
Краткосрочна част на използване на КЕП	2,191	2,245
Клиенти по аванси	67	256
Търговски отстъпки	54	73
Пасиви по договори с клиенти (Приложение № 3)	2,880	2,899

28. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ЛИЗИНГ

В състава на задълженията за лизинг попадат два вида лизинги. Лизинг за наеми на помещения, които Дружеството е наело за търговски обекти, свързани с дейността му, както и наети линии от мобилни оператори и други.

По-долу са представени балансовите стойности на задължения по лизинги и движенията през годината:

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Към 1 януари	1,722	1,641
Придобити	407	346
Отписани	(131)	-
Плащания	(340)	(265)
Към 31 декември	1,658	1,722
Текущи	350	303
Нетекущи	1,308	1,419

По-долу е представена информация за матуритетната структура на задълженията за лизинг:

31 декември 2020	Общо	по-малко от 1 година	1-2 години	2-3 години	3-4 години	4-5 години	5-7 години	7-10 години	Повече от 10 години
Наеми	1,289	285	-	349	227	-	-	428	-
Тъмно влакно	369	65	2	50	-	-	-	252	-

Информация за активите с право на ползване е представена в Приложение № 17.

29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДРУГИ ДАНЪЦИ

	2020 хил. лв.	2019 хил. лв.
Данък върху доходите на физически лица	411	376
Данък добавена стойност	181	282
Данъци при източника и други данъци	29	33
	621	691

Данъчните задължения на дружеството към 31.12.2020 г. са текущи. До датата на издаване на отчета на Дружеството не са извършени ревизии и проверки.

За двете предишни слели се дружества, извършените проверки и ревизии са както следва:

а) БОРИКА АД:

- Данъчна проверка по Закона за корпоративното подоходно облагане – до 31.12.2005 г.
- Данъчна проверка по ЗДДС – до 31.12.2005 г.
- Национален осигурителен институт – до 30.06.2004 г.

29. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДРУГИ ДАНЪЦИ (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

б) Банксервиз АД:

- Данъчна проверка по Закона за корпоративното подоходно облагане – до 31.12.2002 г.
- Данъчна проверка по ЗДДС – до 31.12.2002 г.
- Национален осигурителен институт – до 11.08.2010 г.

Данъчна ревизия се извършва в петгодишен срок от изтичане на годината, през която е подадена данъчната декларация за съответното задължение. Ревизията потвърждава окончателно данъчното задължение на съответното дружество-данъчно задължено лице, освен в изрично предвидените от законодателството случаи.

30. ЗАДЪЛЖЕНИЯ ЗА ДАНЪК ВЪРХУ ПЕЧАЛБАТА

Към 31.12.2020 г. задължението за данък върху печалбата е текущ пасив в размер на 67 хил. лв. (2019 г.: 68 хил. лв.)

31. ЗАДЪЛЖЕНИЯ КЪМ ПЕРСОНАЛА И СОЦИАЛНОТО ОСИГУРЯВАНЕ

	<i>2020</i> <i>хил. лв.</i>	<i>2019</i> <i>хил. лв.</i>
Задължения за социално осигуряване върху текущи задължения	346	337
Задължения по неизползвани компенсирани отпуски	214	249
Текущи задължения за възнаграждения	150	109
Задължения за социално осигуряване върху неизползван отпуск	29	36
	739	731

32. СВЪРЗАНИ ЛИЦА И СДЕЛКИ СЪС СВЪРЗАНИ ЛИЦА

Свързани лица и вид свързаност

Българска народна банка (БНБ) притежава 36.11% (31.12.2019 г.: 36.11%) от капитала на Дружеството, като се явява основен акционер-инвеститор, а Дружеството - нейно асоциирано предприятие.

Сделки със свързани лица

Осъществените през 2020 година и 2019 година сделки с Българска народна банка са, както следва:

	<i>2020</i> <i>хил. лв.</i>	<i>2019</i> <i>хил. лв.</i>
Доставки, в т.ч.:	145	125
Предплатени разходи	60	40
Доставка на услуги	85	85
Продажби, в т.ч.:	512	456
Разработване и поддръжка на софтуер	382	365
Обработка и пренос на информация	72	66
Услуги по БИСЕРА	46	15
Други	12	10

По решение на Общото събрание на Борика АД към 31.12.2020 г. е изплатен дивидент на БНБ в размер на 1,444 хил. лв. (31.12.2019 г.: не е изплащан дивидент.)

Условията на сделките със свързани лица са по договорени цени.

Открити разчети със свързани лица

Към 31.12.2020 г., вземанията от свързани лица са в размер на 132 хил. лв. (31.12.2019 г.: 84 хил. лв.)

Към 31.12.2020 г., задълженията към свързани лица са в размер на 4 хил. лв. (31.12.2019 г.: 7 хил. лв.).

Възнаграждения на ключов управленски персонал

Възнагражденията на ключовия управленски персонал включват заплати и други краткосрочни доходи в размер на 1,076 хил. лв. през 2020 г. (2019 г.: 912 хил. лв.).

33. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК

В хода на обичайната си стопанска дейност Дружеството е изложено на различни финансови рискове, най-важните от които са: пазарен риск (включващ валутен риск, лихвен и ценови риск), кредитен риск, ликвиден риск и риск на лихвено-обвързани парични потоци. Общото управление на риска е фокусирано върху трудностите на прогнозиране на финансови пазари и достигане минимизиране на потенциалните отрицателни ефекти, които биха могли да се отразят върху финансовите резултати и състояние на Дружеството.

Текущо, финансовите рискове се идентифицират, измерват и наблюдават с помощта на различни контролни механизми, въведени, за да се определят адекватни цени на услугите, предоставяни от Дружеството, да се оценят адекватно пазарните обстоятелства на извършваните от него инвестиции и формите на поддържане на свободните ликвидни средства, без да се допуска неоправдана концентрация на даден риск.

Категории финансови инструменти:

	2020 <i>хил. лв.</i>	2019 <i>хил. лв.</i>
Финансови активи		
Дългосрочни финансови активи	53	14
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност, в т.ч.:	38,411	38,276
Търговски вземания и други вземания	3,286	3,990
Срочни депозити в банки	1,061	1,624
Парични средства и парични еквиваленти	34,064	32,662
Общо финансови активи	38,464	38,290
Финансови пасиви		
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност, в т.ч.:		
Задължения към доставчици	1,749	1,367
Общо финансови пасиви	1,749	1,367

По-долу са описани различните видове рискове, на които е изложено Дружеството при осъществяване на търговските му операции, както и възприетият подход при управлението на тези рискове.

Пазарен риск

а) Валутен риск

Дружеството не е изложено на значителен валутен риск, защото почти изцяло неговите операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон. То поддържа и определени валутни експозиции, деноминирани в щатски долари под формата основно на банкови депозити и текущи сметки с парични средства, необходими предимно за осигуряване на бъдещи разплащания по доставки на активи за дейността, деноминирани в щатски долари.

33. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Пазарен риск (продължение)

а) Валутен риск (продължение)

Дружеството не е изложено на значителен валутен риск, защото почти изцяло неговите операции и сделки са деноминирани в български лева и/или евро, доколкото последното е с фиксиран курс спрямо лева по закон. То поддържа и определени валутни експозиции, деноминирани в щатски долари под формата основно на банкови депозити и текущи сметки с парични средства, необходими предимно за осигуряване на бъдещи разплащания по доставки на активи за дейността, деноминирани в щатски долари.

За контролиране на валутния риск, в Дружеството има процедури за ежедневно наблюдение на движенията във валутния курс на щатския долар и контрол върху предстоящи плащания и начина на инвестирането на паричните средства в щатски долари. През 2020 г. и 2019 г., Дружеството е продало значителна част от щатските си долари, с което е минимизирало риска от евентуални бъдещи загуби в резултат на промяната в курса на долара спрямо лева.

Таблиците по-долу обобщават експозицията на Дружеството към валутния риск

31 декември 2020 година	USD	EUR	български лева	Общо
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Финансови активи				
Дългосрочни финансови активи	-	39	14	53
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност, в т.ч.:	76	249	38,086	38,411
Търговски вземания и други вземания	76	65	3,145	3,286
Срочни депозити в банки	-	-	1,061	1,061
Парични средства и парични еквиваленти	-	184	33,880	34,064
Общо финансови активи	76	288	38,100	38,464
Финансови пасиви				
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност, в т.ч.:				
Задължения към доставчици	19	608	1,122	1,749
Общо финансови пасиви	19	608	1,122	1,749
31 декември 2019 година	USD	EUR	български лева	Общо
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Финансови активи				
Дългосрочни финансови активи	-	-	14	14
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност, в т.ч.:	528	507	37,421	38,276
Търговски вземания и други вземания	517	92	3,381	3,990
Срочни депозити в банки	-	-	1,624	1,624
Парични средства и парични еквиваленти	11	415	32,236	32,662
Общо финансови активи	528	507	37,255	38,290
Финансови пасиви				
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност, в т.ч.:				
Задължения към доставчици	231	722	414	1,367
Общо финансови пасиви	231	722	414	1,367

33. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Пазарен риск (продължение)

а) Валутен риск (продължение)

Валутният риск спрямо промените на курса на българския лев спрямо щатския долар се наблюдава текущо, като Дружеството поддържа парични средства в щатски долари в рамките на прогнозните плащания в тази валута.

Анализ на валутната чувствителност

В таблицата по-долу е представена валутната чувствителност на валутната експозиция на Дружеството спрямо щатския долар при 10% увеличение/намаление на текущите обменни курсове на българския лев спрямо щатския долар на база структурата на валутните активи и пасиви към 31 декември и при предположение, че се игнорира влиянието на останалите променливи величини. Ефектът е измерен и представен като влияние върху финансовия резултат след облагане с данъци и върху собствения капитал.

	USD	
	2020	2019
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Финансов резултат (печалба или загуба) +	5	27
Собствен капитал (натрупани печалби) +	5	27
Финансов резултат (печалба или загуба) -	(5)	(27)
Собствен капитал (натрупани печалби) -	(5)	(27)

При увеличение с 10% на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на Дружеството (след облагане) би бил 5 хил. лв. за 2020 г. (за 2019 г.: 27 хил. лв.). Съответно същият ефект би имало и върху собствения капитал.

При намаление с 10% на курса на щатския долар спрямо българския лев крайният ефект върху печалбата на Дружеството (след облагане) би бил равен и реципрочен на посочения по-горе при увеличението.

Ръководството е на мнение, че посоченият по-горе анализ на валутната чувствителност на база балансовата структура на валутните активи и пасиви отразява и валутната чувствителност на Дружеството за съответния период (отчетна година).

б) Ценови риск

Дружеството не е изложено на ценови риск за негативни промени в цените на услугите и стоките, обект на неговите операции, защото те са специфични за определен кръг клиенти и доставчици и има установени процедури за периодично актуализиране спрямо промените на пазара. Също така, то няма практика да инвестира активно в ценни книжа. Инвестициите му в дългосрочни финансови активи са в затворени дружества, чиито акции не се търгуват.

в) Ликвиден риск

Ликвидният риск се изразява в негативната ситуация Дружеството да не бъде в състояние да посрещне безусловно всички свои задължения съгласно техния падеж. То провежда консервативна политика по управление на ликвидността, чрез която постоянно поддържа оптимален ликвиден запас парични средства и добра способност на финансиране на стопанската си дейност. Дружеството генерира и разполага с достатъчно собствени оборотни средства и не ползва привлечени кредитни ресурси. Текущо, матуритетът и своевременното осъществяване на плащанията се следи от финансовия отдел, като се поддържа ежедневна информация за наличните парични средства и предстоящите плащания. За свободните средства се обмисля временно инвестиране при най-добри лихвени равнища – основно в банкови депозити с матуритет от 6 до 12 месеца.

33. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

в) Ликвиден риск (продължение)

Матуритетен анализ

По-долу са представени финансовите недеривативни активи и пасиви на Дружеството към датата на отчета за финансовото състояние, групирани по остатъчен матуритет, определен спрямо договорения матуритет и парични потоци. Таблицата е изготвена на база недисконтирани парични потоци и най-ранна дата, на която вземането, респ. задължението е изискуемо.

31 декември 2020 година	>15	16-30	31-90	91-180	181-365	>365	Общо
	дни	дни	дни	дни	дни	дни	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови активи							
Дългосрочни финансови активи	-	-	-	-	-	53	53
Финансови активи, отчитани по амортизирана	37,064	201	1,067	61	18	-	38,411
стойност, в т.ч.:							
Търговски вземания и други вземания	3,000	201	59	8	18	-	3,286
Срочни депозити в банки	-	-	1,008	53	-	-	1,061
Парични средства и парични еквиваленти	34,064	-	-	-	-	-	34,064
Общо финансови активи	37,064	201	1,067	61	18	53	38,464
Финансови пасиви							
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана							
стойност, в т.ч.:							
Задължения към доставчици	-	1,749	-	-	-	-	1,749
Общо финансови пасиви	-	1,749	-	-	-	-	1,749
31 декември 2019 година	>15	16-30	31-90	91-180	181-365	>365	Общо
	дни	дни	дни	дни	дни	дни	
	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.	хил. лв.
Финансови активи							
Дългосрочни финансови активи	-	-	-	-	-	14	14
Финансови активи, отчитани по амортизирана	32,662	3,775	866	61	912	-	38,276
стойност, в т.ч.:							
Търговски вземания и други вземания	-	3,775	158	8	49	-	3,990
Срочни депозити в банки	-	-	708	53	863	-	1,624
Парични средства и парични еквиваленти	32,662	-	-	-	-	-	32,662
Общо финансови активи	32,662	3,775	866	61	912	14	38,290
Финансови пасиви							
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана							
стойност, в т.ч.:							
Задължения към доставчици	-	1,367	-	-	-	-	1,367
Общо финансови пасиви	-	1,367	-	-	-	-	1,367

33. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

г) Риск на лихвоносните парични потоци

В структурата на активите и пасивите на Дружеството лихвоносните финансови инструменти имат изразен дял в паричните средства по текущи банкови сметки и предоставени срочни банкови депозити. Затова приходите и оперативните парични потоци са повлияни от промените в пазарните лихвени равнища на депозитите. Основната част от лихвоносните активи (депозитите в банки) са с фиксиран лихвен процент, който се запазва непроменен до падежа на съответния депозит. Ръководството текущо наблюдава и разпределя матуритетната структура на депозитите по начин, който да осигури минимизиране на ефекта от евентуална негативна за Дружеството промяна в пазарните лихвени равнища.

Към 31.12.2020 г. и към 31.12.2019 г., Дружеството не е изложено на лихвен риск от своите дългосрочни и краткосрочни задължения, защото те са обичайно търговски и не са лихвоносни (и за двете представени години).

31 декември 2020 година	с плаващ лихвен %	с фиксиран лихвен %	безлихвени	Общо
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Финансови активи				
Дългосрочни финансови активи	-	-	53	53
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност, в т.ч.:	34,060	1,061	3,343	38,411
Търговски вземания и други вземания	-	-	3,286	3,286
Срочни депозити в банки	-	1,061	-	1,061
Парични средства и парични еквиваленти	34,060	-	4	34,064
Общо финансови активи	34,060	1,061	3,343	38,464
Финансови пасиви				
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност, в т.ч.:				
Задължения към доставчици	-	-	1,749	1,749
Общо финансови пасиви	-	-	1,749	1,749
31 декември 2019 година				
	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>	<i>хил. лв.</i>
Финансови активи				
Дългосрочни финансови активи	-	-	14	14
Финансови активи, отчитани по амортизирана стойност, в т.ч.:	32,651	1,624	4,001	38,276
Търговски вземания и други вземания	-	-	3,990	3,990
Срочни депозити в банки	-	1,624	-	1,624
Парични средства и парични еквиваленти	32,651	-	11	32,662
Общо финансови активи	32,651	1,624	4,001	38,290
Финансови пасиви				
Финансови пасиви, отчитани по амортизирана стойност, в т.ч.:				
Задължения към доставчици	-	-	1,367	1,367
Общо финансови пасиви	-	-	1,367	1,367

33. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Кредитен риск

Основните финансови активи на Дружеството са под формата на парични средства, текущи и срочни депозитни банкови сметки, търговски и други краткосрочни вземания.

При осъществяване на своята дейност Дружеството е изложено на кредитен риск, който е свързан с риска някой от контрагентите му да не бъде в състояние да изпълни изцяло и в обичайно предвидените срокове задълженията си към него.

Финансовите активи на Дружеството са концентрирани в две групи: парични средства и вземания от клиенти. За ограничаване на риска относно паричните средства, политика на Дружеството е да оперира само с финансови институции в България с репутация и ликвидна стабилност. Едновременно, те се явяват и негови акционери.

По отношение на клиентите, които са основно банките в България, политиката на Дружеството е да извършва продажбите си при условията на незабавно плащане. Събираемостта и концентрацията на вземанията се контролират текущо и стриктно от финансово счетоводния отдел, съгласно установената политика на Дружеството. За целта, ежедневно се прави преглед на откритите позиции по клиенти, както и получените постъпления, като се извършва равнение и анализ. Поради това е установен обичаен кредитен период и респ. събираемост в рамките на 15 дни.

Най-голяма концентрация на вземания към 31.12.2020 г. и към 31.12.2019 г., изчислена като относителен дял спрямо балансовата стойност на търговските вземания, Дружеството има към следните клиенти:

2020			2019		
Клиент	хил. лв.	Отн. дял %	Клиент	хил. лв.	Отн. дял %
клиент 1	789	22,72%	клиент 1	822	18,87%
клиент 2	302	8,70%	клиент 5	495	11,37%
клиент 3	263	7,57%	клиент 4	327	7,51%
клиент 4	204	5,87%	клиент 2	304	6,97%

Концентрацията на вземанията от търговски банки по предоставени парични средства в разплащателни сметки и срочни депозити към 31.12.2020 г. и към 31.12.2019 г., изчислена като относителен дял спрямо балансовата стойност на паричните средства и парични еквиваленти и депозити в банки е както следва:

2020			2019		
Клиент	хил. лв.	Отн. дял %	Клиент	хил. лв.	Отн. дял %
банка 1	5,821	16.57%	банка 1	6,604	19.26%
банка 2	5,686	16.19%	банка 5	6,313	18.41%
банка 3	5,177	14.74%	банка 4	6,310	18.40%
банка 4	4,997	14.23%	банка 3	4,401	12.83%

33. УПРАВЛЕНИЕ НА ФИНАНСОВИЯ РИСК (ПРОДЪЛЖЕНИЕ)

Управление на капиталовия риск

С управлението на капитала, Дружеството цели да създава и поддържа възможности то да продължи да функционира като действащо предприятие и да осигурява съответната възвръщаемост на инвестираните средства на акционерите и стопански ползи на другите заинтересовани лица от и участници в неговия бизнес, както и да поддържа оптимална капиталова структура, за да се редуцират разходите за капитал. Ръководството не е идентифицирало потенциални рискове и несигурности, в следствие на COVID 19, които биха повлияли върху оценката за действащо предприятие.

Дружеството текущо наблюдава осигуреността и структурата на капитала си. Характерното за него е, че то традиционно финансира дейността си от собствените си генерирани печалби.

Справедлива стойност

Концепцията за справедливата стойност предполага реализиране на финансови инструменти чрез продажба. В повечето случаи, обаче, особено по отношение на търговските и други краткосрочни вземания и задължения, и банковите депозити, Дружеството очаква да реализира тези финансови активи чрез получаване на парични потоци, които представляват плащания по главници и лихви. Затова, те се представят по тяхната амортизирана стойност. Също така, голямата част от финансовите активи и пасиви са краткосрочни по своята същност (търговски вземания, банкови депозити и търговски задължения) и поради това тяхната справедлива стойност е приблизително равна на балансовата им стойност. Изключение от това правило са част от инвестициите в други дружества като малцинствено участие, за които няма пазар и обективни условия за определяне по достоверен начин на тяхната справедлива стойност, поради което е прието те да се представят по цена на придобиване (себестойност).

Доколкото все още не съществува достатъчно разработен пазар на финансови инструменти в България, със стабилност, достатъчни обеми и ликвидност за покупки и продажби на някои финансови активи и пасиви, за тях няма на разположение достатъчно и надеждни котировки на пазарни цени, поради което се използват други алтернативни оценъчни методи и техники.

Ръководството на Дружеството счита, че при съществуващите обстоятелства представените в отчета за финансово състояние оценки на финансовите активи и пасиви са възможно най-надеждни, адекватни и достоверни за целите на финансовата отчетност.

34. СЪБИТИЯ СЛЕД КРАЯ НА ОТЧЕТНИЯ ПЕРИОД

Не са настъпили събития след датата на отчета за финансовото състояние, които да налагат допълнителни корекции и/или оповестявания във финансовия отчет на Дружеството за годината, приключваща на 31 декември 2020 г.